Serie nouă
IULIE 2017
7
(CLXLII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

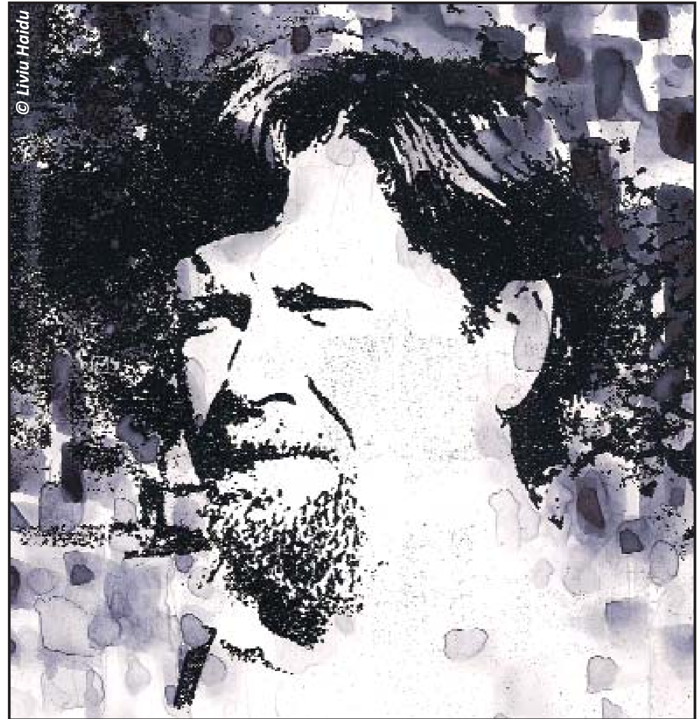

Din sumar:

✓Aniversare Lucian Mețianu - 80
✓Drama geniului enescian (I)
✓Zilele comemorative George Enescu
✓Aniversare Eugen Doga - 80
✓Adio, Mitică Lupu!
✓Sanremo - istoria unui festival (I)

În imagine:
compozitorul Lucian Mețianu

Muzică şi democraţie

„Nu aş vrea să fiu sclav, deci nu aş vrea să fiu stăpân de sclavi. Aceasta este ideea mea despre democraţie" (Abraham Lincoln). Exerciţiul democratic se manifestă, nu numai în viaţa politică ori socială, ci şi în muzică. Aşa se face că muzica aşa-zisă clasică se comportă ca o democraţie totalitară, în timp ce muzica modernă poartă semnalmentele unei democraţii individualiste. Distincţia se produce în planul libertăţii asumate. Libertatea totalitară constă în exercitarea colectivă, directă a unei suveranităţi gramaticale infailibile. Nimic nu este acordat independenţei individuale (cu excepţia investiţiei de talent, acesta fiind în cochilia artistului aidoma perlei ce apare cam într-o mie de stridii, şi, atunci, a o onora putând avea un preţ foarte ridicat). La rândul ei, libertatea individualistă suspendă suveranitatea sau, în orice caz, o împănează cu atâtea precauţii şi piedici încât, frecvent, renunţă la varianta în vigoare, devenită în scurt timp vetustă, pentru a adopta o altă variantă, nouă şi, pe cât posibil, spectaculoasă. Cele două forme de libertate se mişcă pe două registre diferite şi, ce mai adesea, opuse: cea totalitară transformă compozitorul în luptător de trupă aflat în ariergardă; cea individualistă instalează autorul în ipostaza de solitar, explorator şi inventator al avangardei. Cheltuielile celei dintâi ţin de discreţia drepturilor individuale, iar plata celei de a doua se virează în contul obligaţiilor colective. Am ajuns astfel în situaţia de a decanta componistica muzicală în: a) reprezentativă şi b) participativă. Dacă modelul reprezentativ, pus permanent sub controlul bunei funcţionări, nu e altceva decât organizarea în baza unui limbaj comun a normelor (dar şi a cutumelor), ce sunt descărcate în cârca unor compozitori semnificativi, modelul participativ, nu de puţine ori haotic (dar şi hulpav) cultivă libertatea estetică, anihilând încorsetarea, îndiguirea. Totul se poate reduce la prezumţiozitate - maladia naturală şi originară a creatorului – care, ca o mândrie jucată şi simulată, surprinde câte ceva din intenţiile acestuia, plasându-se în chiar sfera lui de preocupări şi deferenţă. Dar şi la gradul de responsabilitate al compozitorului: în cazul democraţiei totalitare idealul libertăţii individuale nu e prea activ, în timp ce în cazul democraţiei individualiste corecţiile omogenizărilor, a locurilor comune fiind nu numai posibile, ci şi recomandabile. (O formă elocventă de asumare a responsabilităţii o constituie improvizaţia, prin intermediul căreia compozitorii o pasează mai mult sau mai puţin precis, mai mult sau mai puţin perfid, interpreţilor. Există, totuşi, aici mai multe nivele, de la inclusivitatea angajată până la exclusivitatea exaltată). În nici un fel nu este vorba de a renunţa la una dintre cele două specii ale democraţiei componisticii muzicale. Se cuvine doar să le combinăm. Aşa cum e productiv să alternăm, în actul creaţiei, egoismul cu individualismul. Citându-l pe Tocqueville, Gabriel Liiceanu creionează, în *România. O iubire din care se poate muri* o elocventă comparaţie între cei doi termeni: „Egoismul înseamnă o dragoste înflăcărată şi exagerată faţă de sine însuşi care îl face pe om să nu raporteze nimic decât la el însuşi şi să se prefere pe sine înaintea tutror. (…). Individualismul este un sentiment calm şi moderat care îl predispune pe cetăţean să se izoleze de mulţimea semenilor săi şi să stea la o anumită distanţă…". Puţini melomani mai sunt azi egoişti ori individualişti. Aproape că nu mai vezi decât colhoznici, colectivişti. Sigur, într-un spaţiu care se pretinde democratic, opţiunile se cade a fi libere şi neincriminabile. Aşa cum votul trebuie să fie decisiv. Numai că neajunsul alegerilor dintr-o societate a cifrelor enorme este acela că nu vom şti niciodată în braţele cui ne punem soarta. Braţe pe sare sunt, îndeobşte, tatuate însemnele egoismului şi individualismului. Adică, a celor ce ar da foc unei case ca să-şi fiarbă un ou, precum şi a celor focalizaţi pe satisfacerea capricioasă a unor impulsuri momentane.

Liviu DĂNCEANU

DIN SUMAR

Aniversare - Lucian Meţianu - 80.............2-3
Drama geniului enescian (I)......................4-5
Pe scena Ateneului...............................6-13
Pe scena Sălii Radio............................13-14
Zilele comemorative George Enescu....15-18
In memoriam Dan Iordăchescu............19-20
Proiectul "Prietenii Muzicii"....................21
Corespondenţe din ţară........................22-28
Zilele Muzicii Noi la Chişinău..............27-28
Aniversare - Eugen Doga - 80................29-31
Adio, Mitică Lupu...............................32-33
Music-hall - "*Dor de* Anda"...................38-39
Sanremo, istoria unui festival (I)...........43-45
Discuri..46-48

Lucian Mețianu – 80!

Spirit elevat şi creativ, riguros şi liber, Lucian Mețianu ajunge la vârsta senectuții păstrându-şi prospețimea tinereții temeinic aşezate; condiție care nu l-a părăsit niciodată. Compozitor, cercetător, profesor, Lucian Mețianu este de peste trei decenii stabilit în Elveția. A desfăşurat o susținută activitate didactică la Conservatorul din Lausanne, la Institutul "Ribaupierre", unde a creat o veritabilă şcoală de compoziție. Revine treptat în viața muzicală românească cu lucrări ce probează importanța sunetului drept semn, drept simbol ce transcende valoarea de bază a acestuia.

A absolvit Conservatorul bucureştean de muzică şi a urmat cursurile Institutului Politehnic. La sfârşitul anilor '60, pentru o perioadă de trei ani, a beneficiat de prestigioasa bursă academică germană D.A.A.D. La Lausanne este creatorul Studioului de Muzică Electronică al Conservatorului. Relația cu ştiințele exacte, cu matematica, nu a afectat nivelul poetic al comunicării sale muzicale şi nici paleta cromatică a spectrului sonor al muzicii sale. Cercetarea în domeniul muzicii l-a orientat spre pătrunderea unor importante legități ale naturii cum este, spre exemplu, raportul simplitate-complexitate, înțelegând faptul că simplitatea poate aduce maximum de libertate.

Ne vedem şi ne revedem în răstimpuri, la Bucureşti şi la Lausanne, atunci când preocupările zilnice, când timpul ne permite. Ne-am întâlnit în primăvara acestui an. Şi, trebuie să observ, mai mult ca altădată am putut să constat că anii ce trec i-au adus o fermitate a atitudinilor ce nu alterează supleţea gândirii, profunzimea acesteia. Dezvoltă muzica unei sensibilități poetice de autentic nivel intelectual. În mare parte este o muzică ce nu se aşează istoric. S-a apropiat de o simbolică, de un aspect inițiatic care, în mare parte, în muzica de azi, s-a pierdut. Referirea la muzica lui Bach, la tot sistemul lui de scriere, revine constant. „Personal am încercat să revin la acest tip de simbolică" povestea Mețianu. „Am lucrat mult în baza raporturilor numerice începând cu seria lui Fibonacci sau aplicând ecuația lui Lorenz în ce priveşte studiul haosului, al imprevizibilității".

În mod firesc Mețianu consideră că muzica, cultura, nu pot fi despărțite de natură. „Cunoaştem natura prin propria cultură. Caracterul de universalitate se păstrează atâta timp cât Europa reprezenta centrul lumii. Înglobarea în sfera noastră de percepție a zonelor extra-europene lărgeşte percepția şi înțelegerea. Asimilarea relativ recentă a culturilor muzicale extraeuropene poate fi considerată drept o continuare a demersurilor inițiate de Bartok, de Kodaly, de Janacek, cu aproape un secol în urmă" Am fost de acord, fenomenul globalizării, atât de discutat şi de disputat la ora actuală, a fost revelat - inclusiv în muzică - chiar în deceniile sfârşitului de secol XIX.

„Muzica mea – consideră Mețianu - aparține acestui timp în măsura în care acceptăm că acest timp aparține spațio-temporalității cosmice. Structura inițială a tuturor lucrurilor se găseşte în natură. Nu trebuie decât să o observăm. A fost prima mare uimire. Nu am găsit - spre exemplu - în pădurile copilăriei două frunze identice. Această idee de unicitate mi-a revenit. Mult mai târziu. Am înțeles imposibilitatea naturii de a se repeta. Mă întreb şi acum de ce anume natura n-a epuizat toate formele posibile. Evident, pentru că sunt infinite! A ales anumite forme concrete în funcție de o anume necesitate. In cadrul aceleiaşi specii nu găseşti două creații identice! Sunt principii pe care le-am aplicat în muzică. Observând natura. Unicitatea este nonrepetitivă şi transformațională. Gândesc o muzică "minimalistă" în sensul maximei economii. Nonrepetitivă şi transformațională".

Dar procesul creativ-evolutiv a existat în muzică şi înainte. La Beethoven. Aspectul evoluției, transformarea elementelor reprezintă esența demersului creator beethovenian. Este una dintre culmile geniului uman. „Sunt un fervent admirator al muzicii lui Beethoven" mi-a replicat Mețianu. „Dincolo de note şi de sunete este important să observi maniera de a gândi a lui Beethoven. Sunt principii de bază pe care le-am dezbătut cu ani în urmă cu compozitorul Mihai Mitrea-Celarianu, regretatul nostru coleg şi prieten. Beethoven introduce ambiguitatea şi căutarea. Este viața însăşi. Or, viața este o oscilație. Pozitivă şi negativă. Intre două repere. Intre elemente niciodată fixate. Unicitatea - pe de-o parte - şi, pe de alta - variabilitatea. Transformarea devine continuă vis-à-vis de o structură fixă. Este ideea de bază a unicității care poate crea forme diferite. La Beethoven răspunsul aduce o întrebare. In muzică întâlnim raporturi de sunete, raporturi de tensiuni; care se nasc, se ciocnesc, se rezolvă, care se resorb, în permanență... este o desfăşurare similară evoluției vieții, similară existenței".

Putem ajunge la muzică stăpânind ansamblul de mijloace, pe care ştiința ni le pune la dispoziție. „Muzica este intrinsec legată de nevoia omului de a-şi cunoaşte propria natură, de a cunoaşte natura care l-a creat. Este o căutare pe mai multe direcții. De la poezie la muzică, la pictură, la literatură, la teatru. Muzica poate fi domeniul cel mai captivant. Dispune de elementul concret, de sunet, de vibrația fizică şi - în acelaşi timp - are transcendență".

Locul muzicii în lumea de azi, în Europa… Suntem europeni prin formație, prin natura spirituală căreia îi aparținem. Mă refer la lumea ultimilor cincizeci de ani. Ce poate să aducă muzica? Ce putem cunoaşte prin muzică? Sunt întrebări pe care nu poți să nu ți le pui. „Muzica este un limbaj complex pe care noi îl reducem la un singur cuvânt; ...dar care este atât de vast încât nu poate să-l cuprindă. Se demonstrează că muzica a fost întotdeauna o profeție, anticipând devenirea societății. Liturghia este o metaforă a sacrificiului ritual; în secolul trecut, înregistrările

muzicale anunţă societatea de consum, iar jazz-ul precede revolta tinerei generaţii”.

Temerea mare pentru Meţianu, în lumea actuală, în cultură, o reprezintă proliferarea spectaculoasă a ludicului. „Am ajuns astăzi la acel punct în care aproape totul e amuzament. Inclusiv în muzică observăm o agitaţie... ca şi cum ne-ar fi frică de moarte. O eludăm trăind într-un prezent care desemnează un mare gol în care îşi fac loc, spre exemplu, toate obscenităţile lumii de astăzi. Inclusiv o estetică a urâtului. Facem un mare zgomot. Ca şi cum am dori să ne dovedim că existăm încă”. Este problema reperelor fundamentale!

Familia Meţianu provine dintr-un sat din Transilvania, din Zărneşti. „In anii ‘80 tatăl meu a făcut un arbore genealogic. Am descoperit că aveam rădăcini de aproape patru sute de ani. Străbunicul meu a fost mitropolit al Ardealului. Se numea Ioan Meţianu. Catedrala de la Sibiu a

fost construită de el, cu peste un secol în urmă. Aula Universităţii Teologice îi poartă numele. Mă mai leagă numeroşii noştri prieteni comuni. E o legătură spirituală care, iată, continuă după mai bine de patru decenii. O comunitate a ideilor, a preocupărilor, a căutărilor. Exuberanţele şi speranţele primilor ani ai maturităţii. Erau pasiuni comune în ce priveşte, spre exemplu, raportul dintre cultural şi natural, sau rolul calculului probabilităţilor în muzică. Sunt probleme ce apăreau în mod firesc în discuţiile noastre cu Octavian Nemescu, cu Ştefan Niculescu, cu Aurel Stroe, cu Anatol Vieru, cu Tiberiu Olah care a fost profesorul meu. Sunt muzicieni de mare anvergură. Regret că nu sunt mai cunoscuţi în Europa. S-ar fi profitat de aceste mari spirite”.

O dată i-am pus o întrebare firească: Când te simţi bine, Lucian Meţianu? Răspunsul a fost prompt: „Când compun”.

Dumitru AVAKIAN

Drama geniului enescian: plurivalenţa darurilor naturale (I)

Preambul

După terminarea primului război mondial (1916-1919), George Enescu (care participase activ şi multe acţiuni patriotice şi de binefacere) a mărturisit: „Mi-am servit ţara numai cu vioara, bagheta şi condeiul”. A repetat afirmaţia şi într-un interviu din Ziarul *Dimineaţa* (1936): „Aş vrea să pot contribui la îmblânzirea unora dintre semeni. Fac şi eu ce pot, cu vioara, cu bagheta, cu condeiul”. Marele istoric Nicolae Iorga a completat afirmaţia lui Enescu cu o frază memorabilă în stil medieval bisericesc:„ Şi din copil s-a făcut tânărul, veşnicul tânăr, nou ca în ziua întâi, când a înfiorat strunele vioarei cu atingerea sufletului.” Probabil că atingerea coardei sensibile l-a impresionat profund pe muzican, fiindcă în celebrele „convorbiri” de la Radio France (1951) cu Bernard Gavoty, i-a declarat deschis la bătrâneţe (avea 70 de ani!): „Nu mi-am servit ţara decât cu sufletul.” La sfârşitul celui de-al doilea Război Mondial, însă George Enescu recunoştea: „Eu sunt cinci, într-unul singur” (adică violonist, compozitor, dirijor, pianist şi pedagog). Genialul nostru muzician a fost evocat într-o memorabilă caracterizare în prefaţa volumului *George Enescu* redactat sub egida Academiei Române (1964) de către Acad. Mihail Jora: „Gigantică plămadă a modestiei şi geniului artistic, floare sănătoasă crescută în pajiştea umplută de aromele câmpiei româneşti, arta lui George Enescu rămâne alături de arta nemuritorilor Eminescu, Luchian, Brâncuşi, Sadoveanu, Arghezi, o esenţă înaltă în răzoarele bogate ale culturii noastre.”

Modestia geniului l-a determinat pe Enescu - plurivalentul muzician – să nu sufle un cuvânt despre laturile sale de interpret singular în peisajul muzicii universale: violist, violoncelist, organist, flautist, cornist, alături de binecunoscutele cariere mondiale de violonist şi pianist. Nu dorim să ne ocupăm acum de preocupările sale artistice, ci ne propunem să dezvăluim, într-un *serial de articole inedite*, portretul lui Enescu – omul, laturile naturale care i-au măcinat sănătatea, i-au răpit timpul creaţiei muzicale, dar l-au ajutat totuşi să-şi clădească statura singulară, enciclopedică, de om al renaşterii, într-o epocă contemporană de imense exigenţe particulare, tipice numai personalităţilor de o forţă spirituală şi profesională ascunsă publicului larg.

Departe de a cultiva un *„violon d'Ingre "* clădit în tăcere (adică în cerc închis), George Enescu şi-a închegat adevărate *profesiuni* paralele, unele de o valoare, de o forţă surprinzătoare pentru un temperament artistic, care i-au acaparat sau i-au satisfăcut un timp limitat, întregul curs al vieţii. Iată aceste *hobby*-uri enesciene, unele demne de o carieră profesională secundară: 1. George Enescu – artist plastic (desenator, pictor caricaturist)/ 2. George Enescu – literat (poet, prozator/ memorialist, epigramist)/ 3. George Enescu folclorist – culegător de muzică lăutărească/ 4. George Enescu – colecţionar de instrumente (viori vechi de lutieri consacraţi) şi filatelist (colecţionar de timbre poştale)/ 5. George Enescu – teolog, mărturisitor al credinţei creştin-ortodoxe. / 6. George Enescu – agronom, antreprenor, proprietar şi moşier de terenuri agricole./ 7. George Enescu – actor şi virtuoz al *„fluieratului artistic"*

Departe de a fi – în unele cazuri – un simplu amator (artist plastic, colecţionar, folclorist), muzicianul a apelat la profesori atestaţi şi specialişti consacraţi, spre a se apropia cât mai mult de profesionalismul unor discipline cu pretenţii de studii superioare.

La moartea lui George Enescu (1955), fabuloasa carieră a artistului şi mai ales a omului de o modestie aparte în problemele de intimitate, nu dispunea de documente relevante de arhivă personală (scrisori, interviuri, texte personale, amintiri şi însemnări ale familiei şi prietenilor de breaslă, jurnale memorialistice şi altele); din acest fond de izvoare inedite, vom extrage fragmente necunoscute, edificatoare prin autenticitate şi menţiuni bibliografice precise pentru atestarea unor idei. Geniile ascund

totdeauna amănunte surprinzătoare în descifrarea moştenirii artistice, multe din ele esenţiale.

Nu vom neglija nici materialul ilustrativ, menit să întărească unele afirmaţii şi însemnări, prin fotografii, xeroxuri, facsimile.

Vom încheia acest preambul al serialului de articole printr-o pseudo-disciplină de sorginte populară, practicată de George Enescu din copilărie, până în pragul morţii: fluieratul artistic. Acest meşteşug artistic care imită o practică instrumentală străveche a ciobanilor (*fluierul*), a fost promovată chiar în zilele noastre la o serie de festivaluri, concursuri, concerte de amatori (*Cântarea României*), de virtuozi şi solşti ai ansamblurilor populare.

Mărturiile româneşti şi străine sunt cu duiumul, majoritatea consemnate de noi în volumul *George Enescu în memoria timpului* (Bucureşti, Editura Radiodifuziunii Române, 2003) Câteva necesită să fie reluate aici. Compozitorul şi violonostul (care îi întorcea paginile la pian), Ludovic Feldman, preciza faptul că „Enescu cânta şi din gură...*fluiera...*" de pildă *Ucenicul vrăjitor* de p. Dukas. Prietenul de casă, omul de ştiinţă, speologul Traian Orghidan, a ascultat Oedipe la Vila Luminiş, unde Enescu fluiera, toate temele lucrării, „ imitând flautul prin *fluierat* şi totul acomplaniat de pian." Vărul primar al maestrului, Pictorul George Tomaziu, îl apreciase pe „*Mosh Georges*" la recitalurile din casa de pe Calea Victoriei „mimant, chantant, *sifflant* et jouant au piano pour Maruca". Béla Bartók l-a auzit pe Enescu în tren, descifrând partitura *Două tablouri*: din nimica, sâsâiturile, fredonările şi fluieratul lui încet au descifrat lucrarea, cântată a doua zi la Ateneul Român. Violoncelistul daniil Şafran a auzit la Bucureşti întregul *Concert* de Lalo, fredonat şi fluierat de maestrul român. „Enescu nu mai putea vorbi (după accidentul cerebral suferit la Londra cu orchestra Boyd Neel (1951) – mărturisea compozitorul Marcel Mihalovici), dar ca să-i facă pe cei din jur să înţeleagă că are încă mintea întreagă a *fluierat* temele lucrării lui Bach, pe care tocmai o dirijase."

Cine doreşte să-l audă pe Enescu *fluierând*, nu trebuie decât să asculte *Hora* şi *Bătuta* pe care maestrul le fluieră în înregistrarea de la Radio France, în celebrele „ Convorbiri" ale lui B. Gavoty cu Enescu (emisiunea nr.2 „*Începuturile mele muzicale*" şi emisiunea nr.3 „*Primele încercări de compoziţie*"). Tema din Rapsodia Română nr. 2, inspirată de melodia „*Văleu, lupul mă mănâncă*", se aude perfect, fluierată de maestru.

George Enescu a fost un virtuoz în „fluieratul artistic", meşteşug învăţat la Cracalia şi Mihăileni, satele moldoveneşti în care au trăit părinţii săi. (Va urma)

Viorel COSMA

LUCRĂRI PREZENTATE ÎN CADRUL BIROURILOR SECŢIILOR DE CREAŢIE ŞI ACHIZIŢIONATE DE CĂTRE UCMR

SECŢIA DE MUZICĂ INSTRUMENTALĂ ŞI MULTIMEDIA

Androne Sebastian – *Erebos*; **Anghel Irinel –** *I Doll* – muzică electronică; **Balint George –** *De-sine în cu-Sine pentru gonguri şi orchestră de cameră*; **Baciu Vlad –** *Blut und waser, pentru orgă şi cvintet de alamă*; **Brînduş Nicolae –** *Glossa, pentru vioară şi pian*; **Băcan Aurelian –** *Romeo şi Julieta – piesă simfonică*; **Beleaev Vladimir –** *Magia stelelor, pentru flaut, flaut alto, oboi, clarinet*; **Burlea Vlad –** *Coasa – Scenete rutice*; **Cârneci Carmen –** *PSALM la amiază, pentru violă*; **Cibişescu Iulia –** *Suita concertantă pentru vioară şi orchestră*; **Colţea Victor –** *Hyper Atom, pentru flaut,clarinet, vioară, violoncel, pian şi percuţie*; **Costin Gheorghe –** *Wind quintet*; **Creţu Cătălin –** *Prosopopeea urmei, pentru violoncel şi acordeon*; **Dănceanu Liviu –** *Nord-Sud op.171, nr.1*; **Feraru Tudor –** *Trei bagatelle pentru cvintet de suflători*; **Ioachimescu Călin –** *A DUE, pentru flaut şi harpă*; **Ion Ciprian Andrei –** *Concert pentru pian şi orchestră de coarde*; **Lerescu Sorin –** *Modalis IV for flute & flute ensemble*; **Mălăncioiu Gabriel –** *Percutrance, for percussion and orchestra*; **Măniceanu Mihai –** *Tricephalous – trio pentru oboi, clarinet, clavecin*; **Murariu Alexandru Ştefan –** *Espaces I – cvartet de coarde*; **Nemescu Octavian –** *ORSEPT pentru ora 8 seara, et.8*; **Pop Adrian –** *AANA, pentru flaut şi pian*; **Rîpă Constantin –** *Scene simfonice – Efebul rănit; Tânărul măturător şi naiada Senei*; **Rotaru Diana –** *Verde, for flute, violin, cello end piano*; **Rotaru Doina –** *Jyotis, for flute*; **Szegö Peter –** *Waves, pentru ansamblu cameral*; **Teodoreanu Nicolae –** *Cvartet de coarde nr. 2*; **Tîrcolea Cătălin –** *Părăsirea Isonului*; **Teodorescu Ciocănea Livia –** *Magna Mater – Cybele, pentru 2 piane*; **Ţăranu Cornel –** *Sempre Idem, pentru saxofon şi orchestră*; **Vlad Roman –** *Ecouri în infinit – cvartet de coarde*;, **Vlad Ulpiu –** *Prin sunetele florilor albastre II – cvartet de coarde*; **Vosganian Mihaela –** *Hello Sun; Lunar – muzică electronică*; **Zbarcea Vlad –** *GameFonie, pentru ansamblu de percuţie* (13 instrumentişti)

Subsecţia vocal – instrumentală (mixtă)

Apostol Elena – *lirique pentru voce şi ansamblu de percuţie, pe versuri de M.Eminescu*; **Ciobanu Ghenadie –** *Poem elegiac pentru baritone şi orchestră, din ciclul Apres une lecture*; **Ganea Laurenţiu –** *Cântarea Cântărilor – partea a II-a*

Subsecţia de fanfara

Biriş Alexandru – *Pe valea Bistriţei*, fantezie; **Luncan Octavian –** *Vis împlinit*, suită; **Mihuţ Radu –** *Trompetistul militar*, pentru trompetă solo; **Pătraşcu Corneliu –** *Arabesque*, divertisment; **Pelearcă Ion –** *Eroica*, uvertură; **Sandu Eugen –** *Fantezii…*; **Ţugui Gheorghe –** *Imagine pastorală*, suită; **Zorilă Marius –** *Divertisment orchestral*

SECŢIA DE MUZICĂ VOCALĂ

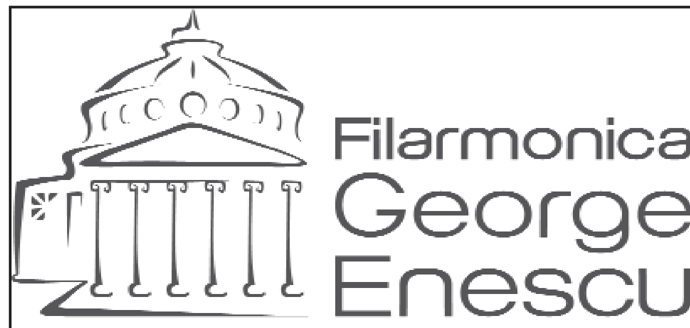
Androne Sebastian – *Lucent Relics pentru 12 voci mixte* (versuri: Regina Maria a României); **Arvinte Constantin –** Suita corală *Angela Moldovan* pentru cor mixt (versuri: Mircea Block); **Balint George –** *De leagăn* pentru cor mixt; **Cojocaru Daniela –** „2 lieduri:

O echipă de zile mari! Dan Grigore – Misha Katz

Nu! Nu este prima oară când cei doi muzicieni, Dan Grigore şi Misha Katz, aduc publicului de concert bucurii greu de asemuit. Se constituie într-o veritabilă echipă ce acţionează în datele unui profesionalism entuziasmant. Ultima apariţie a domniilor lor - în stagiune, la Atheneul Român, în compania Filarmonicii bucureştene - a adus frumuseţea unei revederi aşteptate; ...cea care a înlesnit, literalmente, sentimentul a ceea ce se poate numi o a doua creaţie; cea interpretativă; cea a celebrului *Concert în re minor*

de Mozart. Este o colaborare susţinută de natura unei comunicări pe cât de sensibile pe atât de înţelept întreţinute. Mă refer la raportul dintre sonoritatea pianului solistic şi

ansamblu, raport ce vizează susţinerea tematică funcţional evidenţiată, susţinere căreia Dan Grigore îi pune în valoare consistenţa timbrală maleabilă, anume transparenţe sonore ce înnobilează climatul nostalgic-înseninat al parţii centrale a lucrării; dar, în egală măsură, conferă strălucire exuberanţei rondeau-lui final.

Katz este muzicianul care ştie a-şi menaja solistul, ştie a construi împreună cu acesta; mă refer la acuitatea colaborării în finalul lucrării. Tot domniei sale îi datorăm aducerea în programele de concert a unor pagini mozartiene pe nedrept neglijate cum sunt uverturile unor opere care nu apar în repertoriile teatrelor noastre muzicale. A mai făcut-o şi o face în continuare. O face cu deplină îndreptăţire căci Uvertura operei *Directorul de teatru* de Mozart, este o lucrare simfonică ce aparţine maturităţii creatoare a autorului. Este o pagină deloc miniaturală; beneficiază de un travaliu simfonic excelent construit, aspect pe care dirijorul a ştiut a-l valoriza în bună colaborare cu muzicienii ansamblului.

Evident, punctul de greutate al demersului dirijoral l-a constituit partea secundă a serii de muzică; a fost destinată unor lucrări care au evidenţiat elementele esenţiale ale

„Iubită stea”; „Arinul”" pentru soprană şi pian (versuri: Lucia Cicoară Drăgan); **Costea Marcel Octav –** *Jubilate Deo* din *Două motete* pentru cor mixt; **Dembinski-Vodă Diana –** *Eu am iubit,* lied pentru mezzosoprană şi pian cu accente de percuţie (versuri de Teodor Mazilu); **Doxan Adrian –** *Chemare* pentru cor mixt (versuri: Adrian Doxan); **Mamot Evghenii –** *Glosă în metru Eminescian*, coral (versuri: Dumitru Matcovski); **Mălăncioiu Gabriel –** *Song of Avadhut* pentru soprană şi vioară; **Odăgescu-Ţuţuianu Irina –** *Miracol,* lied pentru soprană şi pian/ orgă (versuri: Ilie Comăniţa); **Pepelea Roxana –** *Trei lieduri* pentru mezzosoprană şi pian *(II): „Mea maxima culpa”; „Îngerul nopţii”; „Menuet de toamnă”* (versuri: Vasile Burlui); **Petrescu Christian-Alexandru –** *Pater noster*, poem coral pentru soprană, cor şi orgă (versuri: Matei VI, 9); **Popovici Doru –** *4 poeme religioase* pentru cor mixt a cappella; **Popovici Doru –** *Doamne strigat-am către Tine*, motet pentru cor mixt şi solo de alto (text liturgic)

Subsecţia didactică
Arvinte Constantin – *De adormit copii*, suită corală pentru cor la 3 voci şi pian, versuri populare; **Ciobanu Maia –** *Precauţie,* cor pe 3 voci egale a cappella, versuri de Marin Sorescu; **Nicolae Eugen –** *Doină şi joc* pentru clarinet solo; **Pavelescu Dan –** *Drag ţi-a fost puică de mine,* cor pe voci egale a cappella, versuri populare; **Popescu Mariana –** *Lăudaţi pe Domnul,* pentru cor mixt a cappella; **Popescu Virgil –** *Să fii copil*, diptic pentru cor pe 2 voci cu pian, versuri de Ion Muntean; **Rogojină Paul –** *Clipe de lumină* pentru pian; **Vîrtosu Mihai –** *Hora* pentru pian

SECŢIA DE MUZICA JAZZ/POP
Caragia Nicolae – *Chiar de anul nou*; **Caragia Nicolae –** *Tu eşti casa vieţii mele* (text: Corina Chiriac); **Covaci Viorel –** *Menajeria,* divertisment pentru copii (text: Covaci Viorel); **Cozma Romeo –** *Blue Bloody Moşu Blue”*, blues; **Drăgan Mircea –** *Azi vine primăvara* (text: Gina Teodorescu); **Drăgan Mircea –** *Blues pentru… o bluză;* **Faur Cristinel-Manuel –** *Nu te pot ierta,* pop-dance/crossover (text: Faur Cristinel-Manuel); **Faur Cristinel-Manuel –** *Don't be afraid,* pop-dance/crossover (text: Faur Cristinel-Manuel); **Moculescu Horia –** *În oglindă,* miniatură pentru pian; **Pavelescu Dan –** *Vals oriental*; **Popescu Virgil –** *Rugăciuni către îngerul păzitor,* cântec religios pentru copii; **Popescu Virgil –** *La sfânta biserică,* cântec religios pentru copii; **Răsvan Cătălin –** *Călător atemporal,* pop-soul instrumental; **Simion Nicolae –** *Balkanella,* jazz cameral; **Simion Nicolae –** *7 Dreams,* jazz cameral; **Spînu Dan –** *Walking Into the Light*, baladă pop pentru grup vocal a cappella la 5 voci (text: Cojocaru Ramona); **Târcolea Cătălin –** *Don't Look Back,* jazz-pop-world instrumental; **Tiberian Anca –** *Nu te poţi schimba*, pop (text: Anca Tiberian); **Vanica Mihai –** *Dragă mamă,* vocal-instrumental (text: Gina Teodorescu)

SECŢIA DE MUZICOLOGIE
Diaconescu Tanţa – *Capodopere literare – capodopere muzicale lirice. Opera „O scrisoare pierdută” de Dan Dediu* (studiu-eseu); **Lupu Olguţa –** *Triplul concert „Febra” de Dan Dediu – o poveste cu personaje muzicale”* (studiu); **Şorban Elena Maria –** *Romanian Music History Studies*

profesionalismului acestui talentat muzician-performer care este Misha Katz; ...anume simțul acut al situațiilor dramatice susținute de un complex coloristic timbral de impresionantă sugestie; un colorit al cărui rafinament rezultă din substanța poetică însăşi a lucrării. Mă refer la celebrul poem simfonic *Ucenicul vrăjitor* de Paul Dukas, la Suita simfonică din opera *Carmen* de Bizet. Muzica dobândeşte valorile unei specifice gestualități vecine imaginii vizuale! Dinamică impresionantă axată pe momentele dramatice pregnante, colorit timbral de o acută diversitate...; au fost elementele care, în finalul serii de muzică, au electrizat, literalmente, publicul de concert.

Dumitru AVAKIAN

Dan Cavassi şi Viniciu Moroianu

La exact o lună după recitalul lui Anton Niculescu cu Bruno Canino – trei sonate de Beethoven pentru violoncel şi pian – am ascultat, în data de 3 iunie 2017, tot la Ateneul

Dan Cavassi, Viniciu Moroianu

Român, un alt recital excepțional, pentru aceleaşi instrumente: Dan Cavassi şi Viniciu Moroianu au prezentat un program incitant, cu piese importante de Enescu, Beethoven şi Schumann.

Prim–violoncelist în Filarmonica George Enescu, Dan Cavassi apare adesea pe scenă ca solist; de asemenea, cântă în formații camerale, adăugând în ultimul timp un solid repertoriu modern celui clasic. De câțiva ani, publicul îl poate auzi şi în duo cu Viniciu Moroianu, unul din pianiştii cei mai reprezentativi astăzi în România.

Programul a început cu *Sonata nr.2 în do major, op.26, nr.2* de Enescu. Începutul nostalgic, cețos al părții I, abundența gradațiilor de pianissimo de la ambele instrumente, naturalețea cu care s-au împletit motivele şi timbrele m-au captivat de la început. Atmosfera fantască a părții a doua, tonul intim, rezervat, aristocratic atât de tipic lui Enescu, interpretarea cultivată, neostentativă, aparent foarte liberă, în realitate riguroasă la culme, proporția ideală de sonoritate dintre cei doi instrumentişti i-ar fi plăcut, probabil, compozitorului însuşi. Pe lângă întreaga formă, admirabil construită, am apreciat finețea detaliilor: sunetul voit estompat al lui Dan Cavassi la începutul părții I, filajul ultimului do la violoncel la finalul acesteia, trilurile pianului în partea a II a, modul în care arpeggiato-urile pianului se amalgamau cu pizzicato-urile violoncelului în partea a III a, perlajul superb al lui Viniciu Moroianu în temele folclorice din partea a IV a, abundența culorilor, sonoritățile care imitau țambalul şi cavalul, marea creştere în eterofonie de la sfârşit, perfect simțită şi construită de cei doi muzicieni şi multe altele. Succesul ce a urmat a fost pe măsura performanței.

Dacă în prima parte a *Sonatei nr. 4 în do major, op.102, nr.1* de Beethoven – *Andante-Allegro vivace* – tendința de a ascuți contrastele a fost mai puternică la pian decât la violoncel, în partea a doua, trecerea foarte bine regizată dintre *Adagio* si *Allegro vivace*, simțul timpului şi al dramaturgiei muzicale a vădit o perfectă concordanță între cei doi. A fost aşadar un Beethoven divers şi viu, în viziunea a doi artisti la deplină maturitate.

În *Adagio* şi *Allegro op. 70* de Schumann, Dan Cavassi a schimbat voit sunetul, dându-i mai multă luminozitate şi strălucire şi a adoptat un stil mult mai extravertit de interpretare. Ascultătorii avizați au putut aprecia această subtilitate stilistică, adaptarea la «rol», la epocă: nu mulți violoncelişti schimbă timbrul în funcție de piesă; în general, se doreşte să sune doar plin, vibrat, «frumos». Aşa cum există actori care se joacă mereu pe ei înşişi şi actori care sunt diferiți în fiecare rol, personalitățile muzicienilor interpreți par şi ele a urma aceste căi de relaționare cu ipostazele pe care le cere partitura; este foarte interesant de urmărit proporția dintre obiectivare şi constrângerile subiective, personale în interpretarea muzicală. În seara lui 3 iunie, adaptarea la diversitatea repertoriului ales a fost în balanță optimă cu personalitățile puternice ale protagoniştilor. Dan Cavassi este sobru în plan vizual, însă cumpătarea sa elegantă nu e în dezacord cu temperamentul extravagant al lui Viniciu Moroianu: cei doi se completează într-un mod armonios, iar opțiunile lor muzicale si stilistice – evident, gândite şi simțite împreună – sunt imbatabile.

Publicul a răsplătit cu aplauze lungi şi puternice acest recital plin de substanță. În bis, cei doi au cântat *Cântec vechi* de Paul Constantinescu – readucând ascultătorii încântați în spațiul muzicii româneşti.

Lena VIERU CONTA

Recital-eveniment

În 6 iunie 2017, pianista Maria Diana Petrache a susținut pe scena Sălii mici a Ateneului Român un recital de înaltă ținută artistică. Evenimentul a atras un număr record de spectatori, dornici să o (re)asculte pe talentata interpretă într-un program dificil şi ambițios, cuprinzând capodopere din principalele epoci creatoare. În debutul recitalului, pianista a prezentat două piese din ***Suita nr. 2 în Re major, op. 10*** de George Enescu: ***Pavană şi Bourrée.*** De la primele sunete ale ***Pavanei,*** interpreta a evocat cu mult rafinament atmosfera plină de poezie şi magie a ”spațiului mioritic” cu orizontul lui ”infinit ondulat” (descris de Blaga în *Trilogia Culturii*), care a constituit o sursă de inspirație importantă şi pentru George Enescu. Am admirat bogăția imaginației şi

arta pianistică elevată, care au făcut posibilă conturarea unor imagini muzicale fascinante, de o fluiditate feerică şi un clar-obscur cu irizări de lumină. Prestaţia artistică emoţionantă a dezvăluit de asemenea capacitatea pianistei de a realiza diferenţe dinamice şi agogice subtile, infinitezimale. În ***Bourrée,*** interpreta a redat cu măiestrie şi aplomb vitalitatea şi strălucirea fără egal a muzicii, a desfăşurat un impresionant arsenal de mijloace instrumentale, menit să evidenţieze acumulările de tensiune, consecvenţa ritmică şi caracterul orchestral, plin de forţă şi bravură al lucrării.

Programul a continuat cu ***Sonata nr. 30 în Mi major, op.109*** de Ludwig van Beethoven, creaţie originală deosebit de rafinată, ce pretinde maturitate şi un nivel foarte înalt al

Maria Diana Petrache

artei pianistice. Interpreta a evocat cu multă subtilitate atmosfera de reverie a primei mişcări, *Vivace, ma non troppo. Adagio espressivo* (unde poezia se îngemănează ingenios cu elanul sentimental), în care compozitorul pare a fi în consonanţă cu lumea şi cu sine. Mişcarea a doua, *Prestissimo*, sugerând confruntări şi întrebări existenţiale, i-a prilejuit desfăşurarea unei curse irezistibile spre claritate şi echilibru. În mişcarea a treia, *Andante molto cantabile ed espressivo*, elaborată sub forma unei teme cu şase variaţiuni, pianista a conturat imagini muzicale pline de farmec şi culoare, prin reliefarea expresiei proprii fiecărei variaţiuni; a creat un caleidoscop cuceritor de imagini muzicale întruchipând bucurii, pasiuni, iluminări şi tristeţi, încheind într-o atmosferă meditativă ce a emoţionat profund auditoriul.

În continuare, Maria Petrache a prezenta ***Preludiu şi Fugă în Do diez major, WTK II*** de Johann Sebastian Bach, o splendidă întruchipare a îmbinării libertăţii cu rigoarea în procesul creator, dar şi în actul interpretativ. Dacă preludiul evocă atmosfera dominată de serenitatea şi concentrarea unei rugăciuni (cu o originală secţiune de fugă în final), fuga constituie o adevărată demonstraţie de măiestrie în evidenţierea construcţiei, a polifoniei şi armoniei. Ascultând interpretarea excepţională a muzicii lui Bach, mi-am amintit celebra replică din *Jocul Ielelor* de Camil Petrescu: ”eu am văzut idei”. Într-adevăr, maturitatea cântului pianistic denotă îmbinarea armonioasă a nobilelor sentimente general umane cu ideaţia elevată.

În încheierea recitalului, Maria Diana Petrache a interpretat o lucrare monumentală a repertoriului pianistic: ***Variaţiuni şi Fugă op. 24 pe o temă de Händel*** de Johannes Brahms. Creaţia extrem de pretenţioasă, de ample dimensiuni, solicită pe lângă rezistenţă şi bravură instrumentală, un nivel superior al artei pianistice şi al gândirii muzicale. Lucrarea atestă legătura compozitorului cu tradiţia, precum şi spiritul său novator. Interpreta a valorificat cu măiestrie caracterul orchestral al discursului pianistic, culorile originale ale înveşmântării armonice, ritmurile capricioase, ecourile unor melodii lăutăreşti, diversitatea imaginilor muzicale. De la prima variaţiune şi până la monumentala fugă finală (cu subiect elaborat pe baza primelor patru sunete ale temei händeliene), interpreta a construit un edificiu sonor original şi impunător, reprezentativ pentru contribuţia lui Brahms în cadrul repertoriului pianistic şi a romantismului muzical. La cererea insistentă a publicului, pianista a interpretat ***Studiul pentru octave*** de Claude Debussy. A fost o nouă confirmare a nivelului excelent al pianisticii sale, a fanteziei inepuizabile, a bucuriei de a dărui momente memorabile. Prestaţia impecabilă a Mariei Petrache de pe parcursul întregului recital a impresionat profund publicul, care a receptat în interpretarea ei mult talent şi imaginaţie în evidenţierea logicii şi coerenţei construcţiilor şi a particularităţilor stilistice specifice fiecărei lucrări; am perceput în cântul său un emoţionant elogiu adus vieţii şi marilor idealuri umane. Evenimentul artistic de la Ateneul Român a demonstrat viabilitatea concepţiei unui model de excepţie pentru arta pianistică a sec. XX, Vladimir Horowitz, care considera că interpretul adevărat are nevoie de inteligenţă, tehnică şi suflet.

Carmen MANEA

Fermecător…

… a fost concertul cameral din fierbintea seară de 07 iunie de la Ateneul Român. Fermecător, fermecat şi cu siguranţă cel mai bun şi elevat, dintre cele urmărite de mine, în această stagiune. Curat, echilibrat, luminos, graţios, elegant, dantelat, rafinat, armonic, serios, delicat, ferm, perlat, foarte dificil tehnic dar interpretat cu o degajare şi o uşurinţă de mare clasă şi, chiar misterios. Spun misterios întrucât mai dintotdeauna, percep acest instrument special – flautul -, cu sonoritatea-i caldă, clară şi catifelată ca fiind ruda clasic – aristocrată a străvechiului nei, exact şi el, dar insinuant, răscolitor, emoţionant şi deosebit de misterios, calităţi ce în linii mari chiar le-a moştenit sau împrumutat de la el? Deci, am nimerit cum nu se putea mai bine la acest concert deoarece iubesc flautul şi îl ”admir” pentru că în pofida staturii lui neimpozante, doar prin mecanismul fin şi forma-i discret-elegantă, odată cu sunetele emise, când sunt ”suflate” bine şi acum au fost, deschide un univers sonor nelimitat, mereu nou, coloristic schimbător şi atât de viu asemenea deşertului mişcător, dacă ştii să îl urmăreşti cu atenţie. Ceea ce-l face… de ce nu?, fermecător, mai ales dacă instrumentul este unul de marcă, ca în cazul celui folosit acum şi mă refer la Muramatsu. A fost un privilegiu pentru

mine să fiu prezentă la acest concert, întrucât pe tot parcursul lui, m-am simțit ca un invitat special, la o serată muzicală specială, într-un loc special, cu un program special, cântat de muzicieni speciali, la rândul lor invitați speciali ai publicului şi deci şi ai mei. Sunt rare acest seri de atmosferă şi de aceea sunt cu atât mai valoroase.

Dar ce şi pe cine am ascultat miercuri 7 iunie în Sala Mare a Ateneului Român?

Un program impecabil pentru flaut şi pian format din: *Sonata în sol major*, *Hamburger* de Philipp Emanuel Bach, *Serenada* de Beethoven, *Sonata nr. 8 în sol major* de Haydn, *Sonata nr. 2* de Francios Devienne şi *Mica Serenadă* de Mozart

Interpretat tot impecabil de doi muzicieni români, şcoliți la Universitatea Națională de Muzică Bucureşti, celebri aici şi peste tot în lume, respectiv: - Flautistul Ion Bogdan Ştefănescu care a încântat prin calitatea şi claritatea sunetelor, asemeni unui şirag de picături din cleştar, ca şi prin discursul muzical ce a subliniat subtilitatea melodică şi ritmică a partiturilor abordate. Nu s-a simțit nici un efort, de parcă s-ar fi jucat, nu s-a auzit nici un suflu ci doar muzică pură în forma ei cea mai apropiată de ceea ce au simțit probabil creatorii ei şi, - Pianistul Horia Mihail, el însuşi un fin şi valoros artist al pianului care departe de a se limita la acompaniament pur şi simplu, a dialogat cu flautistul, completând şi colorând pledoaria muzicală.

Horia Mihail, Ion Bogdan Ştefănescu

Şi doar ascultându-i, aglomerarea de orchestre, oraşe muzicale cu ştaif din lume, dirijori sub bagheta cărora au evoluat, succese repurtate pe mai toate continentele şi numărul impresionant de proiecte pe care le derulează aici şi peste tot, nu mai par doar o înşiruire lungă, plictisitoare de nume ce ocupă două pagini din programul de sală ci chiar capătă sens. Iar proiectele, împreună sau separate, şi rezonanța ca şi ecourile lor speciale aduc mai aproape de sufletele şi conştiința iubitorilor muzicii - din ce în ce mai mulți la număr, ceea ce îmbucurător -, genul cameral, această bijuterie a muzicii clasice. A fost un concert fermecător şi fermecat, perfect pliat sub titulatura din care a făcut parte numit relevant ”Flautul Fermecat – Classics V.I.P.”, şi, după cum menționam mai sus, un privilegiu pentru toți ascultătorii lui.

Doina MOGA

Seară germană cu dirijorul Horia Andreescu

La începutul lunii iunie (mai precis pe 8 şi 9 iunie), în ultima parte a stagiunii 2016-2017, Filarmonica George Enescu a propus melomanilor un interesant program muzical alcătuit exclusiv din lucrări aparținând unor compozitori germani din epoci diferite.

Debutul concertului în cadrul căruia la pupitrul Orchestrei Filarmonicii George Enescu s-a aflat dirijorul Horia Andreescu, a aparținut muzicii lui Richard Wagner. Din creația sa a fost interpretată Uvertura operei *Maeştrii cântăreți din Nürnberg*, cea dintâi creație muzical-dramatică în care subiectul nu mai are în prim-plan mitul sau fantasticul, ci oferă o poveste inspirată din lumea reală a epocii medievale ce aduce în atenție clasicul conflict dintre generații. Socotită a fi una dintre cele mai reuşite construcții instrumentale wagneriene, *Uvertura*, care tocmai din acest motiv a căpătat o popularitate aparte şi ca piesă de sine stătătoare, a fost prezentată publicului într-o versiune interpretativă de înalt nivel artistic, în care Horia Andreescu a surprins cu inteligență şi tact dirijoral toate motivele muzicale prin care deja din această primă pagină sonoră sunt sugerate reperele acțiunii operei. De asemenea, a putut fi remarcată foarte buna dozare a nuanțelor integrate în jocul timbrurilor instrumentale devenite ilustrări sonore ale personajelor din opera propriu-zisă.

În cadrul serii de muzică germană a urmat apoi un salt în contemporaneitate prin intermediul *Concertului pentru două clarinete şi orchestră* de Siegfried Matthus, care a adus pe scena Ateneului Român reprezentanți a două generații diferite de instrumentişti: Sabina Matthus-Bebie (nora lui Siegfried Matthus), aflată la maturitatea artistică şi Alexandru Avramovici încă în ascensiune. Aceştia au realizat o variantă dinamică, bine primită de public a *Concertului* lui Siegfried Matthus, în care au putut fi remarcate atât calitățile muzicale cât şi cele actoriceşti ale celor doi. De altfel, partitura este una ofertantă din acest punct vedere, remarcându-se prin disputa cu oarecare elemente umoristice din finalul părții întâi şi cadența din încheierea mişcării ultime, unde se porneşte de la intonarea în stil imitativ a unei melodii şi se ajunge la o miniscenetă în care sunt angrenați inclusiv dirijorul şi orchestra. În acest sens, Horia Andreescu a făcut dovada unui excelent spirit de echipă alăturându-se entuziast jocului celor doi, după ce, pe întreg parcursul *Concertului*, a găsit cele mai bune modalități de a include activ orchestra în acțiunea muzicală şi în acelaşi timp de a crea spațiul necesar manifestării celor doi protagonişti.

Ultima parte a programului a propus o întoarcere la unul dintre modele ce au influențat întreaga muzică germană din secolul al XIX-lea şi nu numai: Ludwig van Beethoven şi unicul său limbaj simfonic, de o complexitate desăvârşită. Dintre marile opusuri orchestrale, Horia Andreescu şi Orchestra Filarmonicii "George Enescu" au interpretat *Simfonia a VII-a*, care închide deceniul „eroic" al creației beethoveniene şi pregăteşte monumentala *Simfonie a IX-a*, ce

va deveni model pentru compozitorii din următoarele generații vreme de peste un secol.

Supranumită „Apoteoza dansului", *Simfonia a VII-a* a fost prezentată într-o versiune valoroasă, plină de vervă și energie de către dirijorul Horia Andreescu, vasta sa experiență regăsindu-se deopotrivă în abordarea formei de sonată din prima parte, unde a fost evidențiată omogenitatea construcției muzicale, în Allegretto-ul din partea a doua, unde nuanțele bine proporționate și melodia conturată cu eleganță au constituit coordonatele uneia dintre cele mai bune variante ale acestei veritabile embleme a partiturii beethoveniene prezentate pe scenele autohtone sau în tratarea mișcării finale dominate de virtuozitatea solistică a unor grupuri din orchestră și energia ritmului, dirijorul punctând inclusiv printr-o gestică sugestivă intensificarea tot mai susținută a dinamicii partiturii.

La capătul unui concert în care cele trei lucrări interpretate au presupus abordări stilistice diferite și au avut caracteristici distincte una față de cealaltă, putem nota că Horia Andreescu s-a înfățișat publicului în aceleași coordonate deja bine cunoscute: autoritate și bună comunicare în relația cu orchestra, abordare echilibrată și la nivel artistic înalt a fiecărei lucrări în parte, capacitate de a căuta veridicitatea unei muzici și de a transmite energie ansamblului orchestral.

Horia Andreescu

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Clasic e fantastic – final de stagiune

Cea de-a șaptea stagiune a seriei de concerte educative ***Clasic e fantastic. Cum să înțelegem muzica*** inițiate de muzicologul Cristina Sârbu în cadrul stagiunii Filarmonicii "George Enescu" și-a parcurs ultima filă pe 11 iunie 2017 pe scena Sălii Mari a Ateneului Român.

De această dată, micii spectatori nu au mai fost introduși în lumea muzicii simfonice sau camerale prin intermediul unui concert educativ, ci au putut savura versiunea adaptată pentru o sală de concert a uneia dintre cele mai apreciate piese de teatru din seria *Copilăria marilor muzicieni:* **Copilăria lui Enescu**. Astfel, cei mici, ghidați de simpaticele personaje reprezentate de șoriceii Rică și Sică, pisica Lola ori șobolanul Sol, întruchipate de Valeria Cristia, Filip Ristovski, Irina Sârbu sau Alexandra Laura Badea, s-au putut familiariza cu povestea începutului drumului spre consacrare a celui mai important compozitor român din toate timpurile dar și cu muzica acestuia.

Primele repere ale copilăriei lui Enescu au evocat satul Liveni, unde micul Jurjac, așa cum îi spuneau părinții, a luat pentru întâia oară contact cu muzica, fiind atras de măiestria lăutarilor satului și de sonoritățile folclorului românesc. Următorul moment amintit de povestea prezentată copiilor a fost cel al întâlnirii cu Eduard Caudella, în cadrul căreia acesta îl familiarizează pe micul Enescu cu muzica clasică de cea mai bună calitate, reprezentată de Couranta din *Partita a III-a pentru vioară solo* de J. S. Bach și *Sonata primăverii* de L. van Beethoven. Aceste momente au avut-o în prim-plan pe violonista Monica Buștean care a realizat o versiune de bun nivel artistic a celor două opusuri și a atras atenția și prin anumite calități actoricești evidențiate în modul în care l-a personificat pe Eduard Caudella.

După ce copiii-spectatori au avut parte și de câteva momente educative interactive susținute cu tact de către pianista Raluca Ouatu, aceștia au putut asculta și două fragmente muzicale din creația lui Enescu presărate în firul narațiunii expuse pe scenă: *Cantabile și Presto* pentru flaut și pian, interpretat de Ioana Bălașa și Cristiana Mihart într-o versiune tinerească și exactă din punct de vedere al frazărilor și *Legenda* pentru trompetă, prezentată de Ionel Lazăr acompaniat de aceeași Cristiana Mihart, opusul prilejuind micilor auditori familiarizarea cu sonoritatea ascuțită și pregnantă a unuia dintre cele mai cunoscute instrumente de suflat din alamă.

Următorul reper al copilăriei lui Enescu evocat în poveste a fost cel al deciziei de a pleca, la recomandarea lui Eduard Caudella, la Viena și apoi Paris pentru a-și desăvârși pregătirea muzicală. În final, aflat la Viena și însoțit de simpaticele personaje Sică, Rică și Lola, deja adolescentul Enescu este cuprins de dorul pentru țară și de plaiurile natale, motiv pentru care avea să compună faimoasa *Rapsodia nr.1 în La major*, ale cărei acorduri au dominat ultima parte a spectacolului, într-o înregistrare audio.

De altfel, sonoritățile veritabilei embleme a creației enesciene au constituit fundalul sonor al încheierii concertului-spectacol ce a adus și promisiunea amfitrioanei că următoarea stagiune ce va debuta în toamnă va oferi noi surprize plăcute celor mici.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Concert Cameral "Ștefan Aprodu – vioară și Olga Babadjan - pian"

Sala mică a Ateneului Român, neîncăpătoare pentru numărul mare de spectatori, a găzduit la 13 iunie 2017, în cadrul "Concertelor de marți", un concert cameral de excepție.

Programul a cuprins sonate pentru vioară și pian de Wolfgang Amadeus Mozart – *Sonata nr. 4 KV 304 în mi minor*, L. van Beethoven – *Sonata nr. 1 op.12 în re major* și Edward Grieg – *Sonata nr. 1 op. 8 în fa major*.

Foarte tânărul violonist Ştefan Aprodu, elev la clasa distinsei profesoare Magdalena Ursu (Colegiul "D. Lipatti"), este deja laureat a peste 40 de concursuri naţionale şi internaţionale, multiplu olimpic, având totodată o activitate concertistică importantă în România, Anglia, Germania, ca urmare a Premiilor Întâi obţinute.

Pianista şi organista prof. Olga Babadjan, cu studii extinse şi activitate concertistică în România, Olanda, Germania, Rusia, Republica Moldova, dispune de un foarte vast repertoriu şi de o bogată experienţă concertistică.

Colaborarea, înţelegerea şi coeziunea celor doi interpreţi a fost totală în cele trei stiluri muzicale, violonistul dispunând de o maturitate muzicală şi violonistică surprinzătoare în raport cu vârsta sa.

Ştefan Aprodu

Ştefan Aprodu trăieşte şi exprimă intens fiecare moment muzical, fiecare culoare a sunetului, fiecare schimbare de caracter, căutând frazarea şi nuantarea adecvată stilului compoziţiei şi posibilităţilor interpretative ale viorii în toate amănuntele.

Spontaneitatea şi comunicativitatea maximă a muzicii lui Mozart a avut în cei doi interpreţi un suport total, fără exagerări romantice, dar cu o mare grijă în frazarea şi nuanţarea fiecărei celule, fiecărui motiv.

Schimbând stilul Sonata de Beethoven, mult mai complexă, cu mişcarea mediană o "temă cu variaţiuni", a fost pentru tânărul violonist o piatră de încercare prin multitudinea schimbărilor de tempo, caracter, sunet, frazarea cu o mare diversitate de presiuni şi viteze ale arcuşului, cât şi a diferenţierilor de vibrato.

Versiunea celor doi interpreţi a fost foarte aproape de idealul greu de atins, chiar dacă, în unele momente, violonistul era mai nerăbdător sau uneori, sunetul pianului era prea prezent.

În încheierea programului, prima dintre cele trei superbe sonate de Edward Grieg a avut prin dăruirea celor doi interpreţi uniţi într-o spontaneitate interpretativă pasionată, o versiune de zile mari: romantică, dramatică, dansantă, mângâietoare în "mezza voce" care a entuziasmat întreaga sală, stârnind binecunoscutele aplauze ritmate.

A urmat, în bis, *Rondo capricioso* de Saint – Saëns şi bucuria tuturor după un concert foarte frumos în care deosebit de talentatul Ştefan Aprodu, la 13 ani, a debutat în MAREA MUZICĂ.

Cornelia BRONZETTI

Regal simfonic

Programat pe 15 iunie 2017 şi reluat a doua zi, pe 16 iunie, obişnuitul concert simfonic inclus în stagiunea Filarmonicii "George Enescu" a oferit un veritabil regal sonor în care spectatorii au putut asculta două dintre opusurile reprezentative ale literaturii muzicale universale: poemul simfonic *Don Quixote* de Richard Strauss şi *Tablouri dintr-o expoziţie* de Modest Musorgski, în orchestraţia lui Maurice Ravel.

Aflat la pupitrul Orchestrei Filarmonicii bucureştene (unde l-a înlocuit pe Cristian Măcelaru ce a onorat invitaţia de a dirija prestigioasa Concertgebouw Orchestra din Amsterdam), muzicianul spaniol Octavio Mas-Arocas a reuşit să impresioneze prin travaliul şi ştiinţa cu care a abordat cele două partituri propuse în programul serii. Mai întâi, a reliefat complexitatea poemului simfonic *Don Quixote* de R. Strauss ce păstrează o bună parte din caracteristicile genului, inclusiv utilizarea unei surse de inspiraţie extramuzicale (are la bază faimosul roman *Don Quijote de la Mancha* de Miguel de Cervantes), dar aduce şi elemente înnoitoare ce fac din acest opus un veritabil studiu de caractere şi nu o naraţiune muzicală a romanului ce l-a inspirat. De asemenea, Octavio Mas-Arocas a construit o versiune în care, deşi poate în debut nu a fost foarte convingător, a găsit acele modalităţi prin care să sublinieze caracterul modern al liniilor melodice, varietatea ritmurilor utilizate de compozitor sau jocul timbrelor muzicale ce vădeşte o preferinţă pentru instrumentele de alamă.

Octavio Mas-Arocas

O coordonată aparte a variantei audiate a fost cea a dozării intensităţii sonore astfel încât pe de o parte să se poată marca cele două teme ce îi portretizează pe eroii romanului lui Cervantes: Don Quijote cavalerul idealist, reprezentat de

violoncelul solo a cărui partitură a fost interpretată cu măiestrie de Marin Cazacu şi Sancho Panza, partenerul său fidel, întruchipat sonor de viola solo a cărei linie melodică a fost interpretată de Marian Movileanu, iar pe de altă parte, să fie reliefat şi caracterul variaţional al lucrării, determinat de succesiunea de scene care în partitură poartă diverse titluri evocând momente din viaţa luptătorului cu morile de vânt.

Partea a doua a simfonicului de la Ateneu a desăvârşit regalul de muzică bună prin prezentarea într-o versiune dinamică şi actuală a unuia dintre marile opusuri ale literaturii muzicale ruse din secolul al XIX-lea: suita *Tablouri dintr-o expoziţie* de Modest Musorgski. Potenţat de excepţionala orchestraţie a lui Maurice Ravel, *Tablouri dintr-o expoziţie*, compus iniţiat pentru pian, este un opus ofertant pentru orice dirijor, Octavio Mas-Arocas nefăcând nici el excepţie. În varianta interpretată pe scena Ateneului, muzicianul spaniol a surprins în succesiunea celor zece tablouri caracterul divers al acestora, ce aduce în cadrul limbajului simfonic de tip romantic elemente folclorice evreieşti şi ruseşti dar şi structuri armonice modale. De asemenea, Octavio Mas-Arocas a subliniat, şi printr-o gestică sugestivă, rolul de refren variat al Promenadei, episod ce sugerează trecerea de la un tablou la celălalt, variaţiunile sale apropiind-o sau, din contră, punând-o în contrast din punct de vedere al caracterului, în raport cu tablourile propriu-zise. Un reper în versiunea realizată de dirijorul spaniol a fost reprezentat, firesc prin aspectul său structural şi muzical, de ultimul tablou evocat de Musorgski, *Marea poartă a Kievului*, care impresionează prin masivitatea sonorităţii orchestrei dar şi prin maiestuozitatea liniilor melodice, reliefate de Octavio Mas-Arocas cu inteligenţă şi cu inspiraţie. Aceste însuşiri ale sale l-au ajutat pe Mas-Arocas să accentueze şi diversitatea timbrurilor care însă nu afectează omogenitatea discursului muzical, dominat de o expresie tipic slavă, surprinsă în chip genial de orchestraţia lui M. Ravel.

Maria Bîldea

Sintetizând reperele concertului Filarmonicii ce l-a avut la pupitru pe Octavio Mas-Arocas, putem nota că am asistat la un veritabil regal simfonic la care au contribuit deopotrivă dirijorul, soliştii şi orchestra, dar şi caracteristicile celor două capodopere incluse în program.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recital de harpă - Maria Bîldea

Mai puţin prezentă ca instrument solist în programele concertelor organizate de cele mai importante instituţii muzicale din ţara noastră, harpa este fascinantă deopotrivă prin sonoritatea serafică şi prin istoria îndelungată a utilizării sale în practica muzicală universală ce porneşte din antichitatea egipteană şi greacă.

Considerată a fi fost instrumentul preferat al îngerilor, harpa, devenită o prezenţă destul de obişnuită în structura orchestrei simfonice, se numără tot mai mult şi printre instrumentele soliste puse în evidenţă de măiestria unor virtuozi de primă mărime. La noi în ţară, în ultimele decenii, cel mai cunoscut harpist este Ion-Ivan Roncea, care desfăşoară şi o apreciată activitate didactică, însă acesta nu este singurul, un alt nume de referinţă în acest domeniu fiind Maria Bîldea.

A studiat harpa în oraşul natal, Bucureşti, avându-l ca profesor pe Ion-Ivan Roncea. În prezent, Maria Bîldea are o strălucită carieră internaţională, desfăşurată cu precădere în Grecia, unde este stabilită de aproape trei decenii. Acolo a susţinut numeroase recitaluri şi concerte alături de orchestre de prim-plan de la Atena şi Salonic, activând de multe ori şi ca prim harpist în cadrul acestora; de asemenea, Maria Bîldea a susţinut şi susţine recitaluri, concerte şi masterclass-uri în Franţa, Spania, SUA, Marea Britanie, Canada, Germania, etc.

Periodic, Maria Bîldea revine şi în România unde este de fiecare dată aplaudată şi primită cu căldură de publicul iubitor de muzică clasică de bună calitate. Aşa s-a întâmplat şi sâmbătă, 24 iunie 2017, când Sala mică a Ateneului Român a fost plină de spectatori veniţi să o vadă pe marea noastră harpistă evoluând într-un atractiv dialog sub genericul *Trei generaţii – o şcoală*, alături de doi tineri şi foarte tineri muzicieni: Miruna Vidican, aflată în ascensiune, deja un nume familiar melomanilor, şi Andrei Olaru, încă elev, care face dovada unui talent deosebit.

Recitalul a debutat cu o melodie grecească din perioada antică, interpretată de toţi cei trei muzicieni într-o versiune dinamică ce a adus un mic crâmpei din atmosfera vechii Elade, în care elemente reale (marea, vasele ce pluteau pe luciul apei, porturile, etc.) se împleteau cu elemente fantastice, mitologice precum nimfele ce apăreau şi dispăreau în adâncurile mării. Aceeaşi atmosferă a fost sugerată şi de cele două miniaturi de Claude Debussy, *Dans sacru* şi *Dans profan,* interpretate de Maria Bîldea alături de Andrei Olaru într-o variantă ce pune în evidenţă atât fluiditatea melodiei, cât şi aspectul modal al armoniei, particularităţi ce definesc stilul impresionist.

Seara a continuat apoi cu un moment dedicat muzicii baroce şi celui mai important reprezentant al său, Johann Sebastian Bach, din creaţia căruia Maria Bîldea a interpretat Allemanda, Couranta şi Sarabanda din *Suita franceză nr.1 pentru clavecin* şi *Concertul italian* tot pentru clavecin, în transcripţie pentru harpă solo. În cadrul acestora, harpista a realizat o veritabilă demonstraţie de măiestrie ce a conţinut deopotrivă momente de virtuozitate de înalt nivel tehnic şi episoade de un rafinat lirism în care am putut remarca sunetul catifelat obţinut prin dozarea intensităţii acestuia,

potențate de alegerea unor efecte timbrale prin care sonoritatea harpei a preluat puțin din specificul celei a clavecinului.

După o a doua prezență a Mariei Bîldea alături Andrei Olaru, în *Polka* de Mili Balakirev al cărui aranjament pentru două harpe a fost realizat de Dmitri Șostakovici, muziciana română a interpretat *Sonata KV 332* pentru pian de W. A. Mozart într-o transcripție pentru harpă, versiunea sa fiind una de referință în privința însușirii particularităților stilului clasic și a utilizării resurselor tehnico-expresive ale instrumentului în acest sens.

Ultimele două opusuri prezentate în cadrul recitalului au purtat publicul în stări sufletești diametral opuse. Mai întâi, Lacrimile din *Suita nr. 1 pentru două piane* de Serghei Rahmaninov prezentate într-un aranjament pentru trei harpe, au evidențiat sonoritatea serafică a instrumentului și sensibilitatea interpreților care s-a regăsit în discursul muzical dominat de melancolie și chiar de nostalgie. Apoi, atmosfera s-a schimbat radical odată cu primele acorduri ale lucrării *Zonaradikos* de Theodoros Matoulas, ce reprezintă aranjamentul muzical pentru trei harpe al unuia dintre dansurile populare grecești. De această dată, cei trei interpreți s-au unit într-un discurs reflectând exuberanța și pofta de viață a elenilor și transformă în multe momente sonoritatea harpei apropiind-o de cea a unui bouzouki, linia melodică fiind însoțită și de efecte ce sugerează anumite instrumente de percuție.

Încheiat cu un bis ce a adus în atenție muzica lui J. Ph. Rameau, prin momentul *Les Sauvages* (Sălbaticii) din faimoasa lucrare *Les Indes galantes* (Indiile galante), recitalul a fost un foarte bun prilej de promovare a harpei ca instrument solist și un nou moment în care Maria Bîldea relevat publicului român o mică parte din măiestria sa. De asemenea, evenimentul s-a constituit și într-un veritabil liant artistic între generații, de la Maria Bîldea la Miruna Vidican, ce a participat la masterclass-uri susținute de prima, și de la Miruna Vidican la Andrei Olaru, elevul Mirunei.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Şostakovici la Ateneu

Celebra *Simfonie nr. 11*, în sol minor, *Anul 1905* de Dimitri Șostakovici, a încheiat programul de concert al Orchestrei Române de Tineret de la Filarmonica „George Enescu". Fiind de prea puține ori auzită pe scenele țării noastre, simfonia interpretată de tinerii aflați sub bagheta binecunoscutului dirijor român, Cristian Măcelaru, a fost cu atât mai apreciată de publicul bucureștean. Primele acorduri, deși timide, au reușit să creeze atmosfera necesară, redând tonul și spiritul mișcării revoluționare ruse. Încet, încet, orchestra a prins curaj, iar în final audiența i-a aplaudat minute în șir prestația. Dacă scuzăm micile greșeli ale suflătorilor, în special din compartimentul alămurilor, nu putem descrie interpretarea decât prin cuvinte de laudă. Ce-i drept, meritele îi revin și dirijorului, care a reușit să construiască momentul cu forță și aplomb.

La fel de convingătoare a fost și prima parte a concertului, care l-a avut ca solist pe violonistul belgian Marc Bouchkov, artist al noii generații, unul dintre cei mai activi în viața muzicală actuală. Acesta a dat dovadă de profesionalism și emoție deosebită în *Concertul pentru vioară și orchestră op. 64*, în mi minor, de Felix Mendelssohn-Bartholdy. Deși jocul său scenic a fost poate puțin exagerat, nu putem contesta finețea și eleganța cu care și-a mânuit instrumentul, reușind să surprindă lirismul și deopotrivă caracterul jovial al lucrării. Desigur, publicul a cerut și un bis, pentru care interpretul a ales partea întâi, *Aurora*, a *Sonatei nr. 5* de Eugène Ysaÿe. Din nou o demonstrație impresionantă de tehnică și emoție.

Proiectul Orchestrei Române de Tineret este ajuns deja la maturitate, dovada fiind chiar turneul național din care a făcut parte și concertul din 25 iunie. Pe lângă acesta, atât publicul din Sibiu, cât și cel din Timișoara s-au putut bucura în următoarele zile de formula de spectacol pe care ansamblul a prezentat-o pe scena Ateneului. Este de lăudat curajul tinerilor, dar și al directorului de proiect Marin Cazacu, ei reușind să își dobândească prestigiul nu numai datorită prestațiilor, cât și prin repertoriul pe care îl propun de fiecare dată.

Marc Bouchkov

Concluzionând, adresăm felicitări tuturor protagoniștilor și lăudăm, o dată în plus, alegerea lucrării lui Șostakovici pentru cele trei concerte ale turneului. Spectacolul derulat prin vigoare și avânt tineresc va rămâne, așadar, memorabil. Sperăm doar că vom repeta plăcuta experiență și cu alte ocazii.

Lavinia FRÂNCU

Salvat de clarinet

Miercuri, 28 iunie, am făcut un mare efort de voință, rezistând cu oarece încăpățânare, dar mai ales jenă la prima oră din cele două și 10 min cât a durat recitalul vocal – instrumental dinspre finalul stagiunii de la Ateneul Român. De ce? Pentru că în ciuda afișului îmbietor, ce promitea delicii sonore pentru cine gustă liedul și cântece înrudite cu el, toate semnate de mari maeștri ai genului, "interpretarea" lor a sunat otova, plată, plictisitoare și fără a trezi nici cea mai mică emoție. Am avut neplăcuta senzație că asist la concertul unui robot, care a reușit performanța să aducă toate piesele în

aceeaşi tonalitate, cu aceeaşi minimă intonaţie, exprimate aproape în acelaşi grai, deşi în program a fost vorba de compozitori ca Haydn, Max Reger, Brahms, Verdi, Hugo Wolf. O mai ascultasem pe soprana Yolanda Constantinescu şi-i dibuisem hibele: voce cu tentă cam metalică (ce nu se potriveşte oricărui gen muzical şi oricărui compozitor), acute frânte, mici devieri de la tonalitate, dar, cumva, de fiecare dată dădea totuşi publicului şi bucurie şi plăcere şi muzică adevărată cu nuanțe, cu modulații, cu linii melodice frumos subliniate, cu ritmuri inteligent punctate şi chiar cu căldură. N-a fost cazul acum. Cu siguranță programul nu i s-a potrivit şi faptul că în seara la care mă refer, nici dicția n-a fost în elementul ei, franceza, germana şi italiana cu care au fost ”cântate” piesele au sunat tern şi greu de descifrat.

Totuşi, a doua oră a recitalului, mi-a răsplătit din plin efortul deoarece repertoriul românesc, şi apariția în concert a clarinetistului Leontin Boanță au schimbat cu 180 grade atmosfera, interesul şi atenția. Chiar şi vocea sopranei şi-a revenit, s-a încălzit, şi-a găsit plăcerea de a cânta, ceea ce a transformat-o în altă interpretă, respectiv în cea bună, de unde deduc că are cu siguranță o deschidere mai mare şi o înțelegere mai aparte pentru compozitorii români, ceea ce până la urmă e minunat. Aşa că înviorată, m-am putut delecta până la încântare, mai ales de excepționala compoziție, cu aluzii jazzistice şi orientale, frumos integrate în conceptul melodic al lucrării intitulată *”Solitudine pentru clarinet şi pian”* de Ioan Dobrinescu, splendid interpretată de Leontin Boanță, cu culoarea şi întregul evantai de calități ale instrumentului pe care le stăpâneşte şi exprimă printr-un discurs armonios, particularizat; dar şi de ultimele două lucrări din ciclul semnat de Carmen Petra-Basacopol respectiv de *”Piesă pentru clarinet solo”*, minunată mai ales în registrul grav al instrumentului, şi cea pentru clarinet şi voce pe versuri de Ioan Alexandru; de liedurile lui George Enescu pe versuri de Carmen Sylva, încheind cu duioasele şi inconfundabilele cântece ale lui Tiberiu Brediceanu care chiar nu aveau cum să nu placă, dacă sunt cântate bine, şi au fost! Aşa că pot spune că recitalul de miercuri 28 iunie de la Ateneul Român a fost salvat spectaculos de clarinet, clarinetist şi compozitorii români, iar bonusul a fost prezența în sală a compozitorilor Carmen Petra-Basacopol şi Ioan Dobrinescu, răsplătiți cu aplauze de auditoriu şi interpreți în egală măsură. Concluzia ar fi că dacă ai răbdare, câteodată foarte multă răbdare, apare eventual şi ceva bun sau foarte bun, cum s-a întâmplat din fericire acum.

Leontin Boanță

Doina MOGA

Sfârşitul stagiunii muzicale bucureştene...

...ca de fiecare dată, are greutatea specifică a unei concluzii ce se doreşte a fi elocventă, semnificativă. A fost! În mare parte.

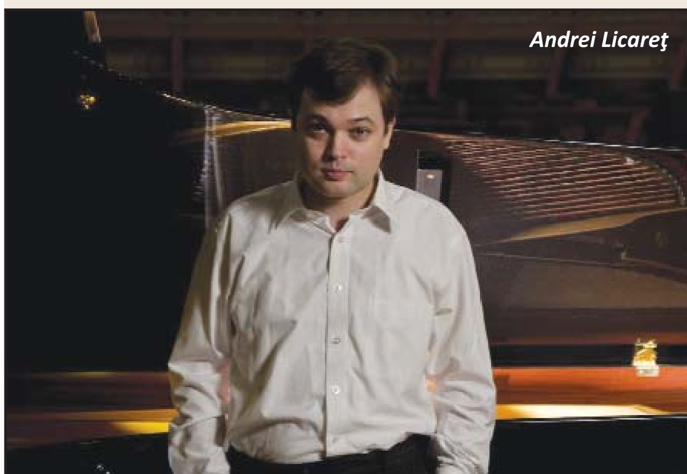
La Filarmonica bucureşteană, în cazul Orchestrei Naționale Radio, elementele reprezentative ale finalului de stagiune au fost reunite. În ciuda caniculei extenuante un public vădit interesat, credincios primelor scene de concert ale țării, a asistat la ultimele momente ale stagiunii. Concertele au fost susținute de maeştri aplaudați în mod frecvent de publicul simfonicelor bucureştene, dar şi de tineri muzicieni care urcă treptele consacrării în contextul vieții artistice internaționale. Au putut fi audiate mari opusuri simfonice ale repertoriului romantic, şi postromantic, lucrări ce pun în valoare potențialul actual al aparatului simfonic.

La Atheneul Român, ultimul concert al stagiunii a beneficiat de o structură a programului ce poate fi considerată drept un veritabil model. Au putut fi audiate o lucrare a repertoriului simfonic românesc, o lucrare concertantă clasică, o mare simfonie romantică de şcoală națională. A fost etalat un sumum al disponibilităților primei instituții de concert a țării, ultime momente care au fost rostuite sub conducerea regretatului maestru Nicolae Licareț în calitate de director artistic al instituției; ...o personalitate care a ştiut a orienta, pentru aproape două decenii, drumul Filarmonicii în perioade deintre cele mai dificile.

La Atheneul Român concertul de închidere a stagiunii poate fi considerat drept emblematic pentru prima noastră instituție de concerte; a fost susținut sub conducerea actualului director artistic al Filarmonicii, dirijorul Horia Andreescu, artist de aleasă consistență, un muzician ce dispune de sentimentul real al responsabilității în raport cu membrii ansamblului, cu publicul, cu muzica însăşi. La o frumoasă aniversare, în semn de omagiu adus unei remarcabile personalități a muzicii noastre,

Michael Roll

concertul s-a deschis cu poemul coregrafic *Bătălia cu facle* de Irina Odăgescu Țuțuianu; este o mişcare simfonică amplă pe parcursul căreia plasticitatea însăşi a evoluției, dinamica ideilor, se dovedesc a fi susținute la nivelul construcției întregii lucrări. Opus-ul de greutate al serii de muzica a fost *Simfonia a VII-a*, în re minor, de Antonin Dvorak; am audiat lucrarea în concertul de joi al sfârşitului de lună. Impresionantă a fost, şi în acest caz, colaborarea stimulativă dintre muzicienii ansamblului şi şeful de orchestra. S-au regăsit pe traseul unei sensibile comunicări. A rezultat o construcție simfonică amplă pe parcursul căreia fiecare elemant al ansamblului s-a dovedit a fi funcțional ataşat întregului; de la rafinamentul timbral la amplitudinea abil nuanțată a fluxului romantic al expresiei; iar aceasta de o

Andrei Licareţ

manieră ce conferă autenticitate, viață interioară, acestei minunate lucrări post-brahmsiene; ...ce rivalizează la egalitate cu celebra Simfonie - "din lumea nouă". Solistul serii, pianistul englez Michael Roll, un artist al marilor scene de concert ale lumii actuale, a revenit de această data cu acea capodoperă a clasicismului vienez care este primul *Concert, în do major*, de Beethoven. Am regăsit şi de această data, reunite, cultura stilului clasic şi cultura sunetului ambele ghidate de o suverană susținere interioară.

Nu poți să nu observi, o altă generație vine din urmă cu mare promptitudine, îşi consolidează poziția! Tot Beethoven, dar de această data cel de al patrulea *Concert pentru pian în sol major*, a fost susținut cu o săptămână mai înainte, tot la Ateneul Român, de tânărul pianist Andrei Licareț. Este muzicianul ce se distinge în baza unui admirabil echilibru interior. Dispune de o calitate timbrală care aparține în egală măsură naturii sale interioare, dar şi unei educații muzicale atent orientate. Este sunetul consistent, maleabil, ce dispune de transparențe timbrale care nuanțează fundamental dialogul caracterelor tematice din partea mediană a lucrării; dar şi jovialitatea ferm orientată a temei rondeau-lui final. Poți regăsi aici, în evoluția tânărului pianist, valorile cântului cameral privind colaborarea sensibil orientată cu soliştii ansamblului, cu coducătorul acestuia, dirijorul Camil Marinescu. Domniei sale îi datorăm realizarea coeziunii, a susținerii acestui grandios opus destinat soliştilor, corurilor, orchestrei, anume *Carmina Burana* de Carl Orff, lucrare prezentată în partea secundă a serii de muzică. Este un opus mult apreciat de publicul larg; ...dată fiind poziționarea spectaculoasă, în perspectivă orchestrală, a materialului tematic, material muzical-poetic de sorginte medievală; iar aceasta în contextul disponibilităților actuale ale ansamblului orchestral. Voci excelent poziționate față de rigorile speciale, neobişnuite, ale partiturii, s-au dovedit a fi soprana Irina Ionescu, bas-baritonul Valentin Vasiliu, tenorul Valentin Racoveanu; li s-au alăturat maeştrii de cor Iosif Ion Prunner la conducerea corului Academic al instituției, Voicu Popescu la conducerea Corului de Copii Radio.

In alt sens, este de apreciat faptul că tineri şefi de orchestra îşi găsesc treptat locul în programele de concert ale Filarmonicii bucureştene, drept temei al unei înnoiri fireşti a vieții de concert. Avantajul? Sunt entuziaşti, sunt dinamici, sunt antrenați şi bine pregătiți, dispun de experiența marilor competiții internaționale, dezvoltă o comunicare eficientă, dese ori cordială cu membrii ansamblului. Un asemenea şef de orchestra a fost tânărul muzician spaniol Octavio Mas-Arocas. Este de dorit să revină.

Pe aceeaşi direcție este de apreciat faptul că la Radio, în Studioul de Concerte din str. Berthelot, momentul final al stagiunii a fost încredințat tânărului şef de orchestra Cristian Măcelaru. In ultimii ani revine cu îndreptățit temei în viața noastră muzicală; ...bucurându-se de aprecierea unui numeros public, de respectul colegilor de breaslă. *Simfonia a 2-a* de Gustav Mahler, un opus postromantic grandios, a dispus, de această data, de o uimitoare coerență, de o susținere amplă pe întregul parcurs al celor cinci părți ale lucrării. Forța comunicării, rigoarea, stabilitatea construcției par a fi argumentele esențiale ale acțiunii tânărului muzician. Este o lume, cea a sfârşitului unei lumi de secol XIX, pe care artistul o defineşte în întreaga complexitate a acesteia, între strigătul interior al disperării, din partea a treia, şi iluminațiile aduse de cântul mezzosopranei din partea a patra, la speranța Invierii clamată pe parcursul imensului final; ...orientat de versurile lui Klopstock, ale lui Mahler însuşi. I-au fost alături cele două voci, absolut remarcabile, soprana Sorina Munteanu, mezzo-soprana Antonela Barnat, corul academic

Cristian Măcelaru

al instituției condus de Ciprian Țuțu, de asemenea imensul aparat simfonic, numeroşii colaboratori invitați a susține acest mare final al stagiunii Orchestrei Naționale Radio. Nu greşesc considerând că acest concert poate fi considerat drept una dintre marile împliniri ale întregului sezon musical bucureştean. Este de amintit, cu doar trei ani în urmă Cristian Măcelaru a cucerit laurii distincției supreme a marelui concurs **Georg Solti** de la Frankfurt. Este îmbucurăror de observant, la nici patruzeci de ani, tânărul artist parcurge treptele unei temeinice ascensiuni profesionale la care sperăm să fim în continuare martori.

Dumitru AVAKIAN

Zilele comemorative George Enescu

GEORGE ENESCU, eternul contemporan

Într-un hotel din Paris, în noaptea de 4 spre 5 mai 1955, epuizat după o chinuitoare suferință, compozitorul român George Enescu se stingea din viață. De nouă ani părăsise fizic definitiv România, dar în tot acest timp personalitatea genialului artist a rămas profund marcată de atașamentul purtat țării sale de origine. Ca rod vizibil al acestui atașament, după moartea lui Enescu, somptuosul Palat Cantacuzino, proprietate a soției sale, a putut fi investit

Marius Constantinescu, Carmen Carneci, Martiniana Antonie, Cezara Petrescu, Radu Cojocariu

cu onorantul statut de muzeu dedicat memoriei remarcabilului compozitor, reprezentând cu certitudine una dintre cele mai elegante ambianțe culturale bucureștene, unicat din punct de vedere architectonic.

Inserând an de an, în bogatul palmares de evenimente al lunii mai, un parcurs de manifestări interdependente, special dedicate creatorului, interpretului și profesorului al cărui nume îl poartă, actualul Muzeu Național ”George Enescu” a adus, și în 2017, un firesc omagiu plurivalentei personalități enesciene. În strânsă conexiune, seara de lieduri, duete și arii din 4 mai, recitalul cameral din 5 mai și proiectul **OPERA 9** din 9 mai au reunit, în aceeași Aulă a Palatului Cantacuzino, figuri marcante din arealul cultural românesc care au îmbinat cu har, ca într-un puzzle atitudinal, multiple fațete ale procesualității artei sunetelor valorificate prin intermediul creației lui George Enescu.

În 4 mai, alături de experimentata pianistă **Cezara Petrescu**, basul **Radu Cojocariu** și mezzo-soprana **Martiniana Antonie** au introdus publicul, în atmosfera subtilă a liedurilor și duetelor enesciene pe versuri de Carmen Sylva și Clément Marot. ”Ghidați” printr-un labirint emoțional construit cu inteligență și farmec de către amfitrionii serii, compozitoarea **Carmen Cârneci** și jurnalistul de televiziune **Marius Constantinescu**, spectatorii au putut aprecia în detaliu creuzetul liric în care au fost amestecate, cu delicatețe, sugestivele versuri ale ambilor poeți și expresia lor muzicală, surprinsă în permanentă metamorfoză.

Investind cu sensibilitate și căldură liedurile *Zaghaft*, *Reue* și *Entsagen*, **Radu Cojocariu** și **Cezara Petrescu** au punctat distinct piesa de mijloc – *Regen* **–** cu desăvârșită acuratețe și o plasticitate ce conecta fluidul sonor la potențiala sa proiecție vizuală, în timp ce **Martiniana Antonie** a inoculat în titlurile *Frauenberuf*, *Changeons propos* și *Die Kirschen* (ultimul, în duet cu **Radu Cojocariu**) prospețimea, naivitatea insinuantă și exuberanța propriei vârste, pentru ca apoi *Armes Mägdlein* să emane acel parfum romantic ce trimite fără îndoială către modelul său schumannian. Revenind la atitudinea dramatică potențată în contextul liedurilor *Schlaflos* și *Der Schmetterlingskuss*, **Radu Cojocariu** a modelat în continuare, cu o încântătoare suavitate, inflexiunile cvasi-improvizatorice ale *Doinei*; și dacă tenta neoclasică a duetului *Junge Schmerzen* a adus acel echilibru masculin-feminin necesar întregului edificiu sonor, cele două arii din opera *Œdipe*, *Où suis je* (actul II - tabloul 2) și *Adieu, douce Antigone* (actul IV) au completat tabloul tensional al unui recital deloc ușor de parcurs, din perspectiva susținerii vocale. Făcând parte din foarte puținii ambasadori ai personajului muzical Œdipe la nivel mondial, **Radu Cojocariu** a demonstrat, o dată în plus, că se simte în stare să-și asume retorica aparte a acestui rol de maturitate, a cărui evoluție presupune gradarea treptată a întregului arsenal afectiv în limitele subordonării sale față de una din cele mai profunde filosofii de viață.

Armonios conceput, atât ca ”așezare” în pagină – de către cei doi prezentatori ai serii, **Carmen Cârneci** și **Marius Constantinescu** – precum și ca îmbinare sonoră de ansamblu a paginilor enesciene într-un discurs poetic, recitalul din 4 mai și-a dorit să și promoveze, de altfel, numele celor doi interpreți în perimetrul muzical românesc, ambii protagoniști ai acestui recital – atât **Radu Cojocariu** cât și foarte tânăra **Martiniana Antonie,** încă studentă la Universitatea Națională de Muzică din București – fiind laureați ai concursului de canto de la Paris, din cadrul **Întâlnirilor Internaționale ”George Enescu”** (***Rencontres Musicales Internationales* Georges Enesco**)**,** ediția 2015.

RESTITUTIO – mostre de excelență

Propunându-și să rememoreze secvențe din recitaluri camerale susținute de George Enescu alături de pianistul Theodor Fuchs și violonistul Gabriel Banat la Ateneul Român, proiectul **RESTITUTIO** a avut ca invitați, pentru seara de 5 mai, trei personalități de calibru din domeniul interpretativ, două dintre ele reprezentând o remarcabilă familie de muzicieni: violoniștii **Gabriel Croitoru** și fiica sa,

Simina Croitoru, Mihai Ungureanu

Simina Croitoru, în timp ce al treilea nume, cel al pianistului **Mihai Ungureanu**, este asimilat unui instrumentist cu o extinsă și prodigioasă activitate concertistică, și, în același timp, unui profesor cu rezultate de excepție în cariera pedagogică.

În fața unei săli pline până la refuz, cei trei și-au dat ”replicile” interpretative în decursul unui program consistent ca aspect tehnic, dar nu mai puțin reprezentativ ca valoare intrinsecă: *Sonata nr. 2, în la major, op. 100* pentru pian și vioară de Johannes Brahms, *Sonata nr.3, în la minor, op. 25 - “în caracter popular românesc”* pentru pian și vioară de George Enescu și *Melodii lăutărești / Zigeunerweisen op. 20* pentru vioară și pian, aparținând lui Pablo de Sarasate.

Funcționând ca niște ”coperți” de pură factură romantică, *Sonata* lui Brahms și *Melodiile* lui Sarasate au fuzionat cu *Sonata “în caracter popular românesc”* într-un parcurs complex, reliefat în cel mai mic detaliu de către cei doi violoniști. Balansul între lirism și virtuozitatea abordării pasionale tipic romantice a utilizat, ca axă de echilibru, esența spiritului românesc ce combină narativitatea specifică modalismului folcloric cu inserții structurale de proveniență neoclasică.

Investind pianul, ca și Brahms, cu o importanță similară celei a viorii, Enescu își încarcă Sonata, sub aparența filonului improvizatoric de tip lăutăresc, cu o simbolistică expresivă de ample dimensiuni; foarte bine sincronizați ca gest interpretativ în acest sens, **Gabriel Croitoru** și **Mihai Ungureanu** ne-au oferit o versiune personalizată a operei enesciene, adăugând performanței **Siminei Croitoru** – de o rafinată poeticitate melodică în *Sonata* brahmsiană și sclipitoare în *Melodiile lăutărești* ale lui Sarasate – acel plus de măiestrie ce individualizează evoluțiile artistice de excepție.

OPERA 9

La doar câteva zile distanță de manifestările precedente, atenția spectatorilor invitați din nou în Aula Palatului Cantacuzino s-a focalizat asupra dramaturgiei enesciene ce particularizează opera *Œdipe* ca o capodoperă a literaturii lirice aparținând secolului XX.

Demarat în 2015 sub coordonarea compozitoarei Adina Sibianu, proiectul ***N-ESCU*** – axat pe propunerea adresată tinerilor autori de a realiza variațiuni pe teme sau motive extrase din creația lui George Enescu – s-a concretizat, în acest an, într-o formulare inedită: conceperea libretului unei lucrări modulare intitulate ***OPERA 9***, prin intermediul căruia scriitoarea Rucsandra Pop a conectat mitul oedipian la realitatea imediată. Răspunzând ”provocării”, Adina Sibianu, Gabriel Mălăncioiu, Sebastian Dumitrescu, Cristian Bence-Muk, Megumi Okuda, Diana-Iulia Simon, Alexandru Sima, Diana Rotaru și Sabina Ulubeanu au înfăptuit procesul alchimic de ”topire” și redimensionare a paradigmelor-simboluri enesciene în noi entități fonice, denumindu-le *Prolog, Cântec de leagăn, Oracli fy, Moartea lui Laios, Sphinx, Psychodania sau Confesiunea Iocastei, Molima, Oculus* și *Moartea lui Oedip*.

Plecând de la un sunet unic, generator al motivului construit prin transpunerea muzicală a numelui lui Enescu: *En (mi) – ES (mi bemol) – Cu (do), Prologul* Adinei Sibianu a întrupat discret însuși fundamentul instrumental al ***OPEREI 9***, invitând spectatorii ”să pătrundă într-o *lume nouă*, să descopere propria lor interpretare a mitului lui Oedip”. Amprenta semnăturii muzicale a lui Enescu se va regăsi, ulterior, în toate celelalte lucrări înglobate în acest proiect modular, din care nu putea lipsi *Cântecul de leagăn* al Iocastei cu întregul cortegiu de semnificații al arhetipului matern (autor: Gabriel Mălăncioiu), consultarea oracolului redus la dimensiunea unei banale aplicații de telefon mobil, generând un dialog absurd între ”mașinărie” și om (cu trimiteri către complexa simbolistică a Creaturii-Monstru care tinde să-și domine propriul Creator) în *Oracli fy*–ul lui Sebastian Dumitrescu, descrierea – prin prisma vocabularului contemporan – a *Morții lui Laios* incluzând ingenioasa „Fugă” a lui Oedip (un veritabil carusel contrapunctic la 6 voci, arhitecturat riguros de către Cristian Bence-Muk), peisajul oniric ce-și propune să transforme celebra invocare a *Sphinx*-ului într-un portret al unor gesturi sonore arhetipale – în versiunea lui Megumi Okuda, *Psychodania sau Confesiunea Iocastei* ”în confruntarea cu proprii ei demoni” – relevând, în accepțiunea Dianei Simon, dialectica relaționării purificatoare dintre conștient și subconștient, apoi – în *Molima* lui Alexandru Sima – perspectivitatea atmosferei cortegiului funerar din opera enesciană ce pendulează contrastant între ”vechi” și ”nou”, între de-construcția și re-construcția materialului muzical, schițând sugestia unui colaps în scurgerea temporală, autoflagelarea mutilantă a lui Oedip tratată prin prisma unui ironic – dar plurivalent din punct de vedere semantic – ”dialog al surzilor” (tentativa de a rezolva hilar ”problema” destinului prin obișnuitele mijloace terapeutice) din *Oculus*-ul semnat de Diana Rotaru și, bineînțeles, *Moartea lui Oedip* – un excurs lirico-dramatic care, în viziunea Sabinei Ulubeanu, transcende imaginea desprinderii de spațiul fizic transformând-o într-o invitație la introspecție asupra condiției umane ”sfâșiată între ego și altruism, hazard și control”. Ca surse melodice inspiratoare a celor nouă discursuri menționate, s-au putut regăsi, în afara operei *Œdipe*, *Sonata a III-a pentru pian și vioară*, *Carrilon Nocturne* și *Burlesca* din *Piese-Impromptu* op. 18, relaționarea creativă la nivel esențializat a tuturor acestor materiale dând naștere unor eșafodaje sonore raportabile la un trunchi comun, și totuși atât de diferite ca finalitate expresivă!

Pentru prima audiție a ***OPEREI*** 9 programată să aibă loc în 9 mai la ora 19 (!) sub conducerea unuia dintre cei mai activi tineri dirijori români – Vlad Agachi, ansamblului SonoMania – alcătuit din Valentin Ghiță – oboi, Mihai

Pintenaru – clarinet, Raluca Stratulat – vioară, Tamara Dica – violă şi Emanuela Profirescu – pian – i s-au alăturat două dintre cele mai reprezentative nume româneşti din perimetrul artei vocale contemporane: mezzosoprana Antonela Bârnat şi basul Iustinian Zetea; împreună, au conferit dinamism şi culoare acestui scenariu complex, agrementat cu elemente de teatru instrumental, recuzită şi costume. Purtând ”masca” Iocastei, Antonela Bârnat a fost cea care a parcurs întregul ambitus al stărilor emoţionale revelate prin fragilele meandre ale substanţei sonore, investind-o, deopotrivă, cu accente dramatice dar şi cu un rafinat spirit ludic.

Dând glas unui labirint de trăiri care a îngemănat atitudini interpretative atât de diferite, **ZILELE COMEMORATIVE GEORGE ENESCU** s-au dorit a fi, în acest an, un compendiu sensibil de demersuri creatoare dedicate inegalabilei sale personalităţi. Şi au reuşit, inoculându-ne un strop din magia muzicii sale, inconfundabile!

Loredana BALTAZAR

Receptarea lui Enescu în contemporaneitate

În muzicologia românească, nici un alt compozitor nu a avut parte de interesul şi de vizibilitatea care i s-au acordat în mod constant lui Enescu încă de la debutul său, la finele secolului 19, şi până în actualitate. Valoarea simbolică cu care a fost investit, prin recunoaşterea sa unanimă, intangibilă ca reprezentatul *numărul 1* al muzicii româneşti din toate timpurile, a fost calea sigură spre mitizarea muzicianului. Atât în timpul vieţii, cât mai ales după moartea sa, imaginea lui Enescu s-a aflat într-un permanent proces de modelare, de transformare – atingând uneori regretabile distorsionări – în funcţie de numeroşi factori. Diversele retorici, mentalităţi, ideologii prin care a fost filtrată personalitatea sa şi-au exercitat din plin puterea deformatoare. O analiză lucidă, pertinentă, în context a ceea ce s-a scris despre Enescu de-a lungul timpului reprezintă o cale importantă spre elucidarea fenomenului receptării sale. În ultimii ani, Muzeul Naţional „George Enescu” a avut constant în atenţie acest fenomen, de pildă prin publicarea în ediţie critică a articolelor de presă despre Enescu apărute în timpul vieţii sale.

Un alt proiect, iniţiat în 2017 de Muzeul Naţional „George Enescu”, vizează o extindere a ariei de investigare, şi anume recuperarea istoriei receptării lui Enescu pe întreg parcursul secolului XX, mergând până în prezent. O primă materializare a sa a reprezentat-o conferinţa *Receptarea lui Enescu în contemporaneitate* susţinută în 27 iunie, în Aula Palatului Cantacuzino, de muzicologii Valentina Sandu-Dediu, Antigona Rădulescu, Nicolae Gheorghiţă şi subsemnata. În cuvântul introductiv pe care l-a rostit, Cristina Andrei, managerul MNGE, a subliniat importanţa pe care Muzeul ce poartă numele muzicianului român o acordă stimulării şi promovării celor mai noi cercetări legate de Enescu şi de muzica românească, în general.

Comunicările prezentate au pus sub lupă mecanisme ale construirii şi proiectării imaginii lui Enescu în România postbelică. O analiză a impactului pe care regimul comunist instaurat aici după Al Doilea Război Mondial l-a avut asupra lui Enescu, în pofida faptului că muzicianul s-a aflat departe de ţară, a făcut obiectul lucrării *Enescu şi regimurile totalitare din România. Anii de exil* de Florinela Popa. Valentina Sandu-Dediu, în comunicarea *După Enescu*, a investigat raportarea aproape obsesivă a muzicologiei şi, mai ales, a compoziţiei româneşti de după 1955 la modelul enescian, plasând totodată acest fenomen în context: „Dacă astăzi eticheta de *specific românesc* sună nelalocul ei, într-o nuanţă naţionalistă, nepotrivită cu ideologia contemporană, ea a dominat discursurile muzicologice şi componistice între 1960-90. Era, desigur, generată în contextul naţionalismului comunist, dar trebuie înţeleasă şi mai nuanţat. Vine din complexul unei culturi muzicale marginalizate, în care sincronizarea cu *mainstream*-ul apusean este la fel de imperioasă ca păstrarea unei identităţi proprii.” La rândul său, Nicolae Gheorghiţă a urmărit prezenţa creaţiei enesciene în repertoriile armatei, înainte şi după 1945, evidenţiind totodată schimbările profunde apărute în organizarea fanfarelor militare române, odată cu adoptarea modelului sovietic (*Muzica lui George Enescu în repertoriile fanfarelor Armatei Populare din România*).

În postura de moderator al acestei conferinţe, Antigona Rădulescu a ghidat publicul în compunerea unei imagini de ansamblu asupra subiectelor prezentate, a asigurat necesare explicaţii şi completări, identificând totodată punţi între ideile lansate în cadrul conferinţei şi cele dezbătute aproximativ în aceeaşi formulă, în 5 septembrie 2016, în proiectul *Muzica românească în regimuri totalitare: Timpuri tulburi şi muzici ideologizate (1930-1960)*, derulat tot sub egida Muzeului Naţional „George Enescu”.

Fl. Popa, A. Rădulescu, V. Sandu-Dediu, N. Gheorghiţă

Un recital cameral cu muzică de Enescu, susţinut de pianistul Viniciu Moroianu şi de violoncelistul Dan Cavassi, a prefaţat, respectiv a încheiat conferinţa: *Toccata* din *Suita nr. 2 pentru pian op. 10, în re major*, o remarcabilă lucrare semnată de compozitor la doar 20 de ani, şi un *opus* de maturitate, situat la peste trei decenii distanţă, *Sonata pentru violoncel şi pian op. 26 nr. 2;* aceasta din urmă – o concluzie muzicală profundă a întregului eveniment, la a cărei sondare şi decriptare publicul a fost invitat şi orientat de cei doi solişti.

Florinela POPA

De la Enescu la contemporani

... ultimul recital cameral (28 iunie), din seria celor ce s-au înscris în prestigioasa stagiune a Muzeului Național *George Enescu* – găzduită permanent în superba Aulă a Palatului Cantacuzino şi coordonată cu inteligență, pasiune şi eleganță de compozitoarea Carmen Cârneci –, s-a dovedit a fi un eveniment artistic remarcabil, atât din punct de vedere al programului propus cât şi din cel al susținerii interpretative.

Periplul stilistic - pe cât de variat, pe atât de spectaculos – din cadrul generos al aceleaşi *Şcoli*, a pornit, fireşte, de la George Enescu – cel explicit influențat de folclor în liedul *Eu mă duc, codrul rămâne* (pe versuri de M. Eminescu) sau cel cucerit de subtilitățile inegalabile ale artei camerale franceze în *Languir me fait* din ciclul *Şapte cântace pe versuri de Clement Marot* şi *Balada* (o reuşită adaptare pentru fagot şi pian), în care e sesizabilă interferența de măiestrit rafinament a celor două surse de inspirație/influență. Interpretarea *Baladei* aparținând tandem-ului Maria Chifu - fagot şi Olga Podobinschi – pian, a relevat, cu sensibilitate şi delicatețe, aspectele stilistice menționate, desfăşurându-se într-o notă de nuanțat lirism şi inspirată interiorizare – tipice stilului cameral enescian.

O. Podobinschi, A. Chifu, M. Chifu, M. Vosganian, M. Pletea

Cele două lieduri de Enescu au adus-o în prim plan pe soprana Mihaela Pletea, cu vocea sa caldă, afabilă, cu deosebite afinități pentru acest gen, acompaniamentul pianistic învăluitor, expresiv (aparținându-i aceleaşi Olga Podobinschi) completând în mod ideal demersul solistei.

9 Variațiuni pe o temă de Ravel pentru flaut şi pian, aparținând regretatului Adrian Enescu, ne-a (re)dezvăluit un opus cameral încântător, în care frumusețea temei raveliene a dobândit nouă noi dimensiuni expresive, surprinzătoare prin originalitatea inepuizabilă şi totodată elevată a soluțiilor creatoare ale autorului. Interpretarea Anei Chifu – flaut (am remarcat timbrul său diafan) şi Olgăi Podobinschi (are un tuşeu cu totul special, ce pare că şi în *ff* sfidează gravitația) s-a evidențiat prin emoție pură şi distincție.

Satya II pentru fagot solo (dedicată maestrului Miltiade Nenoiu, care a şi cântat-o în primă audiție) face parte dintr-un ciclu de piese compuse de Violeta Dinescu pentru câteva instrumente soliste precum vioara, fagotul, contrabasul, clarinetul, care se pot reuni într-o variantă finală *Satya V*. Pornind de la vechiul cuvânt indian „*satya*", ce desemnează „un sistem de reguli aplicabil într-un act ritualic"- imaginar, în cazul de față, discursul muzical stă, în mod riguros, sub semnul acestui concept, având la bază o scriitură cu elemente flexibile, care, pe parcurs, vor „cumula, prin derivare, noi sensuri de devenire"..., o sugestivă melopee a căutării şi definirii identității – susținută cu aplomb artistic de Maria Chifu.

Tempio di Fumo de Doina Rotaru a fost unul din punctele de referință ale recitalului. Un nucleu de simboluri legate de ideația sacrului în general, a sacralității artei - a muzicii în special, a efectului său cathartic uimitor, au dat contur unei lucrări fascinante (compuse acum 20 de ani, în 1997, dar care sună atât de actual). Flautul, alfa şi omega în această piesă, instrumentul care o inspiră în mod excepțional şi prin intermediul căruia se exprimă plenar compozitoarea, prin aura sacră, prin puterea de a purifica aerul (la propriu) prin vibrațiile sale, prin capacitatea de a fi un *medium* ideal – realizat prin învăluitoarele coloane sonore precum şi prin inefabilul seducției timbrale - se dovedeşte a fi liantul magic dintre dimensiunea terestră şi cea cosmică, dintre spațiu şi timp, uman şi divin, acompaniind spiritul în meditație ori rugăciune. Limbajul modal, ecourile heterofonice, timbralitatea voit arhaizantă, linia melodică fluidă, doinită, ori precipitat-sacadată, şuierătoare – care pare că taie pur şi simplu aerul printr-o mişcare sublimă de separare a lumilor, conferă o inconfundabilă autenticitate şi înaltă valoare creației. Ana Chifu s-a confundat cu flautul, a răspuns tuturor exigențelor acestei complexe partituri, dovedind o veritabilă stare de grație în interpretare.

Zdreanță de Diamandi Gheciu (pe versurile lui Tudor Arghezi), un lied înscris în linia tradițională a genului, a adus inflexiuni comice în prim plan, fiind interpretat cu vervă actoricească de Mihaela Pletea, acompaniată sugestiv de Olga Podobinschi.

Pieta – trei lieduri pentru voce şi pian de Mihaela Vosganian, pe versurile lui Varujan Vosganian, au impresionat prin modalitățile netradiționale de atac, emisie şi cânt - vocal respectiv instrumental, explorând, într-un *crescendo* procedural, inedite si semnificative orizonturi timbrale, pe fondul unei interesante confluențe a dramaticului cu liricul. Maria Chifu, prin surprinzătoare ei apariție ca solist vocal şi Olga Podobinshi au onorat partitura.

Naufragi I şi *IV* pentru flaut solo de Dan Dediu au constituit alte momente de revelație ale recitalului. Piesele se înscriu într-o suită de 6 (*Naufragi*) şi deşi sunt scurte, reuşesc să te transpună aproape instantaneu în micro-cosmosul lor, în care eşti cucerit de la bun început de structura/transparența de cristal a esențializatelor compuneri muzicale. *Naufragi I* ne împresoară în „melodica diafană, uşor melancolică", vădind indicibile „ecouri debussyene", înălțându-ne - prin pasajele sclipitoare de virtuozitate, arcuite ascendent. *Naufragi IV* cutează, prin discursul zigzagat alternând cu arpeggiatto, configurat într-o succesiune de mirifice quasi-variațiuni, să scape din simbolica încercuire. Sunetele pulsatorii, de mare efect, confirmă existența unei (potențiale) surse de infinită energie (creatoare). Profund, elegant, criptic, un pic ironic, incisiv cu măsură-cu-temei, Dan Dediu, în stilul său infailibil, ne învață să iubim metafora.

Vin țigăncile de Dumitru Capoianu (pe versuri de George Topârceanu) şi *Bâlci în Aldebaran* de Felicia Donceanu (pe versuri de Tudor Arghezi), în interpretarea savuroasă a Mihaelei Pletea şi a Olgăi Podobinschi, au fost momentele de spumoasă cromatică şi autentică specificitate ce au marcat finalul splendidului recital.

Formidabilul evantai de stiluri expus le-a solicitat la maximum pe cele patru magnifice muziciene: Mihaela Pletea, Maria Chifu, Olga Podobinschi, Ana Chifu Tarpagku. Pragurile au fost trecute, rând pe rând, iar extraordinara satisfacție a fost a tuturor.

Carmen POPA

In Memoriam Dan Iordăchescu

Pe 2 iunie marele bariton român Dan Iordăchescu ar fi împlinit venerabila vârstă de 87 ani, însă în urmă cu doi ani, la sfârşit de vară, destinul a hotărât ca existenţa sa pământeană să se încheie şi să se alăture în lumea fără de dor congenerilor cu care a adus glorie Operei Naţionale Bucureşti şi, în general, artei interpretative româneşti.

Născut în 1930, Dan Iordăchescu şi-a făcut debutul concertistic în 1949 în rolul Chiaburul din opereta *Cântec de viaţă nouă* de Florin Comişel, iar şapte mai târziu îşi începea drumul în lumea operei cu rolul titular din *Nunta lui Figaro* de W. A. Mozart, ce avea să devenită unul de referinţă pentru strălucita sa carieră. De altfel, parcă premonitoriu, acest debut pe scena operei bucureştene a reprezentat şi cel dintâi contact cu muzica lui Mozart al celui ce a devenit în timp unul dintre marii interpreţi ai lucrărilor lirice, vocal-simfonice şi camerale ale "copilului minune" din Salzburg. Pentru Dan Iordăchescu au urmat apoi decenii întregi de mari succese atât în ţară cât şi în străinătate încântând publicul cu timbrul cald al glasului său de o mare profunzime şi jocul scenic impresionant, rămânând în memoria melomanilor cu roluri precum Creon din *Oedip* de G. Enescu, Don Giovanni din *Don Giovanni* de W. A. Mozart, Giorgio Germont din *La Traviata* de G. Verdi, Iago din *Otello* de G. Verdi, Renato din *Bal mascat* de G. Verdi, Escamillo din *Carmen* de G. Bizet, ş.a. Numit de foarte mulţi „*cea mai bună voce de bariton din lume*", Dan Iordăchescu a abordat cu mare succes şi repertoriul de lied, realizând interpretări devenite astăzi de referinţă ale unor capodopere ale genului precum *Cântecul pământului* de G. Mahler, *Dragoste de poet* de R. Schumann sau cele *Şapte cântece pe versuri de Clement Marot* de G. Enescu.

Dan Iordăchescu

Reprezentant al generaţiei de aur a artei vocale româneşti, marele bariton român a împărţit scena cu celebrităţi precum Mario Del Monaco, Placido Domingo, Mirella Freni, Renata Scotto, Virginia Zeani, Montserrat Caballé, Luciano Pavarotti, Franco Corelli, Rossi-Lemeni, Giuseppe Di Stefano, în peste 1100 de spectacole de operă susţinute în 61 de ţări şi 331 de oraşe, în peste 260 de turnee întreprinse în toată lumea, din Bali şi până în Peru, cariera sa de peste şase decenii impunându-l drept unul dintre cei mai longevivi artişti lirici pe plan mondial.

Elogiat de unii dintre cei mai importanţi cronicari de specialitate din întreaga lume, Dan Iordăchescu, ce a interpretat şi peste 1500 de lieduri în aproape 1600 de recitaluri, a fost invitat în 31 de festivaluri europene, americane şi sud-est asiatice, a făcut parte din juriile unor concursuri de primă mărime dedicate tinerilor interpreţi şi a primit mai multe decoraţii şi distincţii pentru întreaga sa carieră, una dintre cele mai importante fiind Ordinul Steaua României în grad de Comandor.

În semn de recunoaştere a valorii sale şi importanţei pe care a avut-o în promovarea artei interpretative româneşti, Muzeul Naţional George Enescu a programat în cadrul stagiunii proprii un concert omagial In memoriam Dan Iordăchescu pe 6 iunie, pentru a marca ziua naşterii marelui bariton şi a oferi astfel şansa celor interesaţi să-şi reamintească de artistul care a încântat atâtea generaţii cu talentul său unic.

Dominat de emoţia amintirii baritonului, concertul omagial a debutat cu un succint cuvânt introductiv ce i-a aparţinut doamnei prof.univ. dr. Viorica Rădoi, unul dintre muzicienii ce l-au cunoscut pe Dan Iordăchescu atât din postura de admirator şi participant din public la recitalurile şi spectacolele acestuia, cât şi ca un colaborator în profesie şi în activitatea de promovare a tinerilor muzicieni. De altfel, distinsa pianistă s-a remarcat prin sprijinul acordat generaţiilor actuale de artişti atât prin prezenţa alături de tineri violonişti, violoncelişti sau solişti vocali în recitaluri susţinute pe scene importante ale ţării cât şi prin activitatea pedagogică din cadrul UNMB, contribuind la formarea studenţilor pianişti ca viitori muzicieni capabili să susţină recitaluri camerale în care instrumentul lor devine un veritabil partener de scenă pentru protagonistul respectivelor partituri. Revenind la cuvântul introductiv susţinut în cadrul concertului In Memoriam Dan Iordăchescu, trebuie menţionat că Viorica Rădoi a subliniat, printre altele, şi spiritul de colegialitate al maestrului, care a răspuns prompt invitaţiei de a fi prezent în cadrul unui eveniment ce a omagiat-o pe pianista Suzana Szörenyi, unul dintre partenerii săi în activitatea camerală.

După ce au rostit câteva cuvinte despre personalitatea tatălui lor şi cele două fiice ale marelui bariton care îi urmează paşii în arta lirică, Cristina Iordache Iordăchescu şi Irina Iordăchescu, în Aula Palatului Cantacuzino a răsunat glasul lui Dan Iordăchescu într-o succesiune de cinci înregistrări, cei prezenţi ascultându-l sau reascultându-l în lucrări dragi lui, precum liedurile *Soupir* de H. Duparc, *Le desert* de G. Enescu sau *Aşteaptă-mă* de P. Jelescu ori romanţa *La umbra nucului bătrân* de I. Fernic.

Concertul propriu-zis susţinut de soprana Irina Iordăchescu şi mezzosoprana Cristina Iordache Iordăchescu a debutat cu două fragmente din *Stabat Mater* de G. B. Pergolesi (*Stabat Mater Dolorosa* şi *Quando corpus morietur*), interpretate în duet de fiicele marelui bariton omagiat, acompaniate la pian de Ştefan Doniga. În cadrul acestor momente muzicale, atmosfera creată de muzica interpretată de glasurile celor două protagoniste, unite parcă într-o rugă pentru odihna sufletului celebrului lor tată, a fost de pietate, în care întreaga asistenţă a părut a-şi îndrepta pentru o clipă gândul spre cel ce a fost artistul liric de nivel mondial Dan Iordăchescu. Ambianţa s-a păstrat şi pe parcursul următoarelor două lucrări cuprinse în programul recitalului, tulburătoarea *Ave Maria* de G. Caccini şi aria *Lascia ch'io pianga* din opera Rinaldo de G. F. Händel, interpretate de Cristina Iordache Iordăchescu într-o versiune ce a impresionat prin glasul cald şi catifelat şi culoarea timbrală specială, calităţi potenţate de emoţia momentului.

După alte două fragmente muzicale dragi lui Dan Iordăchescu, *Sull'aria* din *Nunta lui Figaro* de W. A. Mozart şi *Du-te dor cu Mureşul* de T. Brediceanu, ce le-au dus adus din nou împreună în faţa publicului pe Irina Iordăchescu şi Cristina Iordache Iordăchescu, am putut asculta celebrele *Şapte cântece pe versuri de Clement Marot* de G. Enescu, în interpretarea Irinei Iordăchescu. Ciclul enescian apreciat şi cântat cu mare sensibilitate şi trăire actoricească şi de Dan Iordăchescu a constituit cadrul în care soprana Irina Iordăchescu a dovedit, o dată în plus, că a moştenit o bună parte din calităţile interpretative ale ilustrului său părinte. De

altfel, Irina Iordăchescu a impresionat prin siguranța glasului său, dozarea vocii astfel încât să evidenție contrastele dintre cele șapte miniaturi ce trec prin diverse stări, de la buna dispoziție a liedurilor nr. 3 și 6 la nostalgia și uneori chiar melancolia liedurilor nr. 2, 4, 5 și 7, și prin jocul actoricesc ce a pus în evidență scurtele istorisiri cuprinse în textele lui Clement Marot. De asemenea, având o foarte bună colaborare cu pianistul Ștefan Doniga, Irina Iordăchescu a evidențiat în versiunea sa și complexitatea stilistică a muzicii celor *Șapte cântece* impregnată pe de o parte de aluziile la parfumul renascentist al madrigalelor franceze iar pe alta dominată de modernitatea limbajului armonic în care inflexiunile modale de tip folcloric se împletesc cu cele specifice muzicii secolului XX.

Incursiunii în universul enescian i-au urmat trei momente muzicale în care protagonistă a fost mezzosoprana Cristina Iordache Iordăchescu. Aceasta a interpretat două dintre opusurile preferate ale tatălui său, *Ce te legeni, codrule* de N. Bretan și *Le Cavalier d'Olmendo* de A. Lazzari, ce s-au constituit într-un omagiu adus lui Dan Iordăchescu și au redescoperit ascultătorilor suplețea și sensibilitatea vocii Cristinei Iordache Iordăchescu, și faimoasa *Habanera* din Carmen de G. Bizet, o bijuterie muzicală în care mezzosoprana a impresionat prin culoarea timbrală și fermitatea frazărilor.

Concertul In memoriam Dan Iordăchescu s-a încheiat cu interpretarea *Nocturnei op. 27 nr.1* de F. Chopin de către pianistul Ștefan Doniga într-o versiune ale cărei coordonate au fost melodicitatea, eleganța frazărilor și tușeul tipic romantic, partitura constituindu-se, așa cum amintea la începutul manifestării Irina Iordăchescu, într-o poartă sonoră spre sufletul și trăirile interioare ale lui Dan Iordăchescu.

Asemenea debutului muzical al concertului In memoriam ce a aparținut chiar marelui bariton, prezent prin intermediul înregistrărilor audio, și finalul întregii manifestări a avut în prim-plan vocea excepțională a lui Dan Iordăchescu pe care am putut-o reasculta în arii celebre interpretate unic de marele bariton român: *Non piu andrai* din *Nunta lui Figaro* de W. A. Mozart, *Largo al factotum* din *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini sau *Votre toast, je peux vous le rendre*, aria toreadorului din *Carmen* de G. Bizet.

Cu vocea profundă și caldă a unuia dintre cei mai mari artiști lirici români încă întipărită in auz, publicul, prezent în număr mare, Aula Palatului Cantacuzino devenind la un moment dat neîncăpătoare, a aplaudat entuziast la finalul concertului In memoriam Dan Iordăchescu, spre nevăzuta satisfacție a baritonului ce părea însă că a trimis un mic semn din lumea umbrelor: zâmbetul său dintr-una dintre fotografiile ce au străjuit scena pe parcursul concertului, care la final părea a fi unul de mulțumire că publicul său drag nu l-a uitat și nu-l va uita, păstrându-i vie amintirea și arătându-și respectul pentru o carieră cu adevărat excepțională a unui artist de talie mondială.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Heliana Drăgușin și Andrei Tănăsescu în recital – un regal sonor

La confluența dintre primăvară și vară, în cea din urmă zi a lui Florar – 31 mai, ambianța cu parfum de secol 19 a Palatului Șuțu a inspirat doi remarcabili artiști – mezzosoprana Heliana Drăgușin și pianistul Andrei Tănăsescu – să-și susțină recitalul de lieduri, pregătit cu minuțiozitate; imaginând un creuzet de stări emoționale prin care publicul – extrem de numeros – a putut accede către mesajul fiecărei mici bijuterii muzicale, în parte, prezența celor doi interpreți în cadrul stagiunii muzicale „Iosif Sava" 2016-2017 a Fundației ACCUMM a personalizat ex-presia romantică a discursurilor sonore apartenente lui Maurice Ravel, Manuel de Falla, Ermanno Wolf-Ferrari și Fernando J. Obradors printr-o retorică aparte.

Subtilitatea trăirilor sugerate în *Cinq Mélodies populaires Grecques (Chanson de la mariée, Là-bas,vers l`église, Quel gallant m`est comparable, Chanson des cueilleuses de lentisques, Tout gai!)*, versatilitatea atitudinilor din *Siete Canciones populares Españolas (El Paño moruno, Seguidilla murciana, Asturiana, Jota, Nana, Canción, Polo)*, dihotomia gesturilor ce îmbină suavitatea liniilor melodice cu accentele temperamentale specific italiene din *Quatro Rispetti (Un verde praticello senza piante, Io dei saluti ve ne mando mille, E tanto c`é pericol ch`io ti lasci, O si che non sapevo sospirare)* dar și înflăcărarea pasională impregnată în nu mai puțin celebrele *Canciones clasicas españolas (La mi sola, Laureola, Al amor, Corazón, porqué pasáis, El Majo celoso, Con amores, la mi madre, Del Cabello más sutil, Chiquitita la novia)* s-au înlănțuit într-un arc poetic-muzical, fiecare din aceste miniaturi vocale fiind precedată de către traducerea în română a versurilor, de care s-a făcut "responsabilă", cu o naturalețe plină de farmec, însăși Heliana Drăgușin.

Suprapunând țesătura armonică de factură predominant neoclasică a acompaniamentului pianistic, Andrei Tănăsescu a definitivat, cu o grațioasă velocitate, tabloul de caracter al unor suite care, din momentul în care au fost compuse, au bucurat auzul unui număr impresionant de auditori din toate colțurile lumii, incitați de plasticitatea jocului ritmic – un veritabil filigran de sunete ce înconjoară și susțin fluxul melodic.

Rememorând atmosfera acelei seri a sfârșitului de mai, am în minte bucuria comuniunii dintre cei doi interpreți și esența sensibilă a tuturor acestor cântece pe care mezzosoprana și pianistul le-au reconfigurat gradual, evidențiindu-le valențele semnificative. Reliefând inteligent și delicat fiecare nuanță a arsenalului timbral pe o scală dinamică firesc dimensionată, Heliana Drăgușin și Andrei Tănăsescu și-au propus și au reușit să ne ofere un spectacol de calitate, cele două voci – cea umană și cea instrumentală – fuzionând cu căldură în tandemul narativ care a unit versul cu muzica. Le mulțumim pentru această evoluție, pe care ne-am dori-o reeditată și în alte spații de concert ale capitalei, și poate – de ce nu? – ale întregii țări.

Loredana BALTAZAR

Proiectul ”Prietenii Muzicii”, la ceas aniversar

Adăugându-se extrem de numeroaselor evenimente care au populat scenele de concert ale capitalei în întâia lună a verii, ediția a XV-a a Festivalului pianistic ”Prietenii Muzicii”, o ediție internațională, a polarizat atenția nu doar a melomanilor, ci şi a numeroşi muzicieni, profesori şi elevi (din Ploieşti, Craiova, Galați, Sibiu, Braşov, Cernavodă, Constanța, Piteşti, Chiajna, Corbeanca, Brăneşti, Chişinău – Republica Moldova, Rethymno – Grecia şi din multe instituții de învățământ bucureştene cu profil vocațional sau general) care şi-au propus, o dată în plus, să-şi măsoare forțele cu colegii lor de generație.

Inițiat în 2003, ca un proiect aparte al Fundației Culturale "PRO PIANO – ROMÂNIA", manifestarea a fost judicios gândită ca o modalitate de stimulare a copiilor şi adolescenților cu vârste cuprinse între 5-18 ani care studiază pianul atât în învățământul de stat cât şi în cel particular. Încă de la prima sa ediție Festivalul s-a derulat într-o formulă competițională organizată fără cusur, concurenții beneficiind de supervizarea unui juriu specializat care le-a acordat diplome de Excelență, de Merit, de Onoare, Premii Speciale, Premiile Sponsorilor, precum şi Marele Premiu (fie pentru fiecare categorie în parte, fie pentru întreaga secțiune, după caz). Sustenabilă din toate punctele de vedere, motivația unui asemenea proiect de anvergură a întrunit multiple calități: încurajarea învățării unui instrument muzical în paralel cu cultura generală în favoarea optimizării capacităților mentale ale tinerilor, favorizarea unei alternative recreative de petrecere a timpului liber, crearea şi oferirea unui cadru organizat de afirmare artistică-muzicală, de prezentare, verificare şi evaluare a cunoştințelor şi deprinderilor însuşite; aşa că, după primele cinci ediții din Bucureşti, datorită numărului mare al competitorilor din toată țara care şi-au exprimat dorința de a lua parte la acest tip de manifestare au apărut, treptat, încă 4 filiale de ”Prieteni ai Muzicii”, în ideea de a organiza Festivalul cât mai aproape de domiciliul micilor pianişti: Cluj (a X-a ediție, în 2017), Iaşi (a IV-a ediție în 2014) Sibiu şi Timişoara (a V-a şi, respectiv, a II-a ediție, în acest an), media participării concurenților fiind de 215 la Cluj, 164 la Iaşi, 128 la Sibiu şi 91 la Timişoara.

La Bucureşti, după trei ani în care, la fiecare ediție, s-au prezentat peste 300 de participanți (recordul de 375 fiind atins în 2016), cea de-a XV-a ediție, desfăşurată anul acesta în 2-3 iunie la Colegiul Național de Muzică „George Enescu", a reprezentat un punct culminant din punct de vedere calitativ datorită căruia juriul – alcătuit din remarcabile personalități ale didacticii pianistice precum prof. dr. Georgeta Băcioiu şi prof. dr. Rodica Dănceanu (de la Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti", prof. Gabriela Stepan şi prof. Mihaela Zamfirescu (reprezentând Colegiul Național „George Enescu") au acordat foarte multe distincții maxime. Apreciind nivelul deosebit al pregătirii şi evoluției fiecărui concurent din cadrul celor două secțiuni individuale, A şi B, divizate cronologic în câte 12 şi, respectiv, 14 categorii, la secțiunea C – 4 mâini – participând doar trei cupluri, cele patru membre ale juriului prezidat de prof. Stela Avesalon (preşedinta Fundației Culturale **“PRO PIANO - ROMÂNIA”** şi Director Artistic al Festivalului) au remarcat**,** mai presus de vizibilul progres – nu doar la capitolul tehnic ci şi la cel al personalizării abordării interpretative – al tuturor candidaților prezenți şi în edițiile precedente, bucuria tinerilor interpreți de a-şi afirma crezul artistic, de a se autoşlefui cu inteligență şi dăruire față de o viitoare profesie ori doar un hobby căruia i-au dedicat prețiosul lor timp liber. Felicitări binemeritate tuturor celor implicați în manifestările acestui proiect, şi un firesc ”La mulți ani!” Prietenilor Muzicii de pretutindeni!

Sorin Dogariu, Diana Tite, Stela Avesalon, Ana Raita (juriul din Timişoara)

Loredana BALTAZAR

Adunărea Generală a Asociației Naționale Corale din România
(a 27-a ediție)

Continuând o importantă tradiție, în frumoasele zile de la finele lunii florilor (25-28 mai a.c.), în vestita citadelă a științei, culturii și artei de pe Bega – Municipiul Timișoara –, Capitală europeană a culturii în anul 2021, oraș în care au trăit și creat nume sonore ale marei și adevăratei muzici: Ion Vidu (1863-1931), Nicolae Ursu (1905-1969), Eugen Cuteanu (1900-1968) ş.a, a avut loc cea de a 27-a ediție a Adunării Generale a Asociației Naționale Corale din România.

După cum se știe, la numai câteva zile după Revoluția din Decembrie 1989, un grup reprezentativ de compozitori din domeniul muzicii corale, dirijori, muzicologi, coriști, președinți de asociații corale etc, au pus bazele Asociației Naționale Corale din România - *organizație cultural-artistică cu un important caracter profesionist, neguvernamentală și non profit, afiliată la Federația Internațională Europa Cantat.*

Inițiativa organizării în acest oraș a lucrărilor Adunării Generale a Asociației Naționale Corale din România, aparține conducerii instituției – președinte, eminentul dirijor Voicu ENĂCHESCU, director artistic al Centrului Național de Artă

Voicu Enăchescu

„Tinerimea Română", ca răspuns la invitația primită la Adunarea Generală ce a avut loc în Municipiul Focșani, la începutul lunii iunie 2016, din partea renumitei profesoare Maria Gyuris, de la Colegiul Național de Artă „Ion Vidu" din Timișoara.

Zilele alese – 25-28 mai a.c., au fost stabilite de acord cu invitații, astfel încât membrii Asociației Naționale Corale să poată participa și la manifestările celei de a doua ediții a Festivalului Coral Internațional de Muzică Modernă și Contemporană pentru copii și tineret, sugestiv intitulat, VOX MUNDI.

Inițiat în anul 2011 de către excelentul dirijor Ion Marin – *pe baza voluntariatului membrilor Corului Madrigal – Marin Constantin, cu sprijinul Administrației Fondului Cultural Național, pentru revigorarea interesului pentru cântul coral în rândul copiilor și al tinerilor,* această prestigioasă manifestare muzicală a fost instituționalizată prin Hotărârea Guvernului nr. 821/2014, *devenind o direcție a Corului Național de Cameră Madrigal - Marin Constantin, instituție aflată în subordinea Ministerului Culturii.*

Organizarea Festivalului Internațional „Vox Mundi" în Municipiul Timișoara a beneficiat de fructuoasa colaborare dintre principalele instituții muzicale, de cultură și artă din

această străveche vatră de istorie, cultură și civilizație românească: Colegiul Național de Artă „Ion Vidu", Primăria și Consiliul Județean, Mitropolia Banatului, Filarmonica Banatul, Teatrul Național „Mihai Eminescu" și Opera Națională, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, Universitatea de Vest, Asociația Națională Corală, Casa de Cultură a Municipiului, Liceul Pedagogic „Carmen Sylva", Asociația Culturală „Kratima" ş.a.

Festivalul a primit autoritarul gir al președintelui Fundației Interkultur și al Consiliului Mondial al Corurilor – Gunter Titsch, care, în Caietul program, precizează: *Muzica este universală. Este adevărata limbă comună a omenirii. Oamenii care fac muzică poartă cu ei cele mai frumoase valori umane, de pace, de bucurie și respect reciproc, pe care doar muzica le poate promova… Cântând împreună, aducem popoarele împreună. Festivalul Internațional Vox Mundi, sprijină în mod deosebit schimbul de culturi și aduce oameni din diferite locuri ale lumii prin intermediul muzicii corale.*

La actuala ediție a festivalului au participat: Corul de Copii „Cantanti" și Corul de fete de la Colegiul „Ion Vidu" din Timișoara, dirijor prof. dr. Maria Gyuris, Corul de Copii al Radiodifuziunii Române, dirijori; Voicu Popescu și Răzvan Rădos, Corala „Nicolae Lungu" a Patriarhiei Române, dirijor preot dr. Stelian Ionașcu, Corala bărbătească „Epifania", Timișoara, dirijor Nicolae Șincari, Corul de Fete Pro Muzica – Ungaria, dirijor Denes Szabo, Corul de Tineret Les Choristes (Lyon) Franța, dirijor Nicolas Porte.

Repertoriul a cuprins opusri de referință din literatura corală românească și contemporană europeană.

Lucrările Adunării Generale a Asociației Naționale Corale s-au desfășurat în această atmosferă de incontestabilă sărbătoare a artei sonore, în Aula Bibliotecii Centrale Universitare „Eugen Tudoran", din Timișoara.

În raportul prezentat de președintele Asociației, Voicu Enăchescu, în primul rând, au fost aduse în prim plan o seamă de manifestări corale de excepție realizate pe teritoriul țării, cu sprijinul artistic al Asociației Naționale Corale, dintre care, menționăm: Festivalul Internațional de Muzică Corală „D.G. Kiriac" – ediția 22-a Pitești, Festivalul Coral Internațional „Pastorala", ediția a 15-a, Focșani, Festivalul Coral Internațional Vox Mundi - Timișoara Festivalul Coral Internațional pentru Tineret „Gavriil Musicescu" ediția a 4-a, iulie Municipiul Iași, Festivalul Coralei „Ion Vidu", ediția 22-a, iulie 2016 (Lugoj), Concursul de compoziție la Festivalul Coral Internațional „Liviu Borlan – Baia Mare, ediția 6-a, Festivalul Coral Internațional „Ion D. Chirescu" ediția 35, Festivalul de Muzică Religioasă - ediția a 5-a, 25 martie 2017 București, Festivalul Timotei Popovici, 28 aprilie 2017, Olimpiada Naționala Corală la Târgoviște, iunie 2017, Săptămâna Internațională a Muzicii Noi etc.

De un real succes s-a bucurat și în anul trecut, Stagiunea Corală „Paul Constantinescu", la care în perioada noiembrie 2016 – iunie 2017 au fost programate 17 concerte, în principalele săli de spectacole din București și edificii de cult, la care și-au dat concursul cele mai prestigioase ansambluri corale profesioniste și de amatori.

Asociația Națională Corală – a acordat sprijinul său generos și participării unor remarcabile ansambluri corale:

Corala „Armonia” din Baia Mare, Corala „Armonia” din Constanța, Corala „Appasionata” din Târgoviște, Corul „Ion Vidu” din Lugoj, Corul de Copii „Vlăstarele Orăștiei”, Corul „Voci Transilvane”, „Corala bărbătească” Ortodoxă Te Deum ș.a., la reprezentative concursuri și festivaluri internaționale organizate în Grecia, Rusia, Serbia, Bulgaria, R. Moldova etc.

În cursul raportului au fost menționate și unele neîmpliniri, greutăți și lipsuri ivite în activitatea formațiilor corale din județele țării.

La discuții au luat cuvântul: pr. Ion Păvăloiu - dirijorul Corului bărbătesc „Armonia” din Brăila, Pop Gheorghe – dirijorul Corului „Săgeția” din Deva, profesorul, compozitorul, dirijorul și muzicologul Dumitru Jompan – județul Caraș Severin, prof. dr. Al. I. Bădulescu – Prahova, prof. și dirijor Iosif Fiț – Alba Iulia, prof. Dumitru Săndulachi – dirijorul – Coralei „Pastorala” din Focșani, diaconul dr. Dan Alexandru Streza, Sibiu ș.a.

Vorbitorii au apreciat conținutul dării de seamă și eforturile conducerii Asociației – cu deosebire ale maestrului Voicu Enăchescu – pentru stimularea și promovarea muzicii corale românești pe plan național și european. În același timp, au fost relevate insuficienta preocupare a autorităților locale și județene în sprijinirea activității formațiilor corale existente, greutățile întâmpinate în finanțarea unor manifestări de referință în județe, slaba colaborare în unele localități între dirijorii și factorii de decizie din învățământul preuniversitar etc.

Regretăm că și la actuala adunare generală au lipsit reprezentanții oficiali ai Ministerului Culturii și Ministerului Educației și Învățământului, cadre didactice de la catedrele de dirijat cor din cadrul Universităților și Facultăților de Muzică, mulți dintre dirijorii corurilor de muzică religioasă etc.

În partea finală, prof. dr. Al. I. Bădulescu și profesor Iosif Fiț au prezentat participanților volumul PAUL CONSTANTINESCU. NAȘTEREA DOMNULU – ORATORIUL BIZANTIN DE CRĂCIUN, versiune pentru cor, soliști și pian, realizată de profesorul Iosif Fiț (după manuscrisul original oferit de părintele Stelian Ionașcu). Tot cu acest prilej, a fost supusă atenției celor prezenți, excelentul CD al Concertului extraordinar din seara zilei de 15 mai 2016, ce a avut loc în Catedrala Mitropolitană din Sibiu, în care, cu participarea Corului „Timotei Popovici”, Coralei Codex Apulum, din Alba Iulia, Filarmonica de Stat din Sibiu, și grupul de soliști pr. Nicolae Topârceanu, pr. Ioan Emanuel Benghea, diac. Dan Alexandru Streza, Lorena Puican, Roxana Chicidea și Teodora Oprișan, sub autoritara baghetă a dirijorului Matei Pop de la Universitatea de Muzică din Cluj Napoca, a fost interpretată monumentala capodoperă – Oratoriul Patimile și Învierea Domnului de Paul Constantinescu, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de la prima audiție absolută (3 martie 1946) și a 110 ani de la aniversarea Corului „Timotei Popovici” (1906-2016).

Ultima activitate din programul Adunării Generale a fost rezervată completării Comitetului de conducere al Asociației cu doi membri: prof. univ. dr. Mariana Popescu (Constanța) și dr. Cristian Hotăran (Pitești).

Felicitând organizatorii și realizatorii Festivalului Internațional Vox Mundi și conducerii Asociației Naționale Corale pentru ampla și tot mai importanta sa activitate pe plan național și european, sperăm ca în anii ce vin, această nemuritoare artă – cea mai intimă legată de viața omului - să cunoască succese cât mai evidente în țară și străinătate.

Al. I. BĂDULESCU

De la Mozart la Mussorsky, o călătorie miraculoasă cu duo interpretativ Lena Vieru-Conta și Vlad Conta pe scena Filarmonicii “BANATUL” din Timișoara

Încă mai stăruie în memoria publicului și muzicienilor bănățeni reverberațiile concertului din seara de vineri 9 iunie, când pe scena filarmonicii “BANATUL” din Timișoara au evoluat doi muzicieni români de excepție, pianista Lena Vieru și dirijorul Vlad Conta, care au oferit veritabile clipe de unică frumusețe, subtilitate și fantezie. Ei au fascinat și antrenat publicul într-o călătorie mirifică prin lumea plină de mister a creației mozartiene, trecând prin exoticul ambient al muzicii lui De Falla (în care dirijorul și pianista s-au întrecut în a desena tușe timbrale cu amprente iberice), ca să ajungă în final să ne itinereze bagheta magică a lui Vlad Conta în captivanta Expoziție cu tablourile muzicale ce poartă semnătura lui Mussorsgski și Ravel.

Prima lucrare inclusă în programul concertului a fost *Divertisment în Re major pentru orchestră de coarde*, KV136, compus de Mozart în perioada ianuarie-martie 1772 la Salzburg, pe când avea doar 15 ani. Dirijorul a coordonat ansamblul instrumental cu o știință a gradării intensității și omogenității sonorităților și efectelor dinamice subtile, dovedind o copleșitoare contopire cu stilul mozartian prin elaborarea planurilor arhitectural-formale ale partiturii cu parcimonie și fermitate. Contrastul dintre *Allegroul* inițial, asigurat de redarea cu virtuozitate și naturalețe de către orchestra de coarde și partea mediană *Andante*, cu tema-i luminoasă și diafană, caracteristică a stilului creator mozartian, a pus în evidență scenariul pregătit în detaliu de dirijor și transpus în realitatea muzical-timbral de ansamblu în integralitatea lui.

Momentul următor din program a aparținut pianistei Lena Vieru, care, secondată impecabil de dirijorul Vlad Conta și orchestra filarmonicii au dat viață celebrei partituri a lui Manuel De Falla *”Noches en los jardines de Espagna”*, G.49. Luminile sălii de concert apun odată cu atingerea clapelor de către pianistă. Un efect extrem de bine gîndit în economia spectaculară a demersului interpretativ. În prima parte a Suitei de impresii simfonice pentru pian și orchestră,*”En el Generalife”*, virtuozitatea tehnică a pianistei și subtilitatea

redării efectelor timbrale solicitate de acest moment al lucrării reușesc să redea cât mai fidel murmurul obsesiv şii misterios al fântânilor Granadei. A doua schiță, *"Danza Lejana"*, prezintă imaginea unor grădini exotice, muzica fiind nostalgică, apatică la început, pentru ca, pe parcurs, expunerea orchestrală şi pianistică să se anime într-un tumult retoric-timbral. În următorul moment, intitulat sugestiv *"En los jardines de la Sierra de Cordoba"*, discursul simfonic capătă accente mai viguroase, provenind din muzica țiganilor spanioli. Pasajele dificile au creat anumite emoții colectivului şi dirijorului spre asigurarea sincronului în momentele delicate ale discursului muzical. Intervențiile pianului au demonstrat o mare siguranță şi echilibru din partea interpretei Lena Vieru, aflată la o maturitate artistică aparte, mai greu de egalat în ambientul pianisticii româneşti de azi. Ea a demonstrat că tehnica devine un instrument necesar şi un mijloc extrem de eficient în augmentarea posibilităților de sondare a paletei timbral-expresive, interpretative, în care particularul se integrează firesc în arhitectura macrostructurală a versiunii propuse din lectura partiturii.

Pentru partea a doua a concertului, dirijorul Vlad Conta a oferit o piesă extrem de carismatică din repertoriul simfonic,*"Tablouri dintr-o expoziție"*, monumentala lucrare a lui Mussorsgsky, orchestrată genial de Maurice Ravel. În demersul său dirijoral, Vlad Conta s-a jucat mult cu efectele dinamice fulminante, aducându-le uneori cu multă dibăcie la veritabile momente paroxistice. Alteori, ca în cazul *"Promenadei"*, a căutat cu înfrigurare sunete lejere, rafinate, exprimând şi corporal această nevoie. Tabloul *"Vechiul Castel"* provoacă o emoție intensă prin redarea extrem de sugestivă a unei stări de nostalgie, specifice de altfel spiritului rus. În *"Tuilleries"*, dirijorul s-a concentrat asupra compartimentului corzilor pentru a reda o imagine ludică în care reveria se îmbrățişează cu efectele comice. Tensiunea interpretativă creşte în pasajele dificile ale momentului muzical *"Bydlo"*, masivă şi în acelaşi timp elegantă ne apare prezentarea simfonică a tabloului *"Baletul puişorilor ieşind din găoace"*. Momentul acesta de scherzo a fost foarte bine conturat de orchestră şi de dirijor, atenția fiind îndreptată cu precădere spre expunerea unei sonorități cristaline. Forța de redare a efectelor plastice ale pictorului Hartmann, a cărui galerie a inspirat Suita de tablouri muzicale mussorgskiene, a fost una din virtuțile cardinale ale dirijorului Vlad Conta, detectabilă în special în elaborarea *"Catacombelor"*, în care emoția transpare din tremoloul corzilor *"Con mortuis in lingua mortua"*. După al nouălea tablou *"Baba Yaga"*, în care percepem cu bucurie celebrul personaj din basmele populare ruseşri, tabloul ultim, *"Marea Poartă a Kievului"*, apare ca un veritabil corolar, dramatic şi totodată maiestos prin plenitudinea orchestrală şi armonioasa co-participare dirijor - ansamblu.

Avem convingerea că de asemenea momente de muzică autentică se va mai bucura publicul timişorean în compania deja consacratului duo interpretativ Lena Vieru-Vlad Conta, pentru că nu de multe ori străluceşte luceafărul deasupra cupolei sălii de concert a filarmonicii "Banatul".

Mihaela-Silvia ROŞCA

OPERA APERTA –
Atelier de sculptat în sunete şi oameni

Aflat la cea de-a III a ediție, evenimentul propus de Universitatea Națională de Arte George Enescu din Iaşi sub genericul *OPERA APERTA, Concert-examen în cadrul proiectului Spectrum XXI* a reunit în Amfiteatrul "Achim Stoia" al universității, oameni şi sunete, într-o efervescență creatoare vie ale cărei rădăcini par a fi căpătat vigoarea unei Lucrări venite de sus, prin forța de expresie, intensitatea trăirilor, consistența mesajelor, bogăția culorilor, sinceritatea discursului, prospețimea vlăstarelor ce s-au pornit ascendent pe drumul cunoaşterii.

Gheorghe Duțică

Compozitorul, muzicologul şi profesorul Gheorghe Duțică este, în viziunea mea, un sculptor cu har. Dacă Brâncuşi a gândit că „Muncind asupra pietrei, descoperi Spiritul – tăinuit în materie, măsura propriei ei ființe, căci mâinile sculptorului gândesc întotdeauna şi urmăresc gândurile materialului", cred că profesorul Gheorghe Duțică este un sculptor al omului în relația lui cu sunetul, tăinuit în materie. Mâinile lui gândesc întotdeauna, descoperind Spiritul universalității muzicii, prin taina propriei percepții asupra frumosului din muzică, împărtăşind ucenicilor săi adevărul artistic din bulbii şi sâmburii artei componistice. Lângă el, în actul creației în om şi în sunet, stau de ani buni, de-a dreapta şi de-a stânga conf.univ.dr. Luminița Duțică, lect.univ.dr. Diana Andron şi lect.univ.dr. Ciprian Chițu, toți trei sculptați de Maestru.

15 iunie, ora 16, alergat pe Bulevardul Ştefan cel Mare şi Sfânt, cumpărat trandafiri roşii, intrat în Universitate, aşteptat la uşă până la aplauze, intrat, speriat (…sala plină), aşezat în scaun…Bucurie!

Timpul devine o constantă neînsemnată atunci când muzica îşi înfige brațele în sufletul tău şi te poartă prin toate stările, deşi nu credeai că poți suporta atâtea…de la alint, la zbucium, cu mângâieri divine, urmate de cutremur, cu şoapte de amor şi sfâşietoare plecări ale aceluiaşi tren mereu din altă gară, rânduri eminesciene, paşi de dans pe retină, vântul, privighetori, anotimpuri, lumânări, giamparale, bocete, incantații, premoniții, trucuri, îngeri în cimitir, ciori, putreziciune, amintiri, foc şi apă şi pământ, fantezii şi luciri…şi Bucurie!

În această zi de joi, creația contemporană a fost acaparată la propriu de studenții din anul III (studii de licență) şi anul II (studii de master) ai Universității Naționale de Arte George Enescu, chiar dacă aceştia nu studiază compoziția ca specializare, ci sunt studenți de la interpretare, muzicologie sau pedagogie muzicală, dar şi compoziție, având în orar disciplinele Teoria Muzicii (solfegiu, dicteu, analiză muzicală) şi Stil şi limbaj în muzica românească contemporană (teorie, analiză, aplicații). Folosind tehnici moderne de compoziție, precum aleatorismul, textcompoziția, teatrul instrumental, grafismul etc., *Concertul-examen* s-a dovedit a fi de fapt un Concert extraordinar în toată splendoarea în care şi-au unit forțele inspirația, intuiția, erudiția, bucuria de crea şi de a dărui prin cânt, generând o consistentă şi înălțătoare revelație.

Din punct de vedere al limbajului muzical, precum şi al mijloacelor de expresie muzicală, lucrările prezentate în cadrul concertului au avut ca trăsătură definitorie modalismul: „Am căutat să îi conving şi să îi sensibilizez să-şi însuşească gândirea modală. Cine crede că mai poate compune tonal astăzi nu ştie ce spune sau nu gândeşte ce spune",

prof.univ.dr. Gheorghe Duțică. Astfel, într-un sistem sonor cu caracter aproape exclusiv modal, compozițiile au fost dominate de forme tradiționale, dar mai ales aleatorice, improvizatorice, cu formule ritmice divizionare, *parlando-rubato*, *aksak*, până la ritmuri libere, utilizarea multimedia (videoproiecție, înregistrări audio, suprapuneri de module de sunete etc.), prezența citatelor, a modurilor populare diatonice, ethos popular sau religios, sugestii medievale (melodice și timbrale), folosirea unor pasaje de tip recitativ. Dintre mijloacele de expresie artistică utilizate de tinerii artiști pentru a sublinia idei, gânduri, frământări, amintim: utilizarea doar a unor părți componente ale unui instrument (muștiuc, vârf de băț, jumătăți de instrument), exploatarea sunetului și a dinamicii vizuale a pașilor de dans, imitarea diferitelor sunete din natură (toaca, vântul, privighetoarea, cioara, focul etc.), pasaje comice (*glissando* precipitat, sacadat, lent, *tremolo* susținut, suspendat etc.). Au fost folosite de asemenea, bătăi în cutia de rezonanță a diferitelor instrumente (pian, vioară, violoncel), lovirea cu unghiile pe lacul ce acoperă lemnul chitarei, poziții neașteptate ale corpului față de instrument, rezultând sonorități specifice și un anume grad de spectaculozitate, exploatarea la maxim a instrumentelor, prin aceasta reușindu-se obținerea unor timbruri suplimentare atribuite aceluiași instrument, efecte deosebit de sugestive (sunetul de tren care trage pe linie în gară sau sunetul ce sugerează îndepărtarea trenului). Pianul a căpătat sonorități cu totul inedite prin folosirea ciocănelelor din mecanismul pianului (interior), lovirea coardelor pianului cu podul sau dosul palmei, pedalizare din exterior, coarde acționate manual. La instrumentele cu coarde s-a apelat la atacul cu arcuș sau fără arcuș al coardelor în afara „zonei sonore” a unui instrument (la chitară, în zona mecanismului de acordaj, în capul chitarei, la vioară în zona de după căluș etc.) rezultând efecte și sonorități speciale. Lovirea cu bețele „hibrid” în marginea de lemn a *tumului* din setul de percuție a dus la realizarea unui sunet de lemn cioplit. Ca mijloace de expresie muzicală s-au mai folosit: un șirag de mărgele, pocnituri din degete, tehnici de folosirea a instrumentului ce îl transformă din instrument melodic într-unul ritmico-melodic sau chiar într-o variantă de voce specifică curentului *beat-box* etc.

Pe tot parcursul concertului am avut sentimentul întâlnirii pe unde sonore cu mari muzicieni ai țării noastre dragi și ai lumii, personalități marcante precum George Enescu, Béla Bartók, Paul Constantinescu, Mihail Jora, Carmen Petra Basacopol și alții, eu în umbra sunetelor, în umbra cărților, în umbră…

Mihaela GÂRLEA

European Music Open

Chiar dacă, în ultima parte a secolului XVIII, Oradea (la vremea aceea cunoscută sub numele de Grosswardein) era poate cel mai înfloritor centru ecleziastic și cultural transilvănean, astăzi, în mod inexplicabil, orașul care a avut ceai dintâi orchestră din țara noastră nu mai are o viață muzicală la fel de intensă ca și, de pildă, Timișoara sau Clujul.

Poate tocmai de aceea, capitala Țării Crișurilor este avidă de manifestări festivaliere, ocazionale, estivale și nu numai, care să ofere publicului meloman și altceva decât concertele săptămânale ale Filarmonicii.

Începând de anul trecut, tenorul Alexandru Badea, fiu al Oradei stabilit după 1990 la Viena, a inițiat un festival care să aducă pe scenele orașului operă, balet, operetă, asociate și cu formule transdisciplinare, în direcția artelor plastice, a literaturii, a filosofiei și esteticii.

Alexandru Badea

În 2017, ediția a doua a acestui Festival cu nume atractiv, European Music Open (deschiderea spre multiculturalitate și plurivalență transpare, iată, chiar din denumire), s-a desfășurat în perioada 7-11 iunie.

Uvertura acestui eveniment a constat în vernisajul unei expoziții de artă plastică intitulată Ingo Glass, găzduită de Muzeul Țării Crișurilor. În același frumos parc al arhiepiscopiei romano-catolice, în Catedrala construită la sfârșitul secolului XVIII a răsunat prima secvență muzicală a Festivalului, *Requiem*-ul de Giuseppe Verdi, la care au participat formațiile Filarmonicii locale și o echipă de artiști oaspeți, din Austria și Ungaria. Beneficiind de un dirijor tânăr dar cu experiență, în persoana lui Marius Burkert de la Opera din Graz, misa funerară a avut monumentalitate și dramatism, la crearea atmosferei necesare contribuind din plin și spațiul ecleziastic, superba și masiva catedrală orădeană care, chiar dacă nu este un spațiu acustic ideal, a oferit o „scenografie” impresionantă. Am remarcat-o din echipa solistică pe Monica Bohinec, una dintre protagonistele de bază ale rolurilor de mezzosoprană la Opera de Stat din Viena.

Ziua a treia a fost poate cea mai așteptată, fiind rezervată baletului. Alexandru Badea a reușit să aducă pe scena frumosului Teatru „Regina Maria” balerini cu activitate prodigioasă. Probabil personalitatea cea mai strălucitoare din acest punct de vedere a fost cea a Ludmilei Konovalova, solistă a Operei de Stat din Viena, exponentă a unei școli de dans fără rival în lume, cea rusă. Din nefericire balerinul Denis Cereviciko, imediat după sosirea în România a acuzat o stare de sănătate acută, diagnosticată imediat drept urgență majoră, artistul trebuind să facă imediat cale-ntoarsă și să se interneze pentru a fi operat, la Viena. Fiind vorba însă despre un spectacol cu secvențe individuale sau de cuplu, rolul său a putut fi preluat „din mers” de un coleg, dovedind resursele unei bune echipe de balerini ruso-greco-britanico-română. A fost un spectacol mult aplaudat, secvențele alese asigurând diversitatea stilistică maximă, de la dans academic la dans contemporan, de la muzică romantică la muzică modernă, difuzată prin boxe (sonorizarea ar putea fi pe viitor mai atent calibrată).

Mai departe, o nouă zi a însemnat o nouă formulă artistică. Anunțat pentru seara zilei de 10 iunie, „dialogul înțelepților” (inspirat intitulat „Cvartet de idei”) a fost prefațat

la prânz de o lansare de carte, la librăria Humanitas, unde Horia Roman Patapievici, Andrei Vieru și Ioana Pârvulescu au vorbit despre cărțile lor, intrând în dialog cu publicul cititor. La asfințit, cvartetul completat de profesorul româno-canadian Călin Andrei Mihăilescu, a dialogat în jurul unei imaginare mese rotunde, pe scena Teatrului, într-o rememorare ad-hoc (în amintirile unor melomani) a seratelor regretatului Iosif Sava. În mod cert protagoniștii au capacitatea de exprimare a gândului, au orizontul cultural necesar, dar parcă o anume lipsă de coerență și mai ales de direcție, de strategie, de planificare a discursului, au lăsat impresia unei improvizații, pe alocuri captivante prin energia și personalitatea emanată de H.R. Patapievici dar trenând sau având accente didacticiste alteori, retușate de intervențiile pianistice bine alese ale lui Andrei Vieru.

Momentele de relaxare, de voie bună și spirit estival au dominat finalul Festivalului, care a programat o Gală de operetă, din nou cu participarea unor oaspeți vienezi dar și a histrionicului bariton român stabilit în Germania Marian Pop, solist al Operei din Kassel, posesor al unei voci frumoase cu acute spectaculoase și deținător al unui farmec actoricesc rezultat poate și din evidenta pasiune de a se exprima scenic și de bucuria de a fi favoritul publicului.

Ludmila Konovalova

Au răsunat, spre deliciul audienței, uverturi, arii, duete și ansambluri din cele mai frumoase operete, sub conducerea aceluiași Marius Burkert și cu participarea orchestrei Filarmonicii din Oradea, de cele mai multe ori cântate în limba germană – inclusiv, în mod neașteptat, *My Fair Lady*: cupletul lui Alfred Doolittle, interpretat cu șarm actoricesc de directorul Wiener Volksoper, Robert Meyer). Punctul forte al acestei seri nu a fost neapărat castingul ci repertoriul și strategia de programare, momentele relaxate sau romantic-siropoase încheind în spirit european acest deocamdată mic dar reprezentativ festival.

Marian Pop

În mod cert Alexandru Badea și-a descoperit un talent managerial și o energie poate nebănuită în a alcătui asemenea întreprinderi artistice deloc ușor de coordonat. Nu știu cum a fost ediția I dar se pare, din spusele celor prezenți, că anul acesta lucrurile au evoluat pe o direcție ascendentă, asigurând, cred eu, interesul edililor și al publicului și pentru viitoarele ediții. Poate că nu ar fi lipsit de interes ca fiecare dintre acestea să se centreze pe o temă, care să conjuge într-o manieră mai congruentă energiile artistice și programarea repertorială.

Oricum, profilul artistic plurivalent este un bun câștigat și dă consistență și dimensiuni importante Festivalului, care nu este doar o reuniune muzicală de nivel european ci un maraton al artelor și ideilor, care se cere susținut cu toate puterile și finanțat fără rezerve, prin implicarea autorităților și sponsorilor, așa cum a fost chiar de la debut, din 2016. (Fotograf - Larisa Birta, sursa: pagina de Facebook "European Music Open")

C. MIHAI

Clipúri interogative

În ultima vreme uit tot mai mult, mai des, mai spontan, mai anapoda. Cred că și vocea aceea, ce se vrea mie din mine, a obosit. Ori poate că m-a uitat. Nu mă mai știe, nu mă mai recunoaște... Iaca, atâta pagubă!, și așa mă tot cicălea cu întrebările ei. Ce să-i mai răspund, ce să mai inventez, de vreme ce nici eu nu știu cu adevărat ceva? Nopțile sunt tot mai pline de șoapte. Nu pot însă distinge. Doar întunericul se vede ca și cum lumina i-ar fi întors spatele și tace. Și câtă liniște! Pare că nimic nu-mi lipsește. Să fie adevărat, să mă fi umplut cu suficiența de mine-însumi? De ce încep să nu mă mai plictisesc? (**G. B.**)

Concert omagial sub semnul lui Liviu Dănceanu la Chişinău

"Actul creației îl mântuie pe artist de dezordine. O mântuire prin care teoreticianul (muzicologul) spală păcatele practicianului (compozitorul), şi invers"
L. Dănceanu

Un spirit efervescent, la confluența universurilor muzical şi poetic, de simțire şi gândire, compozitorul român Liviu Dănceanu a fost prezent la ediția a XXVI-a Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi* (FIZMN) din Chişinău, (6-17 iunie, 2017), în ipostazele de teoretician şi practician. Prima dimensiune s-a proiectat în două manifestări: master class şi lansarea volumelor de carte, care au precedat Concertul anivesar dedicat maestrului.

Muzica este artă şi limbaj, un generic, probabil, apropiat explorărilor artistice ale compozitorului, relevat la master class-ul ținut de profesorul universitar L. Dănceanu în incinta Academiei de Muzică, Teatru şi Arte Plastice din Chişinău. Maestrul a călăuzit tinerii compozitori în diverse "exerciții de stil" din componistica românească, prin muzica spectrală, acusmatică, direcția conceptualistă şi cea integrală, oferind exemple din lucrări de O. Nemescu, C. Cezar, C. Ioachimescu, I. Dumitrescu, Şt. Niculescu. În cadrul lansării de carte, desfăşurată la Filarmonica Națională "S. Luncevici", au fost prezentate: *Şpanuri* (2015), *Distihuri. Aforisme* (2016) şi *Jurnal arial cursiv* (2017).

Liviu Dănceanu
foto: Ilina Schileru

Volumele sunt elaborate în trei registre distincte: de maxime sau aforisme (*Distihuri*); microeseuri – reflecții muzicologice, probleme, dileme şi provocări ale fenomenului muzical contemporan (*Şpanuri*); cea mai proximă apariție, *Jurmalul*, conturând "crâmpeie de existență întru aducere aminte". De remarcat este spectrul larg de preocupări ale autorului, interdisciplinare: de etică

şi estetică, istoria stilurilor muzicale, corespondențe ale muzicologiei cu psihologia, filosofia, epistemologia, hermeneutica, cu referiri la postmodernism.

Interferența practicianului şi teoreticianului L. Dănceanu s-a resimțit în cadrul concertului simfonic omagial, prilejuit de cea dea 60-a aniversare a compozitorului, susținut de Orchestra Simfonică Națională a Companiei „Teleradio-Moldova" şi găzduit de Filarmonica Națională „S. Lunchevici" din Chişinău (11 iunie, 2017). Evenimentul face parte din proiectul *Muzica românească de pe ambele maluri ale Prutului*, lansat în 2013 la inițiativa Preşedintelui de onoare al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din Republica Moldova - Ghenadie Ciobanu, şi desfăşurat atât în Republica Moldova (Chişinău), cât şi în România (Iaşi, Bucureşti, Timişoara). Sub bagheta maestrului Gheorghe Mustea au fost sonorizate 6 creații semnate de L. Dănceanu: *Exercises de Style, Icos, Octoih, Hexaih, Symconcertphony, Nord-Sud*, fiecare opus fiind o singularitate, cu stileme proprii compozitorului. O încadrare stilistică a operei muzicale dăncene este practic imposibilă în epoca eclectică, hibridă a prezentului, decât cea inevitabil postmodernă.

Investigările stilistice ale compozitorului şi-au găsit reflecție în *Exercises de style*, op. 110, concert pentru clarinet, fagot, recitator şi orchestră (2007) – lucrare ce a deschis programul serii. Creația continuă explorarea problematicii anunțate în *Exercises of admiration*, op. 101. Asociind timbrul clarinetului, fagotului cu cel al recitatorului (Iurie Fratovcean, clarinet; Vladimir Taran, fagot; Cătălin Lungu, recitator), compozitorul creează o intertextualitate, unde liniile alternează şi se susprapun. Scenariul dezvoltă 7 variante ale unei singure istorii (spre deosebire de cele 99 din *Exercițiile de stil* ale lui Queneau), o quasi-întâmplare din viața unui organism viu – orchestra, în centrul atenției fiind dirijorul. Scriitura se modifică în funcție de expunerile textuale de tip narațiune, stop cadru, proces verbal de contravenție, raport de gardă, recenzie laudatio sonorizată într-o manieră franțuzistă,

limbaj vulgar (de argou manelist) cu para-frazarea motivului *Mulți ani trăiască* în orchestră, versuri rimate – diverse practici amalgamate într-o muzică parodică de o deosebită finețe (auto)ironică. Un alt aspect abordat fiind – condiția creatorului în contemporaneitate, a destinului implacabil, cu o misiune deloc ușoară, mistuitoare, vorba maestrului *"cu o formațiune tumorală de dimensiunile unei fose de orchestră"*.

O incursiune în dimensiuniea ethosului bizantin este realizată în lucrările prezentate ulterior: *Icos*, *Octoih* și *Hexaih*. *Icos*, op. 118, concert pentru tubă și orchestră (2008) este o evocare a ritualului liturgic bizantin, reprezentând o simfonizare a genului moștenit de la Roman Melodul. Depășind doctrina restricției muzicii instrumentale, compozitorul plasează în prim-plan tuba (interpret: Mihai Galbură), drept o metaforă a timbrului grav a unui cantor rugându-se. Discursul solistic scris cu nerv (imitând bătăi percusive) se afirmă din primele măsuri și alternează cu replici la toacă și clopote, instrumente-simboluri ale epocii bizantine. Se identifică componentele scriiturii de nuanță bizantină: isonul; corespondeța monodie-eterofonie; fondul modal; echilibrul modal comatic-diatonic; valorificarea intonațiilor vocale în registrul instrumen-tal prin procedeul ornamentării psalmodiate. Creația se încheie cu pasajele similare celor inițiale (expuse în recurență), însă cu un nerv care se domolește, *poco a poco perdendo-si*. Continuând filonul bizantin – *Octoih*, op. 120 pentru orchestră de alămuri (2009), face parte din seria de lucrări inițiată de compozitor în 2009: *Tetraih*, op. 122, *Heptaih*, op. 123, *Pentaih*, op. 143 și *Hexaih*, op. 147. Componența de alămuri favorizează o sintaxă modală aerată, din vaste întinderi expresive cu aspect monolitic de o gravitate specifică (pedale suprapuse), incluziuni melodice *glissando* (aluzie la vocalitate, la glasuri), o materie eterofonică gemând cu erizări repetitive penetrante, toate coagulate într-o dramaturgie pulsatorie a formulelor arhetipale – o pânză neîntreruptă de constante și variabile de o monumentalitate intrinsecă. Se desprind linii singulare modale, expuneri monodice în dialog (apeluri evidente la structurile octoihului psaltic), abrupte de sonoritatile agresive tip cluster, formând țesături eterofonice de o vitalitate radiantă. *Hexaih*, *op. 147* pentru orchestră (2013), dedicată lui Raoul Lay și ansamblului *Télémaque,* este deseori apreciată ca "symphonie electrique des nouveaux mondes", fiind introduse chitara electrică, chitara bas, clape, acordeon (Vladimir Lisnic – chitară electrică, Veaceslav Ștefârță – acordeon). Creația atestă o tratare polistilistică și evocă o ceremonie imaginară, alternând (*six by six*): *acclamations, supplications, évocations, invocations, lamentations* și *jubilations* – 6 specii muzicale, șase stări, posibile cicluri ale vieții. Scriitura prezintă un colaj din tablouri multicolore: *glissando* pe armonice și ordinar, *tremolo*, pasaje cromatice ascendente cu repetari iregulare, dialog instrumental (*Acclamations*), expuneri la acordeon și chitară electrică de o estetică pop-jazz (*Évocations*), întinderi eterofonice, formule repetitive, compartimente parțial aleatorice, pointeliste, în contrast diacronic și stilistic cu invocațiile relativ stabile (tonal, ritmic) ale trio-ului vocal expus în factură omofonă și polifonică (*Invocations*). Sinteza genuistică, reconceptualiza-rea tiparelor tradiționale, s-a resimțit și în *SymConcertPhony*, op.175 pentru trompetă și orchestră (solist: Sergiu Cârstea, România). Compozitorul meditează asupra esenței actului creativ ab origine în: *Quasifuga*, op. 11, *Quasiconcerto* op. 12, *Quasisimfonia* op. 13 și *Quasiopera* op. 38. *SymConcertPhony* relevă o concurare a principiilor de concert și cele simfonice. Deși trompeta este prezentă de la debut, replicile sunt dozate, valorificându-se spre finalul compoziției ca un "desert", scriitura devine mai cromatizată, un aliaj din texturi eterofonice sau spectrale, deseori în ritm de vals, alteori, de motet în stilul palestrinian. Programul concertului omagial s-a încheiat cu *Nord-Sud*, poem simfonic pentru orchestră, op. 179, compus recent de L. Dănceanu și interpretat "pe ambele maluri ale Prutului", la FIZMN și la SIMN (2017). În acest opus principiul dialogului se transferă în dimensiunile registrale, provocând ciocniri ale celor două puncte antinomice, formând diverse contraste proiectate pe coordonatele: dinamice, ritmice, texturale, de caracter."Zgomotul de la Polul Nord ce perturbă liniștea Polului Sud și invers" este relevat prin îngroșări ale texturilor pe un ambitus extrem de larg, de la un urlet sudic în registrul grav – la stridentele replici ale nordului, cu includerea chitării electrice, semnalizând confrun-tarea sau/și unirea energiilor polare. *Nord-Sud* este o reflectare aupra entităților contradictorii, a polarităților integrante, de subsistem-suprasistem, local-global, periferie-centru, teluric-cosmic.

Gheorghe Mustea

În compozițiile avansate ale lui L. Dănceanu descoperim o expresie a intertextualității postmoderne, de inserare a citatului și colajului muzical, de recuperare și valorificare a trecutului muzical istoric, în funcție de vectorul conceptual propus. Parcurgând, pagină după pagină, cărțile și partiturile maestrului, observăm că muzica este tratată drept limbaj, cu un vocabular și sintaxă proprie, iar cuvantul – generator de sensuri ce rezonează muzical, comunicări intertextuale ale actului creator al practicianului și teoreticianului L. Dănceanu. De la Nord la Sud și invers, prin exerciții de stil, evocări Melod-ice și modale, se aud cântări înălțătoare bisericești, sub semn de sacru, prin aclamații, suplicații, evocații, invocații, lamentații și jubilații, L. Dănceanu valorifică în mod creator resursele inepuizabile ale fondului muzical bizantin, meditând asupra unor teme existențiale. *(sym)Concertul(phonyc)* omagial *Liviu Dănceanu – 60 de ani*, a constituit astfel o adevărată sărbătoare a spiritului, promovând o muzică de viziune, profund emoțională.

Valeria BARBAS

Eugen Doga – 80 “Dialogurile dragostei”

Asociația culturală “Regal d’Art” din Botosani, președinte doamna Lili Bobu, l-a sărbătorit pe ilustrul compozitor prin două spectacole desfășurate în sălile arhipline ale Teatrului Național din Iași și ale Casei de cultură a sindicatelor din Botoșani, performanță rară pentru concerte de muzică cultă. Dar aparițiile sale pe micul ecran, inclusiv recitalul superlativ de la festivalul național al romanței “Crizantema de aur” de la Târgoviște, difuzarea muzicii sale la radio, albumul remarcabil editat de casa de discuri Eurostar, paginile muzicale de mare popularitate, în special valsurile, cariera unică de autor de muzică de film l-au făcut foarte cunoscut pe muzician, mai ales că vorbim de două importante centre culturale ale Moldovei. Au fost nu doar concerte de imens succes de public, filmate de TVR Iași și TVR 3, dar și adevărate evenimente muzicale,

Eugen Doga

desfășurate într-o ambianță de zile mari, de la orchestra “Regal d Art” (concert-maestru: Gheorghe Petrescu), dirijată impecabil de Marius Hristescu, până la scenografie (“Art by Fuego”) și uluitorul program de sală, distribuit gratuit (!), deși includea și albumul Eurostar de care am amintit. Am insista mai mult asupra acestei broșuri de 30 pagini, editate în condiții excepționale de tipografia PIM din Iași, pentru că niciodată nu ne-a fost dat să vedem așa ceva, de la calitatea hârtiei la zecile de fotografii, de la grafică la textele consistente și la partituri, recomandări ale unor personalități marcante și până la prezentarea amplă a tuturor protagoniștilor. Cunoșteam anterioarele performanțe în domeniu ale doamnei Lili Bobu (în prezent lucrează la o ediție monumentală Grigore Vieru), dar acest dar muzical a dus la cozi interminabile pentru obținerea de autografe pe foaia din pergament înstelat prevăzută special în acest scop, ceea ce firește l-a făcut fericit pe protagonist.

Concertul extraordinar aniversar Eugen Doga s-a intitulat “Dialogurile dragostei”, fiind structurat în mare parte pe o serie de lucrări compuse pe versurile marilor îndrăgostiți Mihai Eminescu și Veronica Micle. Înafara documentatului program de sală, spectatorii au făcut cunoștință, în două reprize, cu personalitatea artistului omagiat prin proiectarea pe un ecran de mari dimensiuni (asistență tehnică: Tricorp Iași) a unor secvențe din episodul consacrat lui Doga în filmul serial “100 de români celebri născuți în Moldova”. Este vorba de o realizare “Flacăra Film” în colaborare cu Fundația “Moldova” din SUA, proiect semnat de Luminița Dumbrăveanu (scenariu, producător) și Doru Guțu (regizor artistic), pelicula incluzând și secvențe filmate la București, pe scena Ateneului Român. Înafara marilor artiști invitați în spectacol, organizatorii au făcut loc și câtorva copii de mare viitor. Astfel, “Balada pentru vioară și orchestră”, din coloana sonoră a spectacolului “Păsările tinereții noastre” de Ion Druță, regia Ion Ungureanu (1972), a fost încredințată inspirat Ștefaniei Turcu, 12 ani, elevă cu zeci de premii la activ de la Colegiul național de artă “Octav Băncilă” din Iași, unde îi are ca dascăli pe Adriana Patraș și Calistrat Catargiu. Regizorul Emil Loteanu, cu care Eugen Doga a lucrat la faimoasele filme “Anna Pavlova”, “Lăutarii”, “Șatra”, spunea despre piesa “Codrii mei” că este “cântecul de leagăn al maestrului Doga”. Pe ecran a fost proiectat videoclipul acestei melodii, în interpretarea formației basarabene Akord. După care, pe fundalul cunoscutei piese “Katia”, a intrat în scenă grupul de copii “Cheia sol” din Botoșani, îndrumat de prof. Oana Pușcașu Pintea, micuții făcând un “tunel” din trandafiri prin care a intrat în scenă sărbătoritul, care s-a așezat la pian pentru a interpreta “Adagio” și “Rondo”. Ocazie pentru a ne aminti o mai veche declarație a compozitorului: “Pentru mine scena înseamnă o imensă fericire, este o parte din viața mea. Puterea artei este aceea de a mângâia sufletele. Muzica este de genul feminin și este foarte capricioasă, cere o atenție aparte și un devotament total, o adevărată dăruire de sine”. La începutul acestui an, academicianul Eugen Doga a fost invitat la Botoșani de Asociația culturală “Regal d’Art” pentru a lua parte la un simpozion dedicat marelui său

Alexandra Coman, Sorin Lupu

prieten, poetul Grigore Vieru, precum și la două activități de “master class” la prestigioase licee din oraș. La Liceul de artă “Ștefan Luchian” a remarcat o fată talentată, Mari Elena Predica, aceasta dând viață în concert piesei “Sunt lăcrămioarele înflorite”, pe versurile Veronicăi Micle, despre care Doga spunea: “Poezia Veronicăi Micle pare a fi fost scrisă special pentru muzică. Întocmai cum aș fi descoperit o lume nouă, un continent necunoscut, am scris cu entuziasm, în continuu, o lucrare după alta”.

Aceste secvențe muzicale au pregătit de minune intrarea în scenă a elegantei, rafinatei soprane Alexandra Coman. Absolventă a UNMB, aceasta a studiat cu Luciano Pavarotti (“Alexandra are o voce de briliant, cu un timbru special”) și Katia Riciarelli (soția cunoscutului prezentator de la Rai, Pippo Baudo) și a cântat alături de Placido Domingo și José Carreras (“Frumusețe, prezență scenică deosebită, talent excepțional”). Fiică a cunoscutei actrițe de teatru și film Carmen Maria Strujac, Alexandra Coman a

fost ovaționată pe scenele lirice din Viena, Roma, Los Angeles, Madrid, Washington, Londra, în Canada, Mexic, Filipine, Suedia, Belgia, Germania. În prima sa apariție ea ne-a propus un adevărat dialog al dragostei, dând viață strălucit creațiilor lui Doga pe versuri de Eminescu ("Ochiul tău iubit"), respectiv Micle ("De-aş putea numai o clipă"). Eugen Doga s-a ilustrat în mod deosebit pe marile ecrane, semnând muzica la nu mai puțin de 200 de filme de lung, mediu şi scurt metraj! "Sunt un simbolist romantic şi un pragmatic liric. Notele mele sunt doar un pretext de a conversa cu lumea, un mijloc de comunicare". Ca exemplificare a celor spuse de compozitor, orchestra "Regal d'Art", dirijată de Marius Hristescu, a interpretat "Aleea de mesteacăn", din coloana sonoră a filmului "Eternul circuit". După care o surpriză de ultimă oră, ce-i drept "prinsă" în programul de sală. În 2005 se năştea la Chişinău Orchestra municipală a Fraților Advahov, Vitalie (acordeon) şi Vasile (vioară), originari din Cahul, ambii cu studii academice. Alături de impresionantul ansamblu de 35 de instrumentişti au evoluat, dintre artiştii de la noi, Paul Surugiu-Fuego, Irina Loghin, Andra sau Delia. Virtuozul acordeonist Vitalie Advahov a adus în fața publicului tot două secvențe muzicale cinematografice: "Cascada de Paris", din filmul "Anna Pavlova" (1983), şi "Pârâiaşul", din filmul "Olimpiada de primăvară". Iată că după ce compozițiile lui Doga au figurat în banda sonoră la festivitățile de deschidere şi de închidere ale Jocurilor olimpice de vară (Moscova) şi iarnă (Soci), n-a fost uitată nici primăvara!

Cu Sorin Lupu, deținător al Trofeului "Crizantema de aur" în 2010, Eugen Doga a colaborat anul trecut la Târgovişte, la invitația directoarei artistice Alina Mavrodin, în splendidul medalion componistic "Podul de romanțe de

peste Prut". Apreciat tenor, Sorin Lupu este absolvent al Academiei de muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca şi solist al Operei naționale române din acest oraş. Se mândreşte cu un master-class alături de Mariana Nicolesco, cu apariții pe toate scenele lirice din țară, dar şi din Republica Moldova, Germania, Austria, Italia, Elveția, Spania, Belgia, Franța, Olanda, Marea Britanie. Înveşmântat în elegantul smoking pus la dispoziție de sponsorul Madotex din Botoşani, el a dat viață superlativ lucrărilor compuse de Eugen Doga pe nemuritoare versuri eminesciene, "De-aş avea" şi "O, rămâi!". "Muzica te poartă, nu tu o porți pe ea. Muzica este prima şi eterna mea dragoste. Am compus o piesă pentru spectacolul "Sfânta sfintelor", am numit-o "Eterna" şi o cânt în fiecare program de concert" - a declarat Doga înainte de a da viață acestei lucrări, la muzicuță de concert.

Eugen Doga a primit pe scenă, pe lângă sute de buchete de flori, mai multe trofee, unul din ele, din partea editurii sale, Anamarol, fiind adus de la Bucureşti de poeta Rodica Elena Lupu. Un altul, o adevărată operă de artă aparținând artistului Mihai Debeli, un Trofeu de excelență din partea Asociației culturale "Regal d'Art" (ne amintim şi de cele oferite la lansarea albumului Eurostar, la magazinul "Muzica"), a fost înmânat de scriitoarea Lucia Olaru Nenati, care a prezentat două recente volume închinate lui

Vitalie Advahov

Eugen Doga. De asemena a fost făcut Cetățean de onoare al com. George Enescu. La 3 martie 2017, Eugen Doga a devenit membru de onoare al Academiei Europene de Ştiințe şi Arte, fondată la Salzburg, Austria, în 1990 şi reprezentând expresia unității spirituale a Europei şi a artei la nivel continental. La investire, Doga a spus, între altele: "Muzica este o formă de comunicare universală. Ea nu are nevoie de traducere, aduce oamenii împreună, şterge limitele, naşte binele", aserțiune evidențiată plenar de o voce care a colindat lumea, cea a sopranei Alexandra Coman, cu piesele pe versuri de Veronica Micle, transpuse cu o înțelegere superioară a feminității autoarei, "Te ştiam numai din nume" şi "Drag mi-ai fost". Muzicianul omagiat a stat aproape tot timpul pe scenă, urmărind cu încântare evoluțiile invitaților şi confirmând astfel cele declarate de el cândva: "Astăzi mi-e greu să mă imaginez fără concerte, fără scenă, fără interpreții mei, pe această orbită a artei care înseamnă cum poți să te găseşti pe sine în sine, privind printre uşile întredeschise ale Universului, ca să iau în propriile mâini ceea ce niciodată nu mi-ar fi fost permis". Între momentele foarte aplaudate a fost şi acela când, sub bagheta lui Marius Hristescu, orchestra "Regal d'Art" a interpretat piesa "Vaporaşul dragostei", din filmul "Casă pentru Serafim", în regia lui Iacob Burghiu. Între sponsorii care au fost alături de Lili Bobu în această întreprindere artistică de ținută s-au mai numărat, înafară de "Art by Fuego" şi Madotex (emblema eleganței desăvârşite), Grupul de distribuție ETA, ospitaliera Casa Lux, R. V. G. (transport), Curtea veche, Lambertos (aranjamente florale), aşa cum nu putem uita partenerii media, în frunte cu TVR 3, TVR Iaşi, revista "Actualitatea muzicală", cotidianul "Ultima oră", Eurostar. Concertul acesta aniversar a fost legat de o inițiativă culturală de excepție, fiind şi punctul de plecare pentru editarea, de către "Regal d'Art", a monumentalului volum "Inscripție pe stâlpul porții", ce va cuprinde opera completă

a poetului Grigore Vieru, între care, fireşte, partiturile cântecelor lui Eugen Doga pe versurile acestuia. Despre dragul lui colaborator, Vieru scria undeva: "Eugen Doga trece uşor prin creaţia populară, ca un copil desculţ prin roua dimineţii. Cântecele sale deprind ritmul melodios, de la murmurul izvorului, de la doinirea pomilor primăvara la căderea frunzelor toamna, pentru că frunzele pe la noi cântă chiar şi atunci când se desprind de ramuri...". Revenind la concert, a fost rândul tenorului Sorin Lupu, cu vocea sa impresionantă, să ne provoace la un dialog al dragostei, muzical şi poetic, cu piesele pe versuri de Mihai Eminescu ("Să ţin încă o dată") şi Veronica Micle ("Din pulberea iubirii mele"), după care Vitalie Advahov, cu

acordeonul său vrăjit şi, fireşte, alături de orchestra "Regal d Art" (dirijorul Marius Hristescu a făcut un adevărat tur de forţă, antrenându-se pentru... nunta sa de la Botoşani, de peste puţine zile!), a interpretat "Tangoul pe terasă", din filmul "Patul lui Procust" (2001), regizat de Sergiu Prodan şi Viorica Meşină.

Soprana Alexandra Coman declara înainte de spectacol: "Muzica maestrului Eugen Doga se îmbină şi se completează perfect cu genialitatea poeziei eminesciene, încât ai impresia că acestea două nu pot exista decât împreună", în timp ce tenorul Sorin Lupu adăuga: "Muzica nobilă a maestrului Eugen Doga are valoare terapeutică, creează o lume în care domină armonia şi poezia. Suntem privilegiaţi să-i ascultăm capodoperele". Drept care cei doi şi-au unit glasurile superbe în duetul titular, "Dialogurile dragostei", pe versurile Veronicăi Micle. Şi parcă pentru a ilustra armonia şi gingăşia acestei seri, în foyer-ul Teatrului Naţional au făcut demonstraţii de dans sportiv, pe muzica lui Doga, se înţelege, invitându-i apoi şi pe spectatori să plutească pe aripile valsului, două perechi valoroase din Iaşi (la Botoşani au dansat doar spectatorii, pe esplanada din faţa sălii). Micii campioni Ştefan Pădurariu (10 ani) şi Anastasia Herman (9) au confirmat numeroasele lor succese naţionale şi internaţionale, dar mai aproape de sufletul...profanilor s-a situat evoluţia elegantă a cuplului Traian Irimia (notar la Vaslui, fratele cunoscutului promotor Dorin Irimia), de la clubul Dance Studio, şi a partenerei sale Cătălina Negru, instructoare la Bel-Art Dance Iaşi, cei doi pregătindu-se pentru Campionatele naţionale de seniori din 2018.

Am mai scris despre faptul, absolut onorant, că în Top 100 cu cele mai bune lucrări muzicale din toate timpurile, clasament realizat de "History Run Down", Eugen Doga figurează cu două lucrări, înaintea multor celebrităţi mondiale ale istoriei muzicii. Una dintre acestea, "Gramofon", a fost cântată la pian de însuşi autorul ei, alături de orchestra spectacolului, înainte ca pe ecran să fie proiectată a doua parte a filmului care a deschis evenimentul, un eveniment ce a decurs fără nici o fisură, în pofida faptului că a fost unul complex, cu proiecţii, orchestră mare, solişti celebri, secvenţe instrumentale, grupuri de copii, discursuri ale invitaţilor, premieri. Meritul, incontestabil, revine doamnei Lili Bobu, care şi-a ales o echipă tehnică de mare competenţă: ing. Cristian Ilina (sonorizare), Florin Petrosceac (editor imagine), Mihai Cătrună şi Valentin Tănase (grafică). Pe ecran am urmărit emoţionaţi fabuloase secvenţe, filmate de TV Moldova, din baletul "Luceafărul" de Eugen Doga, pe un libret de Emil Loteanu, înregistrat în 1983 la Teatrul naţional de operă şi balet din Chişinău; n-ar fi deloc târziu ca măcar acum să fie pus în scenă şi la noi... Când producătorul Paul Stângă a aranjat materialul muzical pentru CD-ul Eurostar de care am amintit, şi-a dorit cât mai multe piese din filmul "Şatra", atât de popular la noi. A obţinut, cu greu, doar două şi nu cele mai fredonate, pentru că Eugen Doga era exasperat că i se cer mereu titluri din banda sonoră a acestui film. În schimb, la Botoşani şi la Iaşi a trebuit să accepte, cu dânsul la pian, încheierea apoteotică a concertului cu celebrul vals "Dulcea şi tandra mea fiară", din filmul omonim (1978) regizat de Emil Loteanu şi inspirat de nuvela "O dramă la vânătoare" de Cehov. Şi cum să nu fie aşa, când minunatul vals, pe care dansează la nuntă tinerele perechi din Republica Moldova, a fost inclus de UNESCO între cele 3 capodopere muzicale ale secolului XX, a fost considerat de Ronald Reagan drept "cel mai frumos vals al secolului trecut", figurează, alături de "Gramofon", în Top 100 lucrări muzicale din toate

timpurile şi a fost inclus în muzica de la două Jocuri olimpice, în ceremoniile de deschidere şi de închidere? Aşa încât, după un concert memorabil, spectatorii s-au îndreptat către case fericiţi, fredonând şi chiar... valsând. La mulţi ani, Eugen Doga!

Octavian URSULESCU

Rămas bun, Dumitru Lupu!

Dumitru Lupu – personalitate complexă: compozitor, dirijor, pedagog, ne-a părăsit, printr-o stranie coincidență, în ziua de 22 iulie – ziua de naştere a soției sale – Ileana Şipoteanu, lăsând în urma sa un gol imens.

Muzica sa se bucură de o mare popularitate, caracterizându-se o printr-o melodicitate şi expresivitate care trezesc emoții şi încântă sufletele spectatorilor, Dumitru Lupu fiind autorul a peste 500 de lucrări muzicale care fac parte din Arhiva Radiodifuziunii şi Televiziunii Naționale. Întâlnirea cu dirijorul şi compozitorul Aurel Manolache, Directorul Teatrului *Fantasio* din Constanța (considerat la acea vreme, unul dintre cele mai bune teatre de revistă), a fost benefică pentru ascensiunea tânărului muzician. Dumitru Lupu a iubit Dobrogea, integrându-se în acest tărâm de adopție căruia i-a

dedicat *Imnul Dobrogei*, pe versuri de Carmen Aldea Vlad. Marea a constituit o permanentă sursă de inspirație, Dumitru Lupu fiind singurul compozitor care a dedicat cele mai multe cântece – mării, piesa *Mă-ntorc la tine mare albastră* pe text de Viorela Filip devenind emblematică pentru litoralul românesc. Oraşului Constanța i-a dedicat o lucrare amplă – un musical intitulat *Adio Chiustenge* (în traducere din limba turcă – *Adio Constanța*), cu un subiect original, inspirat din realitate, care în urmă cu câteva luni a primit *Premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România*, Dumitru Lupu considerând-o „un vârf" al carierei sale, numind-o lucrarea sa de suflet. Piesele sale inspirate au mers direct la sufletul publicului, devenind şlagăre: *Hai vino iar în gara noastră mică* pe text de Florin Pretorian, *Ce mult te-am iubit* pe text de Mala Bărbulescu, *Romantică femeie* pe text de Elena Răileanu, etc.

Alături de Aurel Manolache, Dumitru Lupu a fost inițiatorul Festivalului *Mamaia copiilor* şi al manifestărilor *Ştrumfii din Constanța*. A dedicat numeroase lucrări copiilor: *Albă ca zăpada*, *Scufița roşie*, *Mica sirenă*, *Ali Baba şi cei 40 de hoți*. A publicat volumul *Melodii pentru copii*, la Editura *Ex Ponto*, Constanța, în anul 2002.

O altă latură a activității componistice a fost muzica pentru spectacole radiofonice: *Franțuzitele*, *O soacră*, *Licoarea fermecată*, *Pădurea albastră*, *Dănilă Prepeleac*, etc, deținând direcția muzicală a serialului *Antologia umorului românesc* produs de TVR. După desființarea Teatrului *Fantasio* în anul 2004, Dumitriu Lupu se îndreaptă în 2005 spre învățământul universitar, trecând prin toate treptele de la lector până la profesor universitar (în 2014) – la Facultatea de Arte – Universitatea *Ovidius*, Specializarea – Artele Spectacolului (Actorie).

Fiind preocupat de cercetarea ştiințifică, a obținut titlul de Doctor în muzică şi a publicat volumele: *Actorul şi muzica* – Editura *Ex Ponto*, Constanța, 2002; *Aspecte ale educării muzicalității*, Editura *Ovidius University Press*, Constanța, 2007; *Muzica în domeniul culturii scenice* - Editura *Ovidius University Press*, Constanța, 2007, *Pădurea albastră* - Editura *Ex Ponto*, Constanța, 2001.

Breasla muzicienilor şi comunitatea academică pierd un om de valoare care a dispărut în plină forță creatoare. Ne plecăm fruntea cu pioşenie – luându-ne rămas bun de la cel pe care prietenii îl numeau cu drag –„Mitică", un muzician de excepție care va rămâne prezent prin muzica sa. Rămas bun, prieten drag!

Mariana POPESCU

Mitică Lupu

Lumea muzicii uşoare a mai primit o grea lovitură, prin plecarea către Câmpiile Elizee a compozitorului Dumitru Lupu, la numai 65 de ani. S-a născut la 25 mai 1952 la Giurgiu, unde înființase la un moment dat o trupa de folk-teatral-poetic, "Rod", cu care a luat parte, înglobându-i pe frumoasa actriță Dora Chertes şi pe poetul Cezar Ivănescu, la prima ediție a Festivalului național folk, găzduit de Pop-Club-ul Politehnicii, de la "303", pe care îl țineam împreună cu fratele meu Florin-Silviu. A absolvit Liceul de muzică din Piteşti, studiind vioara şi viola (oraş în care avea să revină, din 1982 până în 1990, ca dirijor al orchestrei teatrului "Al. Davila") şi Conservatorul "Ciprian Porumbescu", promoția 1982, la clasa de Canto. Între 1990-2004 a fost dirijor la Teatrul "Fantasio" din Constanța (care este astăzi doar o tristă amintire, fiind distrus de veneticii care au "îngropat" şi festivalul de la Mamaia), căsătorindu-se pe litoral, în 1993, cu îndrăgita interpretă Ileana Şipoteanu, care, dureroasă coincidență, a împlinit 50 de ani în chiar ziua pierderii soțului ei! Cei doi au o fiică, Teodora Dumitrana Lupu, 21 de ani, care i-a făcut fericiți anul acesta prin absolvirea Universității naționale de artă teatrală şi cinematografică "I. L. Caragiale" din Bucureşti, cu specializarea Regie film şi TV. În copilărie, Dumitrana a cochetat însă serios şi cu muzica uşoară,

Alături de familie şi admiratori

participând la festivaluri şi spectacole, inclusiv peste hotare, cu zecile de melodii pe care i le-a compus tatăl său. De altfel, Dumitru Lupu a fost inițiatorul festivalului național "Mamaia copiilor". Profesor universitar dr. la Facultatea de arte a Universității "Ovidius" din Constanța (a fost mai întâi cadru didactic la universitatea "Hyperion"), Dumitru Lupu a fost secerat tocmai când distribuia pe internet un link cu admiterea la facultate... Membru al UCMR din anul 1989, a fost distins cu mai multe distincții ale Uniunii, cea mai recentă fiind la ultima ediție a premiilor UCMR, când a fost recompensat cu premiul secției de muzică pop şi jazz, subsecția "Spectacol", pentru musical-ul "Adio, Chiustenge!". Premonitoriu, parcă, anul trecut şi-a reunit o parte din creații în volumul "Albumul meu cu melodii", apărut la Editura Muzicală. O altă preocupare notabilă a sa au fost filmele muzicale pentru copii, semnând muzica şi scenariul la numeroase astfel de producții, în care înafara talentelor juvenile a invitat o sumedenie de artişti reputați, care au evoluat cu plăcere (şi pro bono, fireşte) în

comedii muzicale spumoase. Între ei: Jean Constantin, Alexandru Jula, Ileana Şipoteanu, Silvia Dumitrescu, Gabriel Dorobanţu, Nae Lăzărescu, Vasile Muraru, Jean Paler, Daniel Iordăchioae, Benone Sinulescu, Elisabeta Turcu şi mulţi, mulţi alţii. De altfel în 2012 revista "Actualitatea muzicală" i-a conferit premiul special pentru comedia muzicală cinematografică intitulată "Cătun fericit". Din anul 2005 Dumitru Lupu era şi membru al Uniunii autorilor şi realizatorilor de film din România.

Dumitru Lupu este şi autorul a două cărţi muzicale pentru copii. În preocupările sale legate de cei mici se numără albumul de mare succes "Cântaţi cu bunicul", compus pentru Alexandru Jula, precum şi lansarea trupei de copii "Ştrumpfii", de mare efect în multe spectacole. Se considera un om împlinit, declarând: "Am ajuns în viaţă exact ceea ce am visat, activitatea confundându-se cu hobby-ul, nesimţindu-mă încorsetat de nimic. Am avut prilejul de a lucra cu mari somităţi de la care am învăţat foarte multe. Aici aş menţiona colaborarea mea cu orchestra de estradă a Radiodifuziunii, condusă de maestrul Sile Dinicu şi apoi de Cornel Popescu, în preajma cărora am stat ani de zile. Eram printre puţinii tineri orchestratori care puteau mânui aparatul orchestral. Lucrurile acestea nu se învaţă la şcoală. Mi-am obţinut dreptul de a mă adresa actorilor, de a-i pregăti muzical prin cunoştinţe, spectacole şi organizarea producţiei artistice. Mă simt responsabil să arăt studenţilor lucruri care nu sunt scrise în cărţi, dar de care eu m-am lovit. Vor intra într-o practică în care au nevoie de experienţele altora. Le arăt că nu trebuie să înveţe tot ce ştie un muzician, pentru că n-ar avea timp, ci să cunoască fenomenul. În prezent avem de-a face cu actorul total, care cântă, dansează, rosteşte profesional pentru a putea face faţă cerinţelor actuale. Ca profesor, încerc să fiu cât mai deschis, să învăţ şi eu de la ei".

Alături de familie şi colaboratori

În a doua parte a anilor '80, pe când era dirijor la Teatrul "Al. Davila" din Piteşti, Dumitru Lupu a iniţiat spectacolele de mare succes "De la Mamaia la... Piteşti", în care străluceau, sub bagheta sa, Gabriel Dorobanţu, Alina Mavrodin, Ileana Şipoteanu, Cătălin Crişan, Viorela Filip, Daniel Iordăchioae, Otilia Rădulescu (în prezent o reputată artistă lirică). Alina Mavrodin, care tocmai cucerise Trofeul Mamaia în 1987, a lansat în acel concert şlagărul lui Lupu "Nu e nimeni ca tine". Cei doi aveau să se întâlnească anul trecut la Festivalul naţional al romanţei "Crizantema de aur" de la Târgovişte, Alina Mavrodin în calitate de director artistic, iar Lupu de membru în juriul secţiunii de Creaţie, ca reprezentant al UCMR. Anul acesta Dumitru Lupu a avut bucuria să afle că la preselecţia de la UCMR, din 26 iunie, creaţia sa "Voi nu vedeţi că deranjaţi?" (versuri şi interpretare: Marian Stere) a fost selecţionată pentru finala secţiunii de Creaţie la ediţia jubiliară, a 50-a, a marelui festival internaţional de la Târgovişte, "cetatea romanţei". Dispariţia compozitorului a îndurerat întreaga familie Vasiliu (Teodor Vasiliu, soţul Alinei, a prezentat de zeci de ori festivalul şi este autorul monumentalei "Istorii" a manifestării, premiate şi de revista noastră), dar şi întregul colectiv al Centrului cultural pentru UNESCO "Cetatea romanţei" Târgovişte, mărturie stând amplul articol din ziarul "Jurnal de Dîmboviţa". În schimb în alte publicaţii dispariţia reputatului muzician este expediată într-un colţ, spaţii ample fiind dedicate morţii unei interprete de manele – aceasta e ţara în care trăim...

Din fericire, într-o astfel de revistă scriitorul George Stanca salvează onoarea aşa-zisei bresle cu un articol emoţionant, în care consemnează: "Simpatic. Plăcut. Agreabil. Ludic. Vesel. Cu mult umor. Muncitor. Truditor. Supertalentat. Compozitor genial. Un împătimit al muzicii bune. A compus mult. A lăsat o operă. Poate că nici nu o merităm. Căci romantismul lui e de esenţă robustă. Eminesciană. Azi pare desuet. Pentru un tineret care se va trezi abia când va fi... bătrânet. Asta-n cinismul contemporan, unde computerul face pe omul, dar... face şi pe om. Dar niciodată un computer nu va muri de iubire. Ca Mitică. Pentru fetele lui. Ileana şi Dumitrana. Pentru muzică. Pentru marea de la picioarele sale şi din spiritul său generos. Mitică Lupu nu s-a stins... a plecat pe mare. Va ajunge poate într-un port discret, într-o gară mică... unde-l va aştepta cu urale un public educat şi sensibil".

Mitică (aşa figura în buletin) Lupu a fost un om blând, bun, calm, mereu cu o glumă pe buze şi mai ales debordând de proiecte, lucru absolut normal la 65 de ani. Între ele, cum îmi spunea Alina Mavrodin Vasiliu, înfiinţarea unei clase de romanţă la Facultatea de arte a Universităţii "Ovidius" din Constanţa, o premieră naţională - poate totuşi cineva îi va prelua ideea... Între sutele de melodii de muzică uşoară dăruite nouă (dintre care, din păcate, foarte puţine se mai difuzează la Radio...) se numără "Hai, vino-n gara noastră mică!", "Să nu vii iar să mă cauţi", "Vreau s-alerg după nori", "Nu ştiu cine eşti", "S-aducem dragostea-napoi", "O singură iubire" (solist Gabriel Dorobanţu), "Ce mult te-am iubit", "Ai venit prea târziu", "Cine mi-a luat iubirea?", "Romantică femeie", "Ai trup de ceaţă" (Ileana Şipoteanu, reunite recent pe un album Eurostar), "Mă-ntorc la tine, mare albastră" (Daniel Iordăchioae), "M-ai părăsit" (Paul Surugiu-Fuego), "Vino, uită despărţirea!" (Viorela Filip), "Nu e nimeni ca tine" (Alina Mavrodin), "Tu eşti iubirea mea" (Ovidiu Komornyik), "Viaţa mea", "Nu plânge, iubito", "M-aţi otrăvit cu apă", "Deschideţi braţele, iubito", "Pe vasul vieţii căpitan", "De ce?" (Alexandru Jula), "Toate florile din lume" (Denis Roman, Gabriel Dorobanţu). Înainte de toate, Dumitru Lupu a fost un făuritor de linii melodice memorabile, un autor de şlagăre în marea tradiţie a muzicii uşoare româneşti!

Dumitru Lupu, Adrian Iorgulescu (preşedinte UCMR)

Încheiem acest dureros remember cu mărturisirea Ilenei Şipoteanu lângă catafalcul compozitorului: "Aceasta a fost plecarea către Cer a unui mare Artist şi Om. Şi eu mi-aş dori un astfel de drum. Dar de aşa ceva ai parte, numai dacă meriţi cu adevărat. Le mulţumesc din suflet pentru toate gândurile bune şi pentru sprijin celor care au fost alături de noi, de aproape sau departe şi deopotrivă şi celor care nu au fost. Am nevoie de putere şi timp să înţeleg, pentru a nu ştiu câta oară, că asta e viaţa, şi că „Ăsta a fost destinul lui". Dumnezeu să te ierte şi să te odihnească, Mitică!"

Octavian URSULESCU

Tabletă tristă

Din păcate, aste rânduri nu-s urmarea vreunui concert. Ci un omagiu, modest, adus unui artist care ne-a părăsit înainte de vreme. Corneliu Stroe, muzician constănțean, renumit în țară. Instrumentist redutabil, aprig baterist, dibaci foc și creativ. Improvizația originală nelipsindu-i pe scenă nicicând. Odată așezat la tobe, printre varii accesorii de percuție, da frâu liber energiei, incandescent și cuceritor. Mai făcea și rock sau blues, da' trăia îndeosebi pentru și prin jazz.

Corneliu Stroe

Tot mai nemulțumit că genului nu i se acordă importanța cuvenită în cultura națională, iar lumea se lasă pradă tot mai abitir kitschului dăunător...

Îl știu demult, îl apreciez și-mi era prieten. De ani buni încoa`, vorbeam adesea la telefon, chiar în noaptea morții având o discuție copioasă, după obicei. Era entuziast, plin de umor, rostea adevăruri și povestea necontenit amintiri. Constant zicându-i să le aștearnă pe foaie. Că reintrase frumos în publicistică, eu instigându-l intens să o facă. Articole bune deja apărându-i în diverse reviste și ziare, altele urmând. Printre cântările ce îl purtau, cu succes, de la un capăt la altul al țării...

Din nefericire, inima i-a cedat și la Ceruri a plecat. Vreau să cred că toți cei cu care a lucrat ori a cântat (și nu sunt puțini) s-or mai gândi câteodată la el, în semn de prețuire. Rămas-bun, Cornele! Dedicația ta pe dicționaru` de jazz mă onorează și piedică în calea uitării va fi negreșit. Vei trăi în noi prin muzica ta!

Adrian SIMEANU

Şi a fost Larry Coryell

Cu mai bine de două decenii în urmă am avut șansa de a-l cunoaște pe / și de a mă împrieteni cu / un exponent de primă mărime al ghitarei în jazz-ul mondial, **Larry Coryell**. Charisma, modestia ce-l caracteriza, felul său comunicativ și firesc de a fi, faptul că în tinerețe a urmat studii de jurnalistică, iată considerente ce ne-au apropiat în cele două zile petrecute la Mamaia în august 1993, ghitaristul fiind atunci invitat la „Jazz and Blues Summernights", mini-festival la care el a participat într-o formulă româno-americană, cu **Anca Parghel** - vocal, **Mircea Tiberian** - pian, **Decebal Bădilă** - bass, **Tudy Zaharescu** - baterie. M-am bucurat să-l revăd în mai 1999, când **Larry Coryell** a evoluat cu grupul propriu, din care făceau parte **Donald Harrison**, **Alphonse Mouson**, **Jeff Berlin**, de astă dată la Sala Palatului din București. **Larry Coryell** a revenit în țara noastră de încă două ori – ca participant în formulă de trio, cu **Joey DeFrancesco** - vocal și orgă Hammond și **Alphonse Mouzon** - baterie, la ediția 2008 a manifestării „SamFest Jazz" de la Satu Mare, apoi în iulie 2012 la „Freedom Jazz Festival" de la Vama Veche când a evoluat în fruntea unui cvintet de ghitariști cuprinzându-i, alături de **Larry Coryell**, pe **Philip Catherine**, **Helmuth Kagerer**, **Paulo Morello**, **Andreas Dombert**.

Rareori întâlnești, fie și în lumea atât de policromă și surprinzătoare a jazz-ului, un muzician a cărui plurivalență a preocupărilor să acopere o arie de stiluri și genuri sonore așa de cuprinzătoare: ***blues***, ***hillbilly***, ***country***, ***jazz***, ***rock***, ***latino***, prelucrări de muzică clasică, genul muzicii concertante. Pe numele său real **Lorenz Albert Van DeLinder III**, născut în Galveston, Texas la 2 aprilie 1943, **Larry Coryell** a început studiul ghitarei din fragedă copilărie, afirmându-se în anii '60 alături de bateristul **Chico Hamilton**, vibrafonistul **Gary Burton**, pianistul **Mike Mandel**. Veritabil șef de școală în jazz-ul finalului de mileniu, a întemeiat în 1973 unul dintre primele grupuri de ***jazz rock*** din lume, cel intitulat **„The Eleventh House"** (formație realcătuită un sfert de veac mai târziu, în 1998, cu care a cântat și la București). Notorietatea lui s-a datorat și susținerii faimoaselor concerte în formule de două, trei și chiar cinci ghitare acustice (în line up cu **Philip Catherine**, **John Scofield**, **Steve Khan**, **John McLaughlin**, **Paco de Lucia**, **Al Di Meola**, **John Abercrombie**, **Bireli Lagrene** etc.). Peste o sută de albume – LP-uri, EP-uri, CD-uri, DVD-uri numără cuprinzătoarea moștenire discografică a ilustrului muzician, cele mai multe dintre aceste albume

Florian Lungu & Larry Coryell

semnate ca lider dar și numeroase seturi de înregistrări ca sideman. Astfel, a conlucrat pentru discuri cu violonistul **Stephane Grappelli**, cu bass-istul **Charles Mingus**, cu saxofoniștii **Sonny Rollins**, **Jim Pepper**, cu pianiștii **Chick Corea** și **Kenny Barron**, cu trompetiștii **Chet Baker** și **Randy Brecker** și mulți alții; a compus și interpretat „Concerto Pour Côte d'Opal" pentru ghitară și orchestră, a realizat un album de transcripții după lucrări de **Stravinsky** și **Rimski Korsakov**... și înșiruirea ar putea continua. De o valoare-unicat rămâne tălmăcirea interpretativă de excepție, conferită la ghitară acustică, pe disc și live, celebrului „Bolero" de **Maurice Ravel**.

Larry Coryell mai avea aproape două luni până a împlini vârsta de 74 de ani, când la 19 februarie a. c. a trecut în chip neașteptat în nemurire. Fie-mi permis să definesc cu această formulă de exprimare dispariția sa, întrucât, în fapt, adevărații artiști nu mor niciodată, ei continuă să dăinuie atât prin amintirile de neșters din conștiințele contemporanilor cât și, îndeosebi, prin înregistrările cesionate posterității. *Requiescat in pace*.

Florian LUNGU

Dor de Mădălina

Prieten apropiat al regretatei Mădălina Manole, Daniel Gheorghe, directorul festivalului internațional "Dan Spătaru", a organizat, la 7 ani de la moartea acesteia, un "flashmob" întru amintirea ei. Evenimentul a avut loc în incinta aeroportului internațional "Henri Coandă" de la Otopeni, la terminalul Plecări, în zona publică. Alegerea locului de desfăşurare a ținut seama, pe de o parte, de faptul că Mădălina Manole a fost o vreme controlor de trafic auxiliar în cadrul aeroportului, colegii din acea perioadă amintindu-şi cu respect de dăruirea şi profesionalismul ei, iar pe de alta de acela că în ultima parte a vieții ea a fost cetățean al oraşului Otopeni. "Fata dragă" a muzicii noastre uşoare a fost omagiată, în aplauzele numeroşilor călători, printr-un mini-concert filmat de Televiziunea Română (realizatoarea Carmen Movileanu s-a implicat trup şi suflet în acest proiect), la care au luat parte numeroşi colegi de scenă şi prieteni ai interpretei, în frunte cu Sanda Ladoşi,

Silvia Dumitrescu, Adrian Enache, Nico, Carmen Trandafir, Aurel Moga, Romeo Zaharia, Kamara, Carmen Anton-Juvină, Marius Florin Văduva, Talisman Music, ansamblurile artistice de copii Adagio, Andantino, Meloritm, precum şi Oana Pârvu, Alina Marina Gilice, Ștefan şi Mihaela Iordache, Elena Nicolai, Roxana Stoica, Liliana Dinu, Loredana Iordache, Delia Nicola (TVR), Adi Stoicoviciu, Viorel Andrinoiu. Numeroase alte posturi de televiziune, între care Kanal D (emisiunea îndrăgitei Teo Trandafir) sau România TV, au ținut să consemneze şi ele această originală comemorare. Daniel Gheorghe a rămas fidel tradiției, dând publicității o scrisoare imaginară adresată idolului său, pentru că, aşa cum spune el, "de aici, de pe Pământ, voi trimite mereu asemenea epistole către neant, ştiind că Acolo există cineva care nu va rămâne nepăsător, iar gândul acesta mă umple de bucurie, de tristețe şi cu tăinuită grijă îmi voi ascunde marea de lacrimi"... În fiecare an, Daniel Gheorghe cinsteşte memoria Mădălinei depunând un tablou la mormântul ei din cimitirul Bolovani de la Ploieşti. Iată această emoționantă scrisoare, care poate într-o zi va fi depusă într-o capsulă a timpului şi trimisă în spațiu...: "Sunt 7 ani de dor nesfârşit. Cu tine am început şi cu tine am ajuns aici, dar acum nu mai eşti aici. Nu mai eşti de mult timp. Nu ştiu pe unde te-ai rătăcit, la alt capăt de drum. Ştiu că m-ai însoțit mereu, dar acum nu eşti lângă mine. Am ochii plini de lacrimi şi mă uit după tine. Eşti un singur lucru: trecutul meu, care mă urmăreşte acum, în prezent. Stau lângă telefon aşteptând poate să sune. Un semn. O minune. Oare va suna? Oare vei veni? Aştept din iulie 2010 un semn de la tine, fată dragă... Aştept să îmi spui că totul va fi bine şi că nu s-a terminat aşa, că nu mă vei lăsa niciodată, aşa cum mi-ai promis atunci, la festivalul de la Mamaia, că îmi vei cânta toată viața... Am aşteptat atât de mult să se întâmple o minune... N-am să te uit niciodată, te voi păstra în inima mea ca fiind îngerul meu păzitor. Dar va rămâne doar o dorință, un vis. Acum doar în vise mai suntem împreună, pentru că realitatea e mult prea crudă. Am atât de mare nevoie de tine, să mă ajuți să trec peste toate. Trebuie să fac față singur acestei dureri, să-mi şterg lacrimile şi să merg mai departe. Îți mulțumesc pentru tot! Îți mulțumesc pentru că mi-ai dăruit muzică! Îmi pare rău doar atât: că s-a terminat, că nu am putut să fac nimic ca să mai rămâi! Privesc peste umăr şi văd cum dorul mă ajunge din urmă, îmi lipseşti atât de mult! Nu azi, nu mâine, mereu. Mereu voi fi alături de tine, îți promit. Cu lacrimi în ochi îți spun din toată inima: "Mi-e dor, îmi lipseşti!". Nu am să te uit niciodată...".

Mădălina Manole, Daniel Gheorghe

Suzana HORJA

Festivalul "Euro Pop Music Vision"

Aurel Toma (cantautor, producător muzical) şi sora sa Adriana Toma-Marchetti (solistă), ambii absolvenţi ai Şcolii populare de artă din Bucureşti, plănuiesc de câtiva ani să organizeze un festival muzical anual pentru tineret cu participare internaţională şi iată că... au reuşit. Prima ediţie s-a desfăşurat la Casa Studenţilor, iar cea de-a doua în sala liceului economic Nicolae Kretzulescu. Şi de data aceasta totul a mers strună (beneficiind şi de sfaturile soţilor Stoian, experimentaţi organizatori moldavi de festivaliuri): selecţie "la sânge", sonorizare corectă, prezentarea concurenţilor prin videoclipuri, premii diversificate (diplome, cupe personalizate, cadouri din cartea sponsorului Fevronia records, broşura festivalului, CD-ul festivalului cu toţi interpreţii din concurs, cadouri diverse), două prezentatoare adolescente pline de naturaleţe: Viorela Stoian - solistă, dansatoare, actriţă, elevă în clasa a X-a, Ştefania Bulgaru - elevă în clasa a XI-a din Galaţi.

Criteriile de jurizare au fost foarte complexe – Intonaţie, ritm, dicţie, emisie vocală, originalitatea timbrului vocal, atitudine – comunicarea cu publicul, expresivitate emoţională şi transmiterea textului şi

Mircea Drăgan

a melodiei, originalitatea în interpretare, costumaţie, mişcare scenică, textul adecvat vârstei concurentului.

Criterii analizate atent de juriul format din: Mircea Drăgan - Preşedinte, Cornelia Duţă - producător de emisiuni TV Etno, Naţional, Favorit, Florin Silviu Ursulescu, Caterina Dimasi - Preşedintele Asociaţiei Culturale „Tyche" din Caulonia Marina, Viorel Stoian - Directorul festivalurilor "Volare" şi "Ziua zâmbetului de copil" din Piatra Neamţ, Nunzia Bruno Battipaglia (via web din Italia) - actriţă, solistă, Orazio Zampaglione (via web din Italia) - directorul postului Radio Orion (festivalul a fost transmis în timp real pe internet streaming!).

O bună hotărâre a fost aceea de a despărţi foarte fin categoriile de vârstă, diferenţele fiind clare la copii. Vom publica doar numele câştigătorilor trofeelor, generosul palmares necesitând mult spaţiu pentru publicare inextenso. Trofeul categoriei la grupa 6-7 ani: Budescu Crina Ioana, grupa 8-9 ani: Susan Daria Casandra, grupa 9-10 ani: Costea Denis Giuliano, grupa 11-12 ani: Jurcă Amelia Nicoleta, grupa 12 ani: Boteva Gala Boyanova (Bulgaria), grupa 12-13 ani: Cojocaru Theodora, grupa 14-17 ani: Oprea Daria Yasmine, grupa 18 +: Neagu Cristina (24 ani). Trofeul festivalului: Sara Dall'Olio (Italia) (17,9 ani).

Dan CHIRIAC

Albumul cu amintiri

Într-o declaraţie recentă, cunoscutul interpret Dorin Anastasiu declara despre Rodion Hodovanschi: „A fost unul din maeştrii mei. Eram în schimbare de voce şi credeam că sunt... bas! Îi ştiam toate cântecele şi am debutat ca artist amator pe scena Întreprinderii de Instalaţii Bucureşti cu piesa lui "Mînă, cârmaci!" (Micul marinar). Eram pe atunci în clasa a X-a, la Seral, fiind angajat la întreprinderea respectivă ca... ajutor-mecanic!". Precizăm că melodia aceasta a apărut pe un disc Electrecord în 1962. Iată o ocazie potrivită de a ne aminti de acest interpret cu voce de bas, nume apreciat în anii '50 şi '60. Rodion Hodovanschi s-a născut pe 8 iulie 1927 şi s-a stins din viaţă pe 15 martie 2011 în Germania, pentru că în 1988 emigrase în fosta RFG. După 1990 a revenit de câteva ori în ţară, cântând la diverse ocazii speciale, din păcate presa noastră, însetată doar de senzaţional, n-a consemnat niciunde evenimentul... Peste timp, numele lui rămâne legat de melodia "Clopotele" (de unde şi porecla... "Clopotanschi"!) sau "Bătrânul orologiu", versiune românească a piesei "Les trois cloches" a compozitorului elveţian Jean Villard. Hodovanschi preluase însă versiunea germană a lui Gerhard Wendland, "Wenn die Glocken hell erklingen". Scurta sa carieră începe în 1949, când la Teatrul de Stat de Estradă, actualul "Constantin Tănase", este audiat de o comisie din care făceau parte trei monştri sacri, compozitorii Ion Vasilescu şi Gelu Solomonescu şi textierul Nicuşor Constantinescu, fiind admis drept colaborator. Din 1951 îl găsim în Ansamblul Direcţiei Generale a Miliţiei (unde va reveni pentru doi ani în 1959), dar consacrarea vine în octombrie 1952, în faimosul "Concert al popoarelor" dirijat de Henry Mălineanu, unde lansează cu mare succes "Clopotele". Peste numai o lună debutează la "Estradă" (unde cântă până în 1957), sub bagheta lui Ion Vasilescu, cu piesa "Joe Hill". A mai lucrat la casa de discuri Electrecord şi din 1969 a fost solist al Ansamblului "Rapsodia Română". A întreprins turnee în mai toate ţările socialiste - URSS, Cehoslovacia, Polonia, RDG, Ungaria. Primul său mare şlagăr autohton este "E toamnă iar" de Ştefan Kardoş, lansat în 1953 pe scena Ateneului Român, urmat de "Cîntecul Deltei" (Elly Roman), "Trei note" (Temistocle Popa), "Vino pe aleea trandafirilor" (Aurel Giroveanu), "Eşti draga mea" de Sergiu Malagamba (cântat alături de Gigi Marga, Roxana Matei şi Surorile Kozak), "Vânătorul" de Noru Demetriad. Nu ştim dacă a fost şi vânător, dar pescar pasionat sigur. În anii '70, un bun prieten căuta un loc potrivit pentru undiţă la Comana, pe malul Argeşului, şi a zărit un pescar, pe care l-a întrebat, cum se obişnuieşte, dacă "trage". Când a venit răspunsul, având o bună ureche muzicală, a recunoscut imediat vocea baritonală a lui Rodion Hodovanschi, cu care a intrat încântat în vorbă. Alte două mari piese de succes ale uitatului, azi, interpret, au fost "Să nu plângi, fetiţa mea!", cântec german, şi "16 tone", piesă country a cunoscutului Mel Travis, despre exploatarea nemiloasă a minerilor americani. Aceasta este mica istorie a lui Rodion Hodovanschi, rămas în amintirea celor în vârstă prin "Clopotele", dar şi prin "Cântecul Deltei".

Rodion Hodovanschi

Lelia PRUNDU

Preamărind pe Eminescu

La „Muzeul George Enescu", în sala Cantacuzină, cu ocazia comemorării a 128 de ani de la trecerea

în eternitate a Luceafărului poeziei românești **Mihail Eminescu**, scriitorul-compozitor **Marin Voican-Ghioroiu**, în colaborere cu Centrul de Etică și Strategii, al cărui director artistic este, în cadrul Seratei muzicale – **„PREAMĂRIND PE EMINESCU"** și-a lansat cartea **„Doina De Jale – Gheorgeh Zamfir Preamărind Pe Eminescu"** (apărută în Editura Muzicală a UCMR) și albumul muzical **„Doina nemuritoare și prietenii săi"**. A fost un spectacol de înaltă ținută artistică la care și-au dat concursul artiști, scriitori și oameni de cultură de certă valoare.

În **„Doina De Jale, Gheorghe Zamfir preamărind pe Eminescu"** și albumul muzical **„Doina nemuritoare și prietenii săi"** – am adunat buchet din doinele cele mai frumoase interpretare de bunul meu prieten, maestrul Gheorghe Zamfir (nai și orchestră) alături de creațiile mele, doine de suflet, cărora le-a dat viață soprana Rodica Anghelescu - acompaniată de Orchestra Națională de Folclor, dirijor maestrul Constantin Arvinte și Orchestra de Folclor Radio, dirijor maestrul Adrian Grigoraș. Această carte s-a născut acum câțiva ani, când, la 15 Iunie 2014, am comemorat 125 de ani de când **Mihai Eminescu** s-a ridicat la ceruri pentru dumnezeirea neamului românesc, spectacolul omagial **„ÎNCHINAREA LA LUCEAFĂR"**, care a avut loc la Ateneul Român, fiind organizat cu sprijinul Patriarhiei Ortodoxe Române, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, în parteneriat cu Fundația Dignitas, Fundația Alistar, Fundația Internațională „Eminescu" și Muzeul Literaturii Române, unde am avut ocazia să ascult artiști de mare valoare: **Gheorghe Zamfir**, ambasadorul României pe cele cinci continente ale Terrei (care a făcut cunoscută muzica românească cu fermecătorul său nai inițiatic), regretatul pianist-organist **Nicolae Licareț,** soprana **Rodica Anghelescu,** actorii **Dorel Vișan, Eusebiu Ștefănescu, Maria Gheorghiu și Dan Puric.**

Soprana Rodica Anghelescu a cântat Imnul „LUI EMINESCU" - versuri subsemnatul, muzica Valentin Mandric, Rugăciune, versuri Mihai Eminescu, muzica Eugen Cuteanu și, alături de Cristina Neacșu (duet) Suzanna și Contesa din „Nunta lui Figaro" de Wolfgang Amadeus Mozart.

Au recitat poezii din lirica eminesciană și creații proprii: Rodica Subțirelu, Doina Bârcă, Elena Armenescu, Gabriel Stănciulescu, Doina Ghițescu, iar Petre Răcănel i-a adus un omagiu pios poetului fără de pereche Mihai Eminescu. Mie mi-a revenit onoarea să recit LUCEAFĂRUL (un fragment), poemul tradus în 27 de țări.

Pe această cale mulțumesc din suflet conducerii Muzeului George Enescu pentru sprijinul acordat, dnei Director de Programe **Maria Carmen Cârneci Cavassi,** dragilor mei confrați

(truditori neobosiți ai condeiului) și iubiților artiști care au venit alături de mine pentru a-l preamări pe genialul Mihail Eminescu.

Marin VOICAN-GHIOROIU

Marina Voica: „Și afară plouă, plouă"

Indiscutabil, este una dintre cele mai reușite apariții din ultima vreme ale casei de discuri Eurostar (producător: Paul Stângă), la 25 de ani de la înființare! Și nici că se putea aniversare mai frumoasă pentru reputata artistă, la împlinirea vârstei de 80 de ani (o divulgăm, fiindcă ea însăși nu face un secret din asta, pentru că oricum arată mult mai tânără!). Referirea la vârstă este inutilă dacă ne gândim și la forța ei creatoare, cu o energie și o determinare care lasă cu gura căscată pe tinerii din

show-bizz: 18 compoziții proprii extraordinare pe acest album de colecție, cu multe texte proprii și interpretări de clasă. Înafara piesei titulare, un adevărat imn al iubirii neîmpărtășite, nu lipsesc alte titluri fredonate de mici și mari și care figurează mereu în recitalurile scenice ale Marinei Voica: "O căsuță la marginea satului", "Apartament 23", "Bucureștiul e micul Paris", "Acordeon", "Ah, Mamaia", "Un mic dejun în doi". Ca o surpriză, discul se încheie cu varianta în limba rusă a cântecului "Într-un colț de cafenea" (acesta este titlul real), cu Slavici Moroz și Iulia Priz. La mulți ani și bravo Marina! (O.U.)

"(dor de) Anda"

"Anda face parte din categoria acelor ființe a căror plecare grăbită rămâne ca o taină.... Pe Anda o regăsim în toți și în fiecare obiect din scenă. Ea este personajul principal"

Teatrul de Revistă „Constantin Tănase" a găzduit premiera spectacolului muzical dedicat marii artiste Anda Călugăreanu, un proiect propus de tânăra Geanina Hergheligiu, cea care semnează scenariul și regia. Directorul teatrului, marele actor Alexandru Arșinel a mizat (și a câștigat!) pe entuziasmul, talentul, dăruirea și implicarea unor actori foarte tineri și foarte talentați care au reușit să readucă în centrul atenției spiritul Andei, într-un spectacol care celebrează personalitatea acesteia. Este vorba despre Victor Apetrei, Dan Baltag, Melania Bejan, Daria Corbu, Silvia Gagu, Mădălina Ignat și Ștefan Ruxanda, vocea povestitorului fiind a lui Oliver Toderiță, iar la pian, Iulia Nistor. *"Nouă tineri actori și soliști, foarte talentați, aleși în urma unui casting, interpretează, improvizează, dansează, cântă în cor, cântă solo sau în... dialog, într-un spectacol muzical, construit delicat, geometric, cu o ușoară tentă ludică, adolescentină. Este un show plin de energie, sincer și liber – exact așa cum era și Anda Călugareanu"* – spunea regizoarea. *"Anda face parte din categoria acelor ființe a căror plecare grăbită rămâne ca o taină.... Pe Anda o regăsim în toți și în fiecare obiect din scenă. Ea este personajul principal! Nouă ne e dor de Anda, dar și ea ne transmite că îi este dor de noi"*. Coregrafia spectacolului a fost semnată de Krista Sandu, scenografia de Ana Iulia Popov, iar conducerea muzicală aparține compozitorului și dirijorului Dan Dimitriu.

Anda Călugăreanu nu doar că ne-a lăsat atât de mult(e), dar a reușit, prin spiritul său debordant, prin talentul remarcabil și prin interpretări memorabile să cucerească și să influențeze o echipă de tineri actori, foarte talentați, reuniți pe marea scenă a Sălii Savoy. Ei ne trec prin toate etapele vieții si carierei actriței, prin muzica interpretată de aceasta, dar și printr-o construcție dezvoltată creativ prin imagine (mulțumiri Televiziunii Române pentru imaginile de arhivă!) regie și coregrafie. Tonul folosit este plin de iubire, umor, înțelegere și emoție. *"Elemente concrete din biografia artistică și din viața personală susțin universul imaginat de mine, care aduce în scenă modul ei de a fi. Anda înseamnă muzică, vers, teatru și film, înseamnă un mod personal de a trăi: cu multă bucurie, glumind adesea - chiar dacă viața nu i-a fost deloc ușoară, cunoscuții povestind că era o plăcere și o încântare să te afli în preajma ei"* – declara regizoarea care ține de fiecare dată să mulțumească pentru sprijinul acordat în realizarea acestui spectacolul lui Alecsandru Medeleanu, fostul soț al Andei Călugăreanu. În spectacolul *"(dor de) Anda"*, marile șlagăre lansate de Anda Călugăreanu (reorchestrările aparțin dirijorului și compozitorului Dan Dimitriu) pot fi ascultate, fredonate și aplaudate, la fel piese mai puțin cunoscute, susținute fie de tonul său inconfundabil sau interpretate de artiștii din distribuție, în timp ce se derulează mini-scenarii imaginate care susțin povestea. Într-o oră și jumătate, spectacolul te face să redescoperi frumusețea vieții, darul talentului, bucuria și durerea și îți reamintește de importanța fundamentală a iubirii, în scurta noastră trecere pe Pământ, pentru că, *"privită din cer, din altă dimensiune, viața este ca un cântec"*.

Alecsandru Medeleanu, Geanina Hergheligiu, Oliver Toderiță

"(dor) de Anda" este o producție a Teatrului de Revistă „Constantin Tanase" și va fi inclusă în repertoriul Stagiunii 2017 - 2018.

Jurnalistul Șerban Cionoff consemna: "Se povestește că, nu cu mult înainte să părăsească această lume, Anda Călugăreanu a mărturisit că și-ar dori ca oamenii să nu o uite. Răscolitoare dovadă a nobleței sufletești a unui om pentru care cântecul și versul, dăruite semenilor săi, i-au fost rațiune morală și crez suprem! Și iată că, în aceste zile, când s-au împlinit douăzeci și cinci de ani de când Anda Călugăreanu s-a ridicat la ceruri, Teatrul de Revistă "Constantin Tănase'' i-a dedicat un spectacol întru totul de excepție. Dar, înainte de a așterne aici câteva notații – foarte subiective, recunosc

– despre acest spectacol-eveniment, mi-aş îngădui câteva modeste evocări. S-a întâmplat să am ocazia (aş spune chiar privilegiul) să o fi întâlnit pe Anda Călugăreanu prin anii 1964–1965, în casa compozitoarei Camelia Dăscălescu, această neasemuită descoperitoare şi promotoare de tinere talente ale muzicii uşoare (nedreaptă zicere: ”uşoară”!), care pusese la cale, la Casa de Cultură a Studenţilor, un adevărat cenaclu muzical. Unde şi-au început cariera numeroase talente, dintre care Pompilia Stoian şi Dan Spătaru reprezintă numele cu adevărat emblematice.

Venera Stîngă, Silvia Dumitrescu, Oana Georgescu, Carmen Anton Juvină, Natalia Guberna, Paul Stîngă

Departe de a se fi limitat doar la audiţiile şi la lecţiile pe care le acorda cu o generozitate aparte doamna Camelia, întâlnirile tinerelor talente se reluau şi se îmbogăţeau în apartamentul domniei sale, situat undeva pe strada Ion Ghica, în acelaşi bloc unde, pe atunci, locuia şi scriitorul Eusebiu Camilar. Aici am întâlnit-o şi pe această minunată fetiţă cu ochi mari şi luminoşi, care s-a prezentat cu o cuceritoare franchețe: Anda. Prilej cu care gazda a invitat-o să cânte ”Je t'attends'', o melodie din repertoriul lui Charles Aznavour, foarte des fredonată pe atunci. Invitaţie căreia Anda i-a răspuns fără să se codească, aşa încât numaidecât cuvintele şi-au luat zborul, pe aripile cântecului: ”Mes jours passent, mes nuits pleurent/ Et pleure le temps/ Ma raison sombre et se meurt/Quand meurt le temps”.

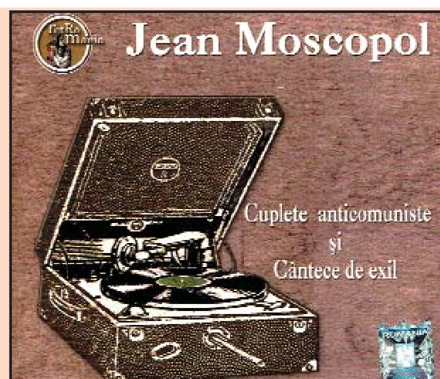
Ne aflam mulţi şi feluriţi vizitatori în salonul apartamentului gazdei, dar, după ce Anda şi-a încheiat micul recital s-a lăsat, pentru puţină vreme, o tăcere plină de uimire şi de încântare, după care a urmat o furtună de aplauze. A fost, apoi, rândul comentariilor şi, pentru mai fiecare dintre noi, a fost o adevărată revelaţie trăirea intensă a durerosului înţeles al melodiei şi al cuvintelor sale pe care ni le tălmăcea, într-o impecabilă rostire în limba lui Voltaire şi a lui Camus, vocea gravă a tinerei soliste. Cu atât mai mare mi-a fost, peste ani, bucuria să ascult aceeaşi melodie, tot în tălmăcirea măiestrită a Andei Călugăreanu, de data asta, însă, cu un text în variantă românească:

”Chiar dacă tu, tu ai plecat fără să-mi spui/Şi dorul l-ai lăsat în seama orişicui,/ Chiar dacă inima îmi spune că nu-i drept,/ Dacă te-ntorci sau dacă nu/ Eu tot te-aştept” (Foto: Ruslan Chetrosan)

Oana GEORGESCU

Jean Moscopol: „Cuplete anticomuniste şi Cântece de exil”

Ioan Moscu, născut la Brăila (1903) din părinţi greci, s-a impus în perioada interbelică prin voce, vervă, muzicalitate (se acompania la numeroase instrumente). A înregistrat la Berlin (vorbea 5 limbi) peste 300 de cântece, proprii sau scrise de Ion Vasilescu şi Elly Roman. Artist militant, scrie după război balade şi cuplete anticomuniste, scapă nearestat şi ia drumul pribegiei în 1947, la Paris apoi la New Yok, unde moare în 1980.

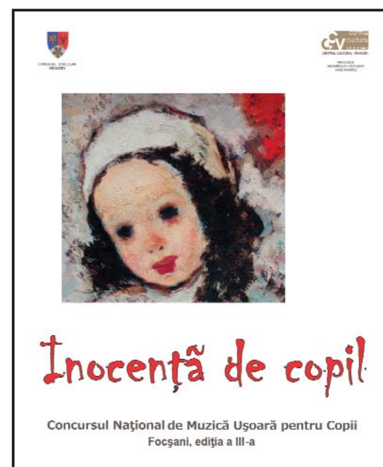
Continuând tradiţia seriei ”Cântece din Bucureştii de altădată”, casa Soft Records editează acest CD cu 24 de piese (popularizate în SUA cândva de Aristide Buhoiu), înregistrate în sistem privat, cu acompaniament de pian sau chitară: cuplete contra regimului comunist dar şi cântece de aducere-aminte, străbătute de un suflu de patriotism adânc. (F.S.U.)

Vara copiilor

Există o adevărată inflaţie de competiţii muzicale pentru copii: cei mici îşi au modelele lor, vor să le calce pe urme, iar părinţii fac orice sacrificiu pentru a-şi vedea odrasla pe scenă, de dorit şi cu un premiu la final de concurs. Din acest motiv, competiţiile au proliferat, unele fiind găzduite de localităţi mici sau chiar de comune. De aici până la a cădea în extrema cealaltă nu a mai fost decât un pas, făcut de organizatori pentru care nu calitatea contează, ci încasările, aceştia impunând taxe de înscriere foarte mari şi renunţând total la preselecţii, deci la o "sită" care să cearnă valoric. Stela Enache îmi povestea de curând că a făcut parte din juriu la un asemenea concurs unde nu-i va mai călca piciorul, fiind nevoită să audieze sute de copii, de la prima oră până noaptea târziu! În plus, aşa cum declara compozitorul Horia Moculescu într-un interviu acordat ziarului festivalului de la Amara, înmulţirea acestor competiţii nu este benefică şi datorită faptului că nimeni nu se mai interesează de soarta celor talentaţi, care se pierd în uitare şi nepăsare. Altfel spus, avem tot mai multe "fabrici" de premii şi diplome, dar fără nici o finalitate, ca unele facultăţi particulare. Nimeni nu spune că un copil n-are dreptul să aibă un hobby, să cânte, să iubească muzica uşoară, dar lui trebuie să i se explice de la bun început că trebuie să atingă măcar un prag minim al evoluţiei la microfon pentru a fi primit la concursuri. Dar nu numai lui, ci şi părinţilor, care ar fi scutiţi de cheltuieli inutile, mai ales pe vestimentaţii scumpe...

În acest context, acum doi ani s-a lansat la Focşani, de către Centrul cultural Vrancea (manager: prof. dr. Liviu Nedelcu), un concurs naţional de muzică uşoară pentru copii foarte frumos şi decent, "Inocenţă de copil". Decenţa şi bunul gust rezidă din toate aspectele organizării, din care spiritul mercantil de care aminteam mai sus lipseşte cu desăvârşire, dovadă că s-a făcut din timp o preselecţie, cu audierea unui "pozitiv" al melodiei alese (obligatoriu din repertoriul românesc, admiţându-se şi prelucrările folclorice, această din urmă prevedere putând să dispară în viitor, ar fi mai bine), în format mp3. Iniţiat de Consiliul judeţean Vrancea şi de Centrul cultural Vrancea, concursul îşi propunea încă de la prima ediţie valorificarea potenţialului creator al copiilor, descoperirea de noi talente interpretative, promovarea muzicii uşoare româneşti de calitate, afirmarea şi lansarea unor voci tinere. Profesionalismul şi seriozitatea organizatorilor rezidă şi din enunţarea criteriilor de selecţie şi de jurizare: melodia să corespundă particularităţilor de vârstă şi temperamentale (compoziţie şi text), să exprime preocupările şi aspiraţiile copiilor şi tinerilor; evoluţia să fie plăcută, fără emoţie şi disconfort, să conţină elemente originale şi să încânte publicul; concurentul să dea dovadă de claritate timbrală, intonaţie, amplitudine vocală, dicţie şi emisie vocală foarte bune, să aibă costumaţie adecvată cântecului şi vârstei; se vor depuncta vulgaritatea, imitaţia şi melodiile neadecvate vârstei. După cum se vede, un "program" foarte ambiţios, pe care din păcate unii solişti nu l-au respectat, aici vinovaţi fiind înainte de toate profesorii lor şi chiar părinţii, la Focşani numărul lor, datorită regulamentului ferm, fiind totuşi mult mai mic decât în alte părţi. Şi ne-a mai plăcut precizarea fără echivoc: "Deciziile juriului sunt irevocabile şi incontestabile", pentru că ne-am săturat de contestaţii, proteste, scandaluri. Mai ales că la "Inocenţă de copil" juriul a avut în frunte doi profesionişti redutabili, compozitorul Ionel Tudor, preşedinte al juriului, şi "vocea de aur" de la Radio România, Titus Andrei, personalităţi a căror probitate nu mai poate fi pusă la îndoială.

Aşadar, ca în fiecare an pe data de 1 iunie copiii şi-au sărbătorit ziua lor prin cântec, pe scena elegantei săli "Balada" din centrul Focşanilor (ansamblul folcloric "Ţara Vrancei" a fost partener). În acea zi capitala Vrancei, în care au loc, în Piaţa Unirii, cele mai mari spectacole muzicale din ţară, era în sărbătoare, spre încântarea micuţilor şi a părinţilor lor. Iar cei peste 30 de finalişti ai ediţiei a III-a a festivalului naţional "Inocenţă de copil" s-au îmbrăcat elegant, au făcut ultimele vocalize şi au încercat să-şi învingă emoţiile în faţa exigentului juriu. Ca o observaţie generală, referitor şi la nerespectarea indicaţiilor din regulament, dincolo de alegerea uneori neinspirată a melodiei de concurs, a surprins neplăcut (atenţie, dascăli!) strădania unor concurenţi de a "ţine" note lungi, în registrul acut, de parcă era un concurs de operă, nu alta! Muzica uşoară înseamnă înainte de toate sensibilitate, căldură, nuanţă, relaţie perfectă solist-muzică-text, nu ţipete aplaudate generos de părinţi. Compozitorul Ionel Tudor, preşedinte al juriului, a dialogat permanent cu concurenţii, iar la Gala laureaţilor a spus: "Sunteţi superbi, copii, şi este cel mai minunat lucru să vezi copii cântând, să-i asculţi, să vezi ceva din sinceritatea lor, din care noi avem foarte mult de învăţat. Am avut o categorie 10-12 ani foarte bună. Este păcat că nu am putut oferi mai multe premii. Departajarea a fost la sutimi între locurile 1, 2 şi 3. Problema principală este însă repertoriul. Nu se poate ca din 31 de copii, 29,5 să urle! Sunt piese demonstrative, copilul are sinceritatea lui, are gingăşia lui. Lăsaţi-l să urce pe scenă cu un repertoriu adecvat. Pentru ediţia de anul viitor voi trimite două CD-uri cu muzică pentru copii create de Uniunea compozitorilor din România". Atenţionarea ilustrului muzician confirmă cele scrise de noi în prima parte a articolului.

Liviu Nedelcu, Ionel Tudor, Titus Andrei

Au fost 3 categorii de vârstă şi, cum se întâmplă de obicei, mulţi finalişti au fost la 7-9 ani. S-a detaşat prin acurateţea interpretării piesei "Pentru ea, muzica", de Gabriel Băruţă, dar şi prin muzicalitate, Andreea Miruna Meleşcanu, care a primit premiul I. Deşi este din localitatea băcăuană Glăvăneşti, ea a reprezentat şcoala de muzică Soul Music Art din Bârlad (profesor: Dragoş Gheorghiu), cu performanţe la concursuri. Orădeanul Băruţă este specializat în creaţia muzicală pentru copii, dar cu ani în urmă o melodie a sa, cântată de un solist... englez amator, a reprezentat ţara noastră

la Eurovision. Județul Bacău a dominat secțiunea celor mai mici finaliști, premiul II revenind Mirunei-Ștefania Hârbu, care a cântat o piesă a aceluiași Gabriel Băruță ("negativele" orchestrale se procură relativ greu, sunt autori mai harnici din acest punct de vedere). Pe poziția a treia s-a situat Maria-Bianca Miron din jud. Galați, instruită la Centrul cultural "Dunărea de Jos" de o fostă interpretă laureată la Amara și apoi angajată la Teatrul muzical "Nae Leonard", Emilia Savu. Laureata a dat viață unei piese cu tentă rock scrisă de fratele Monicăi Anghel, Alexandru Anghel, "Ne iubește cineva". Totuși, ne-au reținut mai mult atenția Elizabeth Andreea Marinescu din Galați (elevă a aceleiași Savu) sau Andra Georgiana Ciocârlan din Râmnicu-Sărat, dar, așa cum spunea și Ionel Tudor, diferențele de punctaj au fost mici. Cu excepția unor creații de Viorel Gavrilă - "Ce noroc!" sau Robert Anghelescu (de la ProConsul) - "Cerul", finaliștii de la 7-9 ani au apelat, confirmând cele scrise mai sus, la titluri aparținând unor compozitori nelipsiți de la competițiile pentru cei mici sau specializați pe melodii de gen: Nicolae Caragia, Gabriel Băruță, regretatul Bujor Mișcuția, Cătălin Dascălu.

Cum spunea și președintele juriului, categoria 10-12 ani a fost de departe cea mai ofertantă, fiind vârsta la care se sedimentează talentul real al valorilor afirmate la vârste fragede. Că, din păcate, nu se mai interesează nimeni de aceste voci de mare viitor este mai mult decât trist și evident, dovadă categoria 13-16 ani, la care ne vom referi la timpul potrivit.

"Mijlociii" au dat o învingătoare detașată și absolut merituoasă, singura notată de noi cu 9. Poate deloc întâmplător ea vine din orașul Amara, care anul acesta ne invită la cea de-a 50-a ediție a Festivalului "Trofeul tinereții" - vedeți ce rol important joacă emulația? Cristina Frățilă a cântat "Mociriță cu trifoi", a reprezentat Liceul de artă "Ionel Perlea" din Slobozia și este pregătită – iarăși nimic nu este întâmplător! - de autenticul șlefuitor de talente care este compozitorul Marius Țeicu. Suntem nevoiți să subliniem din nou importanța unor dascăli pasionați și competenți. Deținătoarea premiului II, Amalia Bleoju, a reprezentat aceeași Școală de muzică "Soul Music Art" din Bârlad, fiind pregătită de prof. Dragoș Gheorghiu. Laureata a cântat sprințara creație a lui Virgil Popescu "La la la", fiind inspirată și repertorial cu acest cântec vesel, alți copii sau profesori mizând pe piese greoaie, dificile, nepotrivite cu vârsta soliștilor. O altă confirmare și pentru școala buzoiană (amintirea Mihaelei Runceanu dăinuie...), cu premiul III obținut de Ilona Andreea Necula de la Liceul de artă "Margareta Sterian" din Buzău; ea a cântat "Lie ciocârlie" și se pregătește în particular cu compozitorul Dan Dimitriu. Numărul mult mai mare de finaliști, dar mai ales de voci și interpretări de calitate i-au determinat pe membrii juriului să solicite mutarea mențiunii prevăzute de regulament pentru cei mari la această secțiune (pe viitor am sugera chiar renunțarea la unele premii și "teleportarea" lor către cei merituoși de la alte categorii, prin distincții "ex aequo", imobilismul nefolosind nimănui). Mențiunea cu pricina a avut-o drept destinatar pe Teodora Lupu din Galați, de această dată de la "Vital music" (prof. Doina Cecoi), interpretă a piesei "Stai lângă mine, mamă!" de Șerban Georgescu, pe versurile neuitatei Mădălina Manole. Cum spuneam, concurența a fost foarte mare, la fel de bine putând intra în palmares și Karla-Elena Bălășoiu din Ploiești, Milena Sălbatecu și Andreea Denisa Ungureanu, ambele din Râmnicu-Sărat, Alexandra Mihaela Neculai din Galați, Bianca Ana Maria Grigore din Bârlad, Ruslana Ungureanu din Adjud. La această secțiune opțiunile repertoriale au fost mai diverse, mergând de la Edmond Deda (ce minunat este când un copil cântă cântecul ce datează de 5 decenii, "Of, inimioară"!), Ion Cristinoiu, George Natsis, Viorel Gavrilă, Nicolae Caragia la Nicu Damalan, Mircea Guțu, Cornel Tudose și Sorin Călin.

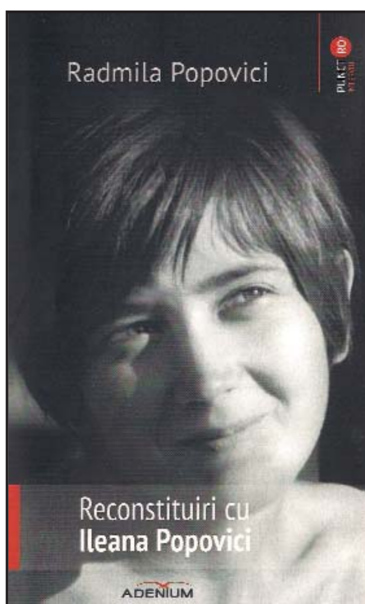
Dacă la secțiunile celelalte au fost, de bine-de rău, 3 băieți, la 13-16 ani nici urmă de ei, semn că fotbalul și jocurile pe computer sau telefon i-au îndepărtat definitiv de muzica ușoară. Victorie indiscutabilă și categorică a solistei de 16 ani Emanuela Gabriela Moț, reprezentând Școala de arte din Tulcea, unde o are ca profesoară pe cunoscuta interpretă în activitate Alexandra Canareica, al cărei palmares este remarcabil: două premii de interpretare la Mamaia, tot două la Amara (de altfel este invitată de onoare la cea de-a 50-a ediție a festivalului), deținătoare a Trofeului "Steaua fără nume" al TVR. Absolventă de Conservator, Canareica i-a transmis experiența sa solistei, care a cântat excelent melodia "Dorul" de Nicolae Sulac, artist care dă numele său Palatului Național din Chișinău. Localitățile în care au loc mari festivaluri de muzică ușoară atrag și mulți pasionați de muzică, așa încât nimic mai normal ca premiul II să plece în orașul unde are loc de 13 ani festivalul internațional "George Grigoriu", Brăila. Bianca Florentina Bănică a descoperit, bravo ei!, o veche compoziție a lui Vasile Șirli, "Rug", căreia i-a dat viață foarte corect. Bucurie mare și pentru gazde, la final, deoarece premiul III a fost acordat Danielei Ciuciu din Focșani, a cărei profesoară are un nume... sensibil, Adina Sufletel. Ea a cântat piesa lui Adrian Romcescu, "Rămâi cu mine". Evoluții bune au mai avut Miruna Elena Bucur din Adjud și mai ales Georgiana Andrieș din localitatea Homocea, tot din jud. Vrancea. Înafara celor amintiți au mai fost cântați Ion Aldea Teodorovici, George Natsis, Mihai Trăistariu.

Cu profesori buni, între ei interpreți valoroși, cu opțiuni repertoriale mai adecvate (până la a aborda piese sau prelucrări folclorice am sugera dascălilor și organizatorilor de festivaluri să instituie obligativitatea de a se cânta melodii de muzică ușoară românească, învățându-i pe copii să frazeze, să nuanțeze, să înțeleagă limba română, să se familiarizeze cu tradițiile muzicale autohtone!) și jurii exigente, ca la Focșani, cu siguranță se vor mai descoperi curând voci noi. Încă de la ediția a III-a, Festivalul național de muzică ușoară românească pentru copii și tineret "Inocență de copil" s-a înscris în prima linie a genului.

Silvia TODERAȘ

Radmila Popovici: "Reconstituiri cu Ileana Popovici"

Evident, titlul cărţii trimite la filmul "Reconstituirea", al lui Lucian Pintilie, considerat peste timp cel mai valoros al cinematografiei noastre (şi cel mai curajos, fiind interzis de la difuzare la două săptămâni de la lansare). În acest film foarte tânăra studentă la Conservator Ileana Popovici juca alături de George Mihăiţă şi Vladimir Găitan, şi ei la început de carieră atunci, dar şi de câţiva actori reputaţi. Volumul de faţă rezumă, în doar 153 de pagini, între care numeroase pagini cu frumoase fotografii, cariera remarcabilă a cântăreţei, actriţei şi omului de televiziune, sub forma unui interviu luat de nepoata sa din Basarabia, scriitoarea şi textiera Radmila Popovici. După cum se ştie, părinţii Ilenei s-au refugiat de peste Prut în timpul războiului, la Buturugeni, în jud. Giurgiu, unde tatăl său a fost preot, iar mama – inginer agronom. Cartea, tipărită în frumoase condiţii grafice în colecţia "Punct.ro. Interviu" a editurii ieşene Adenium, retrasează devenirea şi cariera de excepţie a artistei. A studiat vioara la Liceul de muzică nr. 1 din Bucureşti, apoi a absolvit Conservatorul "Ciprian Porumbescu", debutând ca solistă de muzică uşoară la Casa de cultură a studenţilor din Capitală, cu orchestrele dirijate de Marius Ţeicu şi Rolf Albrich. Aici se pregăteau sub îndrumarea compozitoarei Camelia Dăscălescu şi alţi solişti deveniţi apoi cunoscuţi, cum ar fi Dan Spătaru, Pompilia Stoian, Anca Agemolu. La Conservator i-a avut profesori, între alţii, pe Gheorghe Dumitrescu, Emilia Comişel, Adrian Raţiu, Irina Odăgescu, George Bălan, Aurel Stroe, Myriam Marbe, Octavian Lazăr Cosma, Ştefan Niculescu, Serafim Antropov. A colaborat fructuos cu Richard Oschanitzky (căruia i-a îngrijit în anii din urmă mai multe apariţii discografice), prin el apropiindu-se de bossanova şi de muzica de film, ciclul "Barlovento" fiind o adevărată bijuterie. Ileana Popovici a realizat coloana sonoră şi ilustraţia muzicală la numeroase filme şi piese de teatru, dar şi pentru echipa naţională de gimnastică, aceasta datorându-i în bună măsură succesele de la proba de sol. A prezentat emisiuni de succes la TVR şi la TVR Internaţional, mai ales după 1998, când s-a stabilit la Sanremo, de unde transmite cu regularitate corespondenţe pentru revista noastră de la festivalul cântecului italian. La începuturile colaborării cu Oschanitzky a cunoscut-o pe Puica Igiroşanu (actualmente călugăriţă!) şi a realizat interesante versiuni în manieră preclasică ale unor compoziţii ale lui George Grigoriu ("Două rîndunici", "Dragostea e val de mare"), ca şi prelucrări de muzică clasică şi preclasică în stil modern, alături de orchestra Electrecord. Înregistrările din acea perioadă, între care şi compoziţii ale lui Paul Urmuzescu, ne dezvăluie o voce dulce, adolescentină, caldă şi plină de muzicalitate. Povestea vieţii mereu tinerei Ileana Popovici, 71 de ani, este pasionantă ca un roman, aşa încât cartea se parcurge pe nerăsuflate. În paginile volumului întâlnim amintiri depănate de prieteni buni, cum ar fi Adrian Enescu, Aurora Andronache (fosta sa colegă de la TVR, cu care fondase la un moment dat grupul vocal "Aurora", a treia fiind Cornelia Andreescu de la Madrigal, în prezent directoare la casa de discuri Electrecord), Alex Vasiliu, fotograful Emanuel Tânjală, Manuela Cernat, Mircea Radu, Octavian Ursulescu. Cartea semnată de Radmila Popovici ne ajută să înţelegem şi să cunoaştem mai bine câteva decenii, mai mult sau mai puţin agitate, ale existenţei noastre, prin intermediul poveştii de viaţă cu adevărat excepţionale a unei reprezentante autorizate a lumii artistice, Ileana Popovici...

Vasile Menzel: "Polifonia artelor în teatrul muzical"

Cine nu-şi aduce aminte de Fraţii Mentzel (grafia aceasta se datorează celuilalt frate, Eugen)? Cu Vasile ne-am reîntâlnit chiar anul acesta, la festivitatea acordării premiilor revistei noastre, când a făcut parte din "echipa" casei de discuri Eurostar, unde a editat mai multe albume încă din 1996. El este de departe cel mai harnic dintre cei doi fraţi, figurând până în prezent pe afişe. Vasile Menzel este o personalitate plurivalentă: compozitor, dirijor, instrumentist, solist vocal, actor (mai bine de 60 de roluri în teatru şi în film), poet (cu numeroase volume publicate), eseist, dramaturg, coregraf, dansator, grafician, regizor, prof. univ. (asociat) dr., cu muzica semnată la 90 de spectacole de teatru! De această dată Vasile Menzel ne propune, în colecţia "Opera omnia-publicistică şi eseu contemporan" a editurii ieşene Tipo Moldova, o lucrare extrem de ambiţioasă, în care dezvăluie câteva din secretele teatrului muzical, pe care îl cunoaşte din interior, cartea fiind cu căldură recomandată de trei profesori universitari doctori: Mihaela Tonitza-Iordache, Cristina Vasiliu şi Remus Rus. Foarte documentată, însoţită de partituri şi fotografii, cartea parcurge pagini esenţiale din istoria musical-ului (american şi românesc), a teatrului de varietăţi şi a celui muzical în general. Reţinem câteva capitole sugestive: "Musical-ul, o necesitate psiho-socială", "Wagnerianismul şi arta spectacolului", "Tendinţe în musical-ul european", "Futurismul şi teatrul de varietăţi", "Brecht şi funcţia song-ului în artă", "Jazz-ul-scurt istoric; stilul străvechi de jazz; jazz-ul clasic şi modern", "Muzica pop-exemplificări ritmice". Cunoscut de marele public în special datorită performanţelor sale ca interpret de muzică uşoară şi actor, Vasile Menzel se dovedeşte în acest opus un muzicolog de reală vocaţie.

Ortansa FLERICI

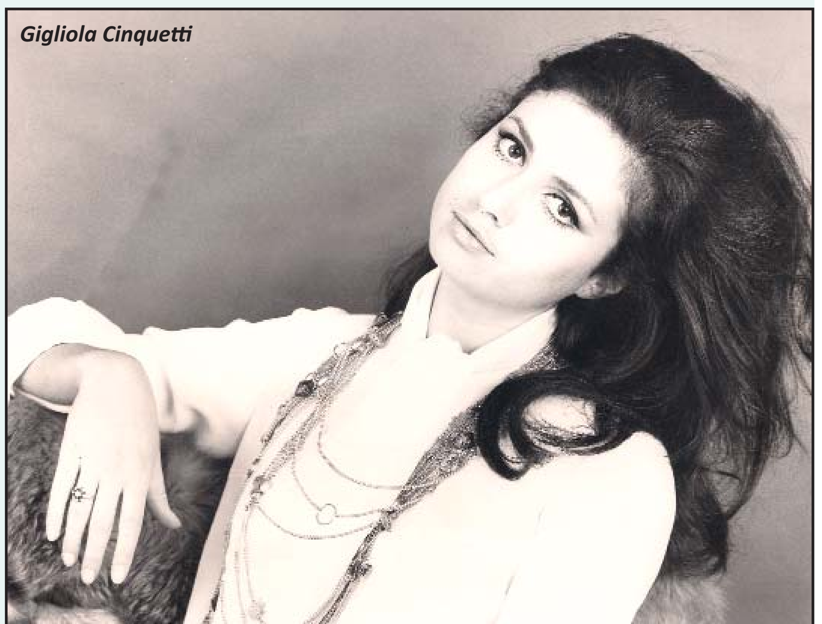
Sanremo, istoria unui festival (I)

Inaugurăm astăzi un mini-serial consacrat celebrului festival de la Sanremo, ajuns în 2017 la ediția a 67-a, pentru a trage învățăminte şi a înțelege ce înseamnă un festival național (titulatura exactă este "Festivalul cântecului

italian") ce nu exclude însă participările străine. Aşadar "italian", nu american, britanic şi alte globalisme păguboase, cum se petrec lucrurile la noi, îndeosebi la concursurile muzicale TV. Să ne mai mirăm că Mamaia şi "Cerbul de aur" au dispărut şi că nu mai reuşim de decenii să lansăm interpreți valoroşi şi mai ales cântece de muzică uşoară care să intre în conştiința publicului larg, nu doar a unui segment elitist, îngust? Cum festivalul de la Sanremo este organizat de RAI, televiziunea publică italiană, poate vor parcurge aceste rânduri şi se vor strădui să urmeze acest exemplu pozitiv şi responsabilii de la TVR, deşi tare ne îndoim…

Festivalul de la Sanremo nu şi-a propus niciodată să tragă cortina, deşi mulți şi multe puteau să-l ucidă: critici muzicali, comentatori sociali, controverse, prezentatori prost aleşi sau învingători mediocri. Noua generație din show-urile muzicale TV, tinerele talente moderniste şi-au tăiat felia lor de tort, normal, dar nimic n-a putut îndepărta locul special ocupat de Sanremo în inima italienilor. Un cunoscut gazetar italian, Fabrizio Casinelli, scria înaintea uneia din ultimele ediții: "Suntem un popor de sfinți, poeți şi cântăreți. Dar suntem şi critici muzicali, prezentatori, organizatori, scenografi şi dirijori, ca să nu mai vorbim regizori şi instrumentişti. O săptămână pe an suntem toți la festival, pentru că Sanremo este Sanremo şi "tutti cantano Sanremo". Nu e aşa? Desfid pe oricine are curajul să afirme că n-a fredonat măcar o dată "Nel blù dipinto del blù" (Volare)", "Non ho l'eta", "24mila baci", "Ragazzo della via Gluck", "Ancora", "Perdere l'amore" sau "Vita spericolata", acestea fiind doar primele titluri care-mi vin în minte. Pentru o săptămână muzica şi cântecul vor fi în centrul existenței noastre, încercând să atenueze tensiunile la care suntem supuşi zi de zi. Cântece care vor deveni însoțitoarele noastre cotidiene, refrene care vor pluti deasupra "Rivierei florilor" şi vor intra în casele noastre, încercând să ne emoționeze. Va fi un festival al diversității, unul pop, vom asculta cântece de care cu siguranță ne vom aminti şi pe care le vom fredona. Seară de seară va fi o sărbătoare cu ecouri internaționale, un spectacol pe care Carlo Conti l-a gândit pe sufletul telespectatorilor, un festival pentru melomanii din toate generațiile, pentru nostalgicii anilor '80, pentru generația anilor '90, dar şi pentru tinerii noului mileniu, adepți ai sonorităților mai originale". Am fost personal la festival în 1990, la ediția a 40-a. Ploua, vremea era neprietenoasă, dar sute de spectatori au stat ore în şir în fața sălii Palafiori doar pentru a-i vedea pe artişti cum coboară din maşini, pentru a-i aplauda şi a le striga numele cu venerație! In Italia, Sanremo şi televiziunea sunt inseparabile, s-au născut şi au crescut practic împreună, cu excepția primei decade, când manifestarea se transmitea exclusiv la radio. În timp, o parte din "înalta societate" a show-business-ului, care făcuse măreț festivalul, ne-a părăsit, dar, de-a lungul anilor, orice încercare de a schimba ADN-ul festivalului, de a-l "moderniza" (să ne mai întrebăm de ce a murit Mamaia?), de a-i conferi o aură mai contemporană a sfârşit în derizoriu. Cele mai reuşite ediții au fost tocmai acelea fidele istoriei şi tradițiilor festivalului, dovadă că n-au "prins" inovațiile la care s-a apelat în câteva rânduri, cum ar fi

Gigliola Cinquetti

interpretarea fiecărui cântec de câte doi solişti (cum a fost şi la Mamaia la început) sau includerea, între vedetele italiene care dădeau viață pieselor din concurs, a unor staruri internaționale, care în ultimii ani vin doar ca invitați.

Filosofia festivalului a rămas aceeaşi ca la prima ediție, cea din 1951. Gianni Ravera, fost "crooner" cu voce melodioasă, inventator şi patron al festivalului, a decedat prematur, la mijlocul anilor '80, dar timp de 24 de ediții l-a conceput meticulos, "navigând" abil între reprezentanți ai caselor discografice, presiuni politice şi, evident, talente muzicale, pentru că a avut un dar incomparabil, special, de invidiat în a descoperi talente. Ravera a ştiut ca nimeni altul cine va avea succes de lungă durată şi cine nu, foarte rar înşelându-se. Adriano Celentano, care cânta într-un bar din Sardinia, sau Gigliola Cinquetti sunt doar două din stelele scoase din jobenul său fermecat. Un invizibil fir roşu leagă de-a lungul timpului principali actori de la Sanremo, de la Gianni Ravera, Pippo Baudo (de 13 ori prezentator!), Aragozzini şi până la Carlo Conti, care a preluat mandatul de gazdă şi director artistic-selecționer pentru edițiile 2015, '16 şi '17. Nemaivorbind de Mike Bongiorno, de 9 ori prezentator, care a conferit popularitate evenimentului, îndeosebi în anii '60, dar mai ales cei trei numiți anterior au în comun dragostea fără limite față de manifestarea din Liguria. Ravera a fost "tatăl şi patronul", impunându-i stilul şi tradiția, decizând vânzări şi cariere. Baudo a fost şi este încă prezentatorul italian nr. 1 de televiziune, fiind gazda edițiilor cu cel mai mare succes şi, respectând adevărul, a uneia din cele mai slabe (cea din 2008, ultima de altfel la care s-a aflat la cârmă), ceea ce totuşi era matematic inevitabil, dat fiind recordul său de prezențe. Ca şi Ravera sau Conti, Baudo a avut un dar în a identifica potențiale şanse de succes şi artiştii capabili să reuşească, nedând niciodată greş, de la "Settevoci" încoace. Iar Conti este urmaşul natural al lui Baudo, fiind un moderator strălucit, cu clasă evidentă, fie pe scenă, fie la TV, în fața a milioane de telespectatori. Legătura perfectă între ceea ce aş numi "cei 3 bărbați Sanremo" s-a văzut clar în 2015, la prima ediție a "Trofeului Gianni Ravera", înmânat de Baudo lui Conti, căruia i-a transmis în acest fel şi hlamida de cel mai valoros prezentator TV al momentului. Au trecut 32 de ani de când Carlo Conti, trimis al unui mic post de radio privat, se aventura pentru prima dată la Sanremo, la volanul maşinuței sale, cumpărate la mâna a doua, cu speranța că va reuşi să smulgă câteva interviuri participanților. Ulterior a devenit un nume cunoscut la RAI, realizând programe speciale cum ar fi "Sanremo contro Sanremo", "Sanremo estate", "Sanremo si nasce", "Oscar della TV", dar şi "I migliori anni", "L'eredita", "Tale e quale", pentru ca în 2015 să îmbrace hainele elegante ale prezentatorului. În postură de director artistic a selecționat cântecele pornind tot de la experiența sa radiofonică, oprindu-se la cele care să fie difuzate intens, pe care lumea să le asculte şi să le fredoneze. Cu eleganță, Conti recunoaşte că toți realizatorii TV italieni de 50 de ani au în ADN ceva din "marii" care au inventat în peninsulă divertismentul TV. De multe ori îşi spune că are inimă "baudiană" , "bongiorniană" sau "arboriană" (de la Renzo Arbore, N.A.) în spectacolele muzicale, de varietăți sau umoristice, dar în egală măsură este evident că a împrumutat şi de la alți corifei ai genului, cum ar fi Corrado, Enzo Tortora, Bonolis, Raimondo Vianello."Formula Conti" pentru Sanremo îmbină nostalgia cu privirea către cei tineri: Al Bano şi Romina

Mike Bongiorno, Pippo Baudo

Al Bano, Romina Power

Adriano Celentano

Power reamintindu-ne ”Felicità” din 1982 alături de grupul rock Imagine Dragons, de rapperul de 17 ani Kaligola (pe numele real Gabriele Rosciglione), cu ”Oltre il giardino”, de alți artişti hip-hop (Nesli, Moreno) sau de dirijoarea de numai 25 de ani Carolina Bubbico. Dar Sanremo nu înseamnă doar distincție şi talent, ci şi invitați muzicali de faimă mondială, o vestimentație de seară ce dezvăluie prea mult din coapsă, un look exagerat, polemici “orchestrate” impecabil, acuzații de plagiat, ceea ce creşte vertiginos audiența. Ca şi postul TV care îl găzduieşte, festivalul de la Sanremo se hrăneşte (unii ar spune că îi devorează…) cu telespectatorii, ca toate televiziunile “național-populare”, cum le spunea Gramsci, sau, pentru a-l cita pe Pier Paolo Pasolini, “societatea italiană este iremediabil dependentă de Sanremo şi de canzonettele sale”… Cert este că festivalul este mai viu ca oricând şi prosperă, reprezentând, într-o lume tot mai virtuală, o prețioasă oportunitate de a-i apropia pe oameni. Dintotdeauna prietenii organizează serate Sanremo la ei acasă, unde ascultă cântecele, se amuză, fac pariuri pe câştigători, se bucură de o seară de muzică şi conversație – fenomen “cult” care a menținut festivalul în anii de criză, ca şi grupurile de pe rețelele de socializare dedicate celui mai longeviv program transmis de RAI, cu cine în picioare sau petreceri cu pizza însoțite de jocuri diverse. Sau, cum spunea inspirat cineva, fie că sunt pentru experți, fie pentru profane, firmele ce analizează audiența aşteaptă festivalul de la Sanremo aşa cum alții aşteaptă vara…

Octavian URSULESCU

Albumul cu amintiri

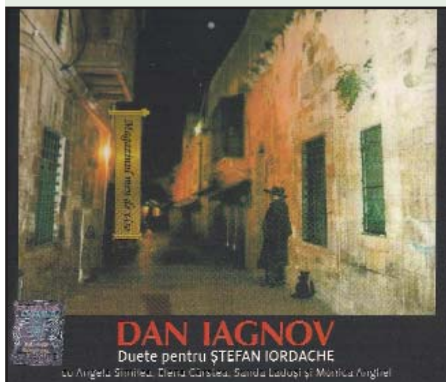
Ioan Luchian Mihalea a fost un adevărat animator al mişcării corale de amatori, prin constituirea binecunoscutul grup “Song”, la Universitatea bucureşteană, şi apoi a coralei pentru copii “Mini-Song”, pe care le-a dirijat până la sfârşitul vieții, o viață frântă brutal de o crimă oribilă, la începutul anilor ’90. La fiecare Crăciun, Mihalea îşi lua alături de el pe cei mai valoroşi colegi din Song şi mergeau la colindat pe la diverse personalități artistice, iar de Revelion îl găseai în stațiunile studențeşti, ca animator al unor seri muzicale memorabile. A făcut parte din jurii, a susținut recitaluri şi singur (ca la festivalul de la Amara), a colaborat cu numeroşi alți interpreți, în diverse formule. La concursul “Şlagăre în devenire”, pe care-l realizam la începutul anilor ’80 împreună cu regretatul Titus Munteanu (21 de ediții, cu zeci de titluri de succes lansate, unele rămase etalon până în zilele noastre), Ioan Luchian Mihalea era aproape nelipsit, fiind preferatul compozitorilor. La ediția a 7-a a competiției a participat chiar cu corala Song, interpretând piesa lui Horia Moculescu, pe versuri de Carmen Aldea, “Mamaia, Mamaia”, distinsă cu Premiul juriului. Mai numeroase au fost colaborările în care era pus în valoare şi talentul său actoricesc, cum s-a întâmplat la ediția a IV-a, cu piesa “Jocul până la stele” de Ionel Bratu Voicescu (fostul baterist al formației Sincron), pe versuri de George Țărnea, recompensată cu Premiul tinereții datorită interpretării magistrale a lui Mihalea alături de copilul Cătălin Munteanu. La ediția a 8-a, aceiaşi autori şi-au încercat din nou şansa în formula care le adusese succesul anterior, dar n-au mai reuşit să intre în palmares. La a 14-a ediție, intitulată “Primăvara tinereții noastre”, Ioan Luchian Mihalea a cântat alături de duetul vocal Stereo compoziția lui Jolt Kerestely “Cântec de primăvară”; în ciuda unui punctaj extrem de ridicat, 69 de puncte (maximul fiind 70), melodia n-a intrat în palmares, ceea ce se va întâmpla şi la ediția a 19-a. Mihalea a dat viață atunci, alături de grupul Start, piesei “Cântec de pace” a tinerei Claudia Daniela Nacu, studentă la Conservator şi componentă a trio-ului vocal Expres. Dar premiile nu erau atât de importante, cât calificarea în finală şi confruntarea cu cei mai buni compozitori şi interpreți. La ediția 20-a, o întâlnire la nivel înalt, cu solista care avea să cunoască la rându-i un destin tragic, Mihaela Runceanu; cei doi au cântat minunat atunci piesa lui Ionel Bratu Voicescu “Cântec de seară”. La ultima ediție, a 21-a, a concursului radio şi televizat “Şlagăre în devenire”, Ioan Luchian Mihalea a dat viață, alături de o altă voce de excepție, Elena Cîrstea, creației tânărului pianist şi compozitor Dragoş Nedelcu, “Cântec de viață şi dragoste”. Dar acest colț de pagină este dedicat în egală măsură unui alt proiect interesant al său legat de muzica uşoară şi materializat la acelaşi concurs de mare audiență “Şlagăre în devenire”. Ioan Luchian Mihalea îşi alcătuise un grup vocal masculin, dar care n-avea nici un nume, aşa că mă revendic drept... naş, pentru că l-am botezat Cvintetul vocal “Luchian”! În imagine, al doilea din dreapta, cu ochelari, este Bogdan Dragomir, actualmente coordonator al posturilor teritoriale ale Radio România. Culmea este că pe vremea aceea notele, pe lângă cele ale juriului, era date de redactorii posturilor teritoriale din țară (Cluj-Napoca, Timişoara, Târgu-Mureş, Craiova, Iaşi, Radio Vacanța)! Dacă ar fi ştiut cei de acolo cine le va fi şef peste ani... În această formulă, grupul a avut trei apariții remarcabile pe scena concursului nostru. Astfel, la ediția a 11-a, având tema “Vară românească”, desfăşurată evident pe litoral, Cvintetul vocal “Luchian” a condus către Premiul tinereții melodia lui Dan Dimitriu “Au venit vacanțele”. Cei cinci au “mână” (a se citi interpretare) bună, dovadă că după numai două ediții, la a 13-a întâlnire cu publicul (“Cântecele Anului Nou” era de această dată tema propusă creatorilor), îi aduc acelaşi Premiu al tinereții compozitorului Dinu Giurgiu, cu piesa “Pentru noi, pentru voi, tinerii”. Cvintetul vocal “Luchian” a fost o “carte câştigătoare” şi pentru Ionel Tudor la ediția a 16-a a competiției, intitulată “Toamnă românească”. Le mersese perfect şi vara, şi iarna, chiar şi primăvara (cine din juriu o fi dat atunci 9 în loc de 10?), aşa încât băieții lui Mihalea au fost la înălțime şi cu “Toamnă blândă românească”. Melodia lui Ionel Tudor a cucerit Premiul juriului, ex aequo, cu 69 de puncte, împărțindu-l cu Jolt Kerestely şi piesa acestuia “Un buchet de crizanteme”, solistă Marina Florea. O pagină de istorie a muzicii uşoare româneşti, amintiri duioase pentru un viitor muzeu al genului, anunțat de organizatorii festivalului de la Amara, ajuns la ediția a 50-a...

Cvintetul vocal “Luchian”

U. OCTAVIAN

Dan Iagnov: „Duete pentru Ştefan Iordache"

După albumul Dan Iagnov – Luiza Cioca, iată că Iulia Mirela Briţchi (care este în egală măsură autoarea unui desen sugestiv pe copertă şi a unor

fotografii) ne dăruieşte o altă colecţie minunată, 16 creaţii ale compozitorului Dan Iagnov concretizate în tot atâtea duete avându-l ca protagonist pe marele actor Ştefan Iordache. Iagnov - căruia Mirela Briţchi, care i-a fost alături până în ultima clipă, îi cinsteşte admirabil memoria - este singurul creator care a compus pentru Iordache, rezultând adevărate bijuterii de muzică şi poezie. Discul ne reaminteşte neuitatele colaborări cu Sanda Ladoşi (în 7 duete), Angela Similea (ce spectacol a fost "Adio... femei!"!), Monica Anghel şi Elena Cîrstea. Sponsorizat de Mirela Briţchi, discul, beneficiind de o prezentare grafică de excepţie, a apărut la casa Roton şi include nu mai puţin de 11 texte superbe de dragoste ale Andreei Andrei. Din păcate, Ştefan Iordache şi Dan Iagnov ne-au părăsit şi în cazul fiecăruia dintre ei se potrivesc perfect versurile unuia din cântece: "Închid uşa, sting lumina, trag oblonul şi încui/ Magazinul meu de vise nu mai vinde nimănui...".

Coma: „Orizont"

Formaţie bucureşteană cu 18 ani vechime şi 4 albume la activ, compusă din membri ai grupurilor de stil nu metal – rapcore, cum ar fi The Words, Daft Allison Lazy Bones şi Ska Burger. Din componenţă fac parte Cătălin Chelemen, Dan Costea, Călin Marcu, Răzvan Albu, Sorin Petrescu şi un amator de hip hop - Răzvan Rădulescu aka DJ Hefe.

Recentul CD (Universal Music România) lansat la Arenele Romane, conţine 10 cântece compuse în perioada 2011 – 2016, înregistrate în Coma Crocuses's Studio, mixate şi masterizate de Marius Costache (Studio 148). Deosebită - coperta albumului, realizată

de Saddo aka Raul Oprea Sebastian, un cunoscut artist plastic român stabilit în Berlin.

Un stil aparte, bine ancorat în maniera aleasă.

Alesis: „Muzică aleasă pentru oameni aleşi"

Puţini sunt artiştii care pot aborda cu aceeaşi lejeritate toate genurile muzicale, în special muzică uşoară şi populară. Alina şi Romeo Negoiasă, adică Alesis, se numără la loc de cinste între cei... aleşi, albumul de faţă, un soi de "Best of", fiind mai mult decât edificator. Romeo Negoiasă este

instrumentist (pian, chitară), compozitor, textier şi ne propune alături de soţia sa o colecţie de lucrări care ne face să înţelegem de ce grupul este atât de solicitat la concerte şi diverse evenimente majore. Astfel, între cele 22 de titluri putem asculta "Balada străinătăţii" (alături de Paul Surugiu-Fuego), colaje de muzică uşoară, etno sau folclorice, celebre piese internaţionale. Într-adevăr "muzică aleasă" (cu mult bun gust!) pentru oameni aleşi!

Luna Amara: „Aproape"

La cinci ani de la „Pietre în alb", albumul care a marcat un vârf calitativ în muzica formaţiei, clujenii revin cu un nou disc aparte. Avem doar şapte cântece într-o manieră semi-acustică

(acompaniament cvartet coarde Les Nuages), dar cu atu-urile textelor (în română) şi sonoră ale cvintetului.

Au semnat cu Universal Music România, care editează acest CD cu aspect sobru, cu un mic booklet (dar nu se specifică autorii cântecelor !), înregistrat de Oliver Vegh în Luna Recording Studio şi mixat de Dan Georgescu. Primul single se numeşte „Doar noi doi" şi are un videoclip realizat de Resize Media, primit cu interes. Sonorităţi aparte, care ar putea să-i aducă din nou în prim plan.

Cătălina: „Fly"

De fapt, ar fi trebuit să nu folosim diacriticele, fiindcă discul Cătălinei Toma a fost înregistrat, produs şi editat dincolo de Ocean. Aşa cum am scris într-un număr anterior, fosta "regină rhythm

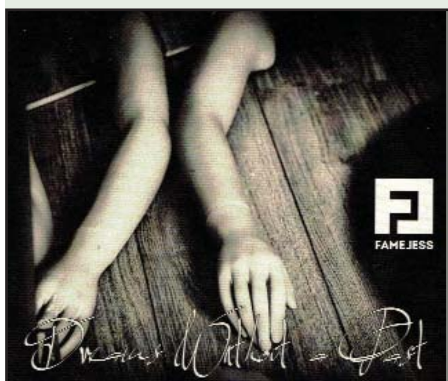

and blues" îşi construieşte cu migală o nouă carieră muzicală în Statele Unite ale Americii, bazându-se pe înzestrările sale muzicale de excepţie. Discul single de faţă evidenţiază o dată în plus orientarea modernă a interpretei, aşa

cum a fost cunoscută în ultimii ani ai şederii în ţară, cu discuri care n-au fost întotdeauna pe gustul caselor de producţie orientate mai degrabă către zona comercială. Compozitori şi producători sunt Catalina Toma, Chad "C-Note" Roper, Bluu Suede şi Jake "Therecordmaka" Boncutiu. Discul a fost înregistrat în studioul lui Chad "C-Note" Roper, care semnează şi masterizarea. Nu putem decît să-i dorim talentatei şi nonconformistei artiste o carieră cât mai lungă şi mai durabilă în "ţara tuturor posibilităţilor", unde însă concurenţa muzicală este acerbă!

Fameless: „Dreams Without a Past"

Formaţia "fără faimă" (Fameless) este una nouă, înfiinţată de un cîştigător de concurs TV: **Tiberiu Albu**, din Orăştie, a cucerit Vocea României arătând că rockul nu este demodat şi a pus la punct proiectul **Fameless**, alături

de **Şerban-Ionuţ Georgescu -** bas; **Andrei Gabriel Ilie** - baterie şi **Mihai Vasile -** chitară.

Cele 10 piese de pe CD (Universal Music România) se înscriu în zona hard-grunge, cu reuşite idei sonore, voci bine lucrate şi notabile reuşite ritmice. Versuri interesante, dar din păcate în engleză (de ce oare?).

Un debut promiţător.

Oana Sîrbu: „Sunt şic!"

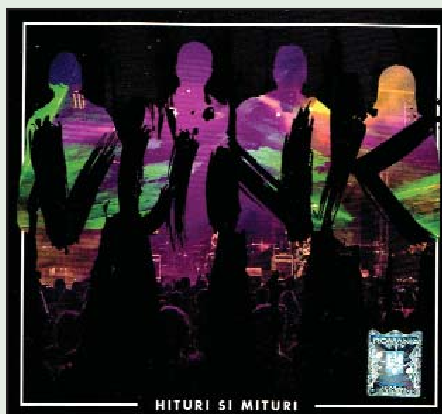
Împreună cu regretatul textier George Popovici, compozitorul Virgil Popescu a dăruit copiilor de-a lungul timpului zeci de melodii sprinţare, potrivite vârstei lor (de altfel, muzicianul predă la grădiniţe muzicale, fiind foarte iubit de cei mici). Aceste creaţii se cântă la toate festivalurile pentru copii şi şi-au găsit interpreta ideală în Oana Sîrbu, care ştie ca nimeni alta să fie ba dulce, ba şăgalnică, să intre în pielea personajelor, fie că este vorba "Prinţesa Ţurţurica", "Bubu", "Zurli-zburli", "Gărgăriţa pictoriţă" sau "Crăiasa viselor". Este un disc de autor Virgil Popescu, care semnează muzica la cele 16 piese, orchestraţiile, evoluează la chitară bas şi

sampling percussion, face backing vocal, avîndu-l alături pe redutabilul pianist Puiu Pascu. Înregistrările şi masterizarea: Virgil Duţan (Best Sound Studio). Recomandăm din toată inima acest simpatic CD editat de casa de discuri Eurostar tuturor copiilor, părinţilor, bunicilor!

Vunk: „Hituri şi mituri"

Discul a fost lansat la Sala Polivalenta, într-un amplu eveniment multimedia cu trei inovaţii tehnologice, intitulat Un Nou Univers. Este al optulea album al cvartetului bucureştean cu o vechime de 14 ani, dar nu este un album "nou", ci o compilaţie

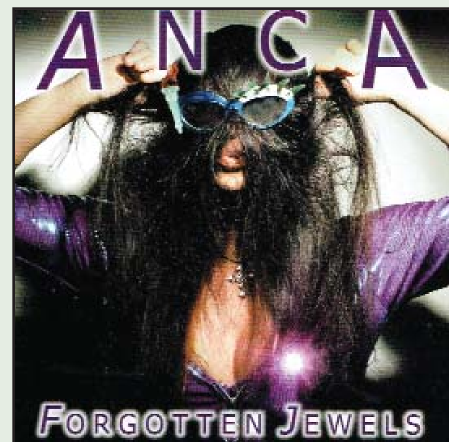

(a doua din carieră), cu 13 cântece selectate dintre succesele de top ale cvartetului cu componenţă stabilă: Cornel Ilie, Nicu Sârghea, Gabriel Maga (aceştia trei semnând şi muzica, iar Ilie şi textele în limba română), Bogdan Crucianu.

În format digipack, albumul editat de Universal Music Romania are o prezentare grafică multicoloră nu prea inspirată; sonorităţile se înscriu pe linia pop-rock bine-cunoscută, cu refrene cantabile, uşor de reţinut.

Anca: „Forgotten Jewels"

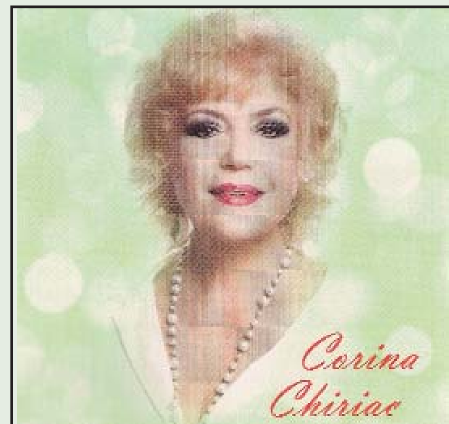
Anca Vişan-Graterol, lidera formaţiei feminine de rock Catena, a plecat din România în anii comunismului, prin căsătorie, şi s-a stabilit la Hanovra. Aici are un studio de

înregistrări, dă lecţii de muzică, cântă cu formaţia sa şi înregistrează discuri. Ne-a trimis acest CD cu reluări în cheie personală a unor piese celebre folk-rock – „Bijuterii uitate" (cum spune titlul discului) – nu mai puţin de 16, cum ar fi Hush, Locomotive Breath, Somebody To Love ş.a. Anca (voce şi chitară) este ajutată de o mulţime de muzicieni pentru a crea o atmosferă nostalgică reconfortantă.

Corina Chiriac: „Ne cunoaştem din vedere"

În textul pe care-l semnează în booklet, protagonista aminteşte de "debutul furtunos" din 1970 (se petrecea la concursul TV "Steaua fără nume") şi de compozitorii care i-au marcat cariera, îndemnând-o, în cele din urmă, să-şi

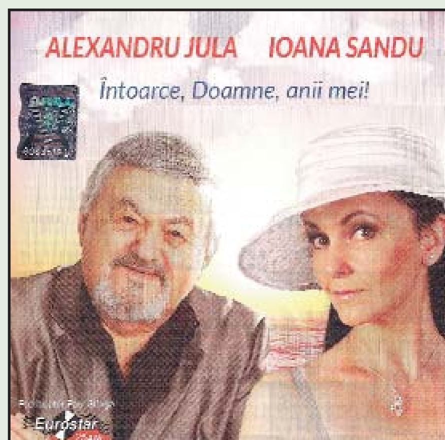

încerce talentul componistic propriu. Şi cum să nu fi fost aşa? Tatăl său era ilustrul compozitor Mircea Chiriac (ca un omagiu, pe albumul de faţă este inclusă "Serenada" acestuia, cu un text de Aurel Storin), iar mama – profesoară

de pian, Corina însăşi fiind o pianistă redutabilă. Aşa încât succesele cu compoziţii proprii n-au întârziat, la "Şlagăre în devenire", cunoscutul concurs TV, la festivalurile "Melodii" sau "Mamaia". Indiscutabil, piesa titulară rămâne şlagărul cel mai fredonat (figurează şi sub forma unui cuplet scris de Aurel Felea), dar o carieră strălucită au avut şi "Permiteţi?", "Noapte bună, pe mâine", "Rămâne o artistă", "Povestea unei scrisori" sau "Te rog să nu te uiţi la ceas!". Un minunat album Eurostar cu 12 compoziţii proprii ale Corinei Chiriac (plus şase texte), cu fotografii superbe semnate Ioana Chiriţă (asta ştim doar noi!) - o nouă apariţie ce întregeşte necesara audiotecă a legendelor muzicii uşoare româneşti...

Alexandru Jula şi Ioana Sandu: „Întoarce, Doamne, anii mei!"

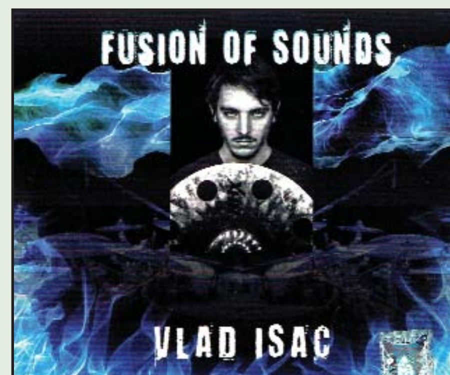
După remarcabilele restituiri legate de Constantin Drăghici, talentata şi neobosita interpretă Ioana Sandu continuă colaborarea cu un alt veteran, Alexandru Jula. Rezultatul: un admirabil album editat de casa de discuri Eurostar (producător: Paul Stângă), cu 8 piese ale solistei, 6 ale lui Jula şi două splendide duete. Majoritatea pieselor este compusă de atât de înzestratul muzician Francisc Reiter (tot el semnează orchestraţiile şi

masterizarea), alături de el întâlnind numele reputatului Vasile Veselovschi, ale lui Marcel Iancu şi Stelian Ene. Versurile sunt şi ele la înălţime, aparţinând, între altele, unor Grigore Vieru, Mihai Maximilian, Carmen Aldea-Vlad, Ioana Sandu. Nici măcar Dumnezeu nu ne poate întoarce anii, în schimb ne putem bucura de asemenea discuri "bune de pus pe rană", cu melodii cum ar fi "Iubire dulce, nu pleca!", "Prinţ şi cerşetor", "Iubire târzie de toamnă", "Romantică", "Inelul de logodnă", "M-ai înşelat", "Ultimul romantic"...

Vlad Isac: „Fusion of sounds"

O colaborare inedită între tată – Gabriel Isac (n. 1963, fost membru al formaţiilor braşovene Grup 74 şi Conexiuni) la chitară şi chitară bas şi fiu - **Vlad Isac** (n. 1990, absolvent al Liceului de Muzică şi al Facultăţii de Muzică din

Braşov, profesor de percuţie la Şcoala Populară de Arte şi Meserii „Tiberiu Brediceanu" din Braşov), care a înregistrat la claviaturi partea electronică şi cea de percuţie. Fiul este iniţiatorul proiectului, compoziţiile instrumentale aparţinându-i, cu interesante combinaţii şi influenţe; reuşită mixarea dintre instrumentele acustice cu sursele electronice, accentul căzând pe ritmuri şi mai puţin pe melodie.

Înregistrare, mixing, masterizare: Isac Studio Braşov, cu o calitate sonoră apreciabilă: albumul editat de Soft Records merită menţionat pentru noutatea şi îndrăzneala demersului sonor.

Florin Giuglea: „Invitation to the Blues"

Proiectul albumului a început prin cercetare şi documentare în SUA, urmate de înregistrare în Bucureşti la **Vdvmusic Studio** şi **Sysound Studio**, în compania celor 3 colegi de formaţie şi a 6 invitaţi. Mixarea şi masterizarea s-au efectuat în "State", albumul fiind editat de **Soft Records**. Este un disc cu "cover"-uri, căci ne spune ***Florin Giuglea*** *(ghitară, voce): "Acest album este omagiul pe care îl aduc celor intitulaţi* ***the Kings*** *(****BB, Albert*** *şi* ***Freddie****), lui* ***Robert Johnson, Albert Collins, Hubert Sumlin, Stevie Ray Vaughan, Muddy Waters*** *şi multor altor artişti de blues care-mi hrănesc sufletul şi mi-au adus inspiraţie de-a lungul carierei mele muzicale".*

Pagini de **Florin-Silviu URSULESCU**

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Petruţa MĂNIUŢ-COROIU, Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU

Semnează în acest număr:
Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Valeria BARBAS, Al. I. BĂDULESCU, Cornelia BRONZETTI, Viorel COSMA, Lavinia FRÂNCU, Mihaela GÂRLEA, Oana GEORGESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Mariana POPESCU, Carmen POPA, Mihaela Silvia ROŞCA, Adrian SIMEANU, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Lena VIERU CONTA, Florin-Silviu URSULESCU

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32
ISSN: 1220-742x